

149005

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

ASKERİ ÖĞRENCİ DUYUŞSAL NİTELİKLER
ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRMESİ VE DENİZ ASTSUBAY
MESLEK YÜKSEK OKULUNA ALINAN DENİZ
ASTSUBAY HAZIRLAMA OKULU VE SİVİL KAYNAKLI
ÖĞRENCİLERİN BU NİTELİKLER BAKIMINDAN
KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özgür Can KAYGISIZ

149005

Danışman: Yrd.Doç.Dr.Levent DENİZ

İstanbul, 2004

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

ASKERİ ÖĞRENCİ DUYUŞSAL NİTELİKLER
ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRMESİ VE DENİZ ASTSUBAY
MESLEK YÜKSEK OKULUNA ALINAN DENİZ
ASTSUBAY HAZIRLAMA OKULU VE SİVİL KAYNAKLI
ÖĞRENCİLERİN BU NİTELİKLER BAKIMINDAN
KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özgür Can KAYGISIZ

Danışman: Yrd.Doç.Dr.Levent DENİZ

İstanbul, 2004

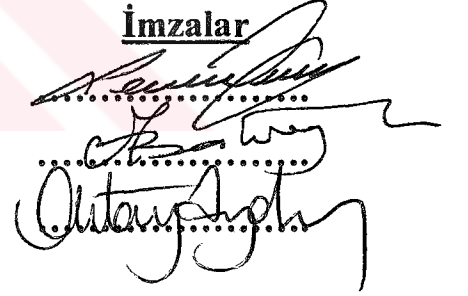
T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Ölçeğinin Geliştirmesi ve
Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okuluna Alınan
Deniz Astsubay Hazırlama Okulu ve Sivil Kaynaklı Öğrencilerin
Bu Nitelikler Bakımından Karşılaştırılması

Özgür Can KAYGISIZ

Danışman : Yar.Doç.Dr.Levent DENİZ
Jüri Üyesi : Prof.Dr.Ayşen BAKİOĞLU
Jüri Üyesi : Yar.Doç.Dr.Oktay AYDIN

İmzalar

Eğitim Bilimleri Bölümü
Yüksek Lisans Tezi

İstanbul, 2004

GENEL BİLGİLER VE ÖZ

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı : Özgür Can KAYGISIZ
Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri
Programı : Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr.Levent DENİZ
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, Ekim 2004

Anahtar Kelimeler : Askeri okul, askeri öğrenci, astsubay adayı, duyuşsal alan, tutum ölçeği, gözlem formu.

ÖZ

2003-2004 eğitim öğretim yılında Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu (DAMYO) Komutanlığı Altınova/YALOVA'da yürütölen bir dizi çalışma sonucu ortaya konan bu tezle bir askeri öğrencide bulunması gereken duyuşsal niteliklere ilişkin bir tutum ölçeği ve gözlem formu geliştirmek; belirlenen bu nitelikler bakımından DAMYO öğrencilerinin kendilerine yönelik algıları ile bölük astsubayları / akademik danışmanlarının onlar hakkındaki algıları arasında anlamlı bir ilişki ve fark olup olmadığına ve DAMYO'nda okuyan Deniz Astsubay Hazırlama Okulu (DAHO) ve sivil kaynaklı öğrenciler arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakmak amaçlanmıştır.

Gerek ölçek geliştirme gerekse denenceleri sınama amaçlı veri toplama süreçlerinde tutum ölçeklerinin ve gözlem formlarının içtenlikle doldurdukları, ayrıca örneklemlerin araştırmada incelenen özellikler bakımından evreni temsil ettiği kabul edilmiştir.

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği ve Gözlem Formu geliştirildikten sonra resmedilmeye çalışılan gerçek, DAMYO öğrencilerinin kaynak bazında duyuşsal durumudur.

Çalışmanın ana bulgusu DAMYO'nda okuyan sivil kaynaklı öğrencilerin, denencelerin aksine, DAHO kaynaklı öğrencilerden daha cesur, daha gerçekçi, daha sosyal, daha güçlü benlik algısına sahip, kendisini ve çevresini geliştirmeye daha açık, mesleğini daha çok seven, daha disiplinli, daha erdemli ve ulusal değerlere daha bağlı çıkmasıdır. Bu çarpıcı sonuç aslında DAHO'nun kapatılmasının ne kadar yerinde bir karar olduğunu göstermektedir. Diğer yandan ortaya konan tablo özellikle 2004-2005 eğitim öğretim yılında DAMYO'nda yürütülecek olan duyuşsal davranış eğitimi için pusula niteliğindedir.

Mezuniyet sonrası yapacakları meşakkatli görevler ve meslekleri icabı yeri geldiğinde vatan uğruna canını bile feda etme gerekliliği göz önüne alındığında askeri öğrencilerin duyuşsal alan nitelikleri en üst düzeyde olmak gerekir. En az bilişsel alan kadar önemli bir öğrenme alanı olmasına karşın son derece ihmal edilmiş olan bu alana özgü özellikle ülkemizde yapılan araştırma sayısı oldukça azdır. Bu çalışmanın eğitim bilimleri alan yazınıımızdaki ciddi bir boşluğu dolduracağı ve Deniz Kuvvetleri Komutanlığının nitelikli personel yetiştirme ereğine katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Eğitmcilerin en acil görevi gençlere doğru işler yaptıklarında haz almayı öğretmektir.

EFLATUN

GENERAL KNOWLEDGE AND ABSTRACT

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Özgür Can KAYGISIZ
Field : Educational Sciences
Programme : Educational Management and Supervision
Supervisor : Assistant Professor Levent DENİZ
Degree Awarded and Date : Master, October 2004

Key Words : Military school, cadet, noncommissioned officer (NCO), affective domain, attitude scale, observation form.

ABSTRACT

This thesis, which is the result of a series of studies carried out by Navy Petty (Noncommissioned) Officer Proficiency Higher School Command (DAMYO) in Altınova/YALOVA in 2003-2004 education year, is aimed at developing an attitude scale and observation form regarding the affective domain qualifications that have to be found in cadets and determining whether there is a meaningful relationship and difference between DAMYO students' perception of themselves and perception of their division petty officers / academic counselors about them and whether there is a meaningful difference between students who are civilian origin who have been trained in Navy Petty (Noncommissioned) Officer Preparation High School (DAHO) in DAMYO, with regard to the mentioned qualifications.

Either in scale development or in data gathering processes that are aimed at testing hypothesis, it is assured that honest answers are given both in scale and observation forms; moreover, it is accepted that the samples represent the universe with respect to features observed in the research.

Survey method is used in the research. After developing the “Attitude Scale and Observation Form Affective Domain Qualifications of Cadets”, the fact about the affective domain situations of DAMYO cadets with regard to their origin is tried to be revealed.

Contrary to the hypothesis, the major finding of the research is that students who are civilian in origin are more courageous, realistic, social, disciplined, virtuous , more open to develop themselves and their environment than the students from DAHO and they have more powerful perception and their love for their profession is greater than DAHO students. This dramatic result has shown that abrogation of DAHO is a very right decision. In addition, other findings of the research can be compass in nature for the affective behavior education especially in 2004-2005 education year.

By taking into consideration the hard work cadets will encounter after graduation and the obligation of sacrificing themselves for the sake of their nation as a nature of their profession, cadets’ affective domain qualifications should be kept at maximum level. Although the affective domain is at least as important as cognitive domain, it has really been ignored and there has only been e few studies carried out in this field especially in our country. I hope that this study will make a great contribution to the educational sciences field literature and the goal of Turkish Navy Force Command for training qualified staff.

ÖNSÖZ

İnsanlığın pek çok nimetinden yararlanıyorum. Ben de bu çalışmamla insanlığa ufacık da olsa bir katkıda bulunmak istedim. Bir gün bir araştırmacı bu tezin bir tümcesine dahi atıfta bulunursa ne mutlu bana!

Bu tezle bilim dünyasının hizmetine sunulan **Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Ölçeği ve Gözlem Formu**'nun geliştirilmesinde katkısı olan Deniz Eğitim ve Öğretim Komutanlığının tüm personeline teşekkür ederim.

Görev üzerinden yüksek lisans yapmak hayli güç. Bu nedenle üç yılını aldı. Amirlerimin ve iş arkadaşlarımla tutumu ile görev yerlerimin Marmara Üniversitesi Göztepe yerleşkesine olan uzaklığı bu güçlüğe etki eden en önemli değişkenler oldu. Ben burada bana güçlük çıkaranların değil, destek olanların adını zikretmek isterim: Mustafa ORHON, Serdar AKGÜN, Doç.Dr.Celalettin YAVUZ, Semih YEŞİLBURSA, Yalçın DURUDOĞAN, Rahmi TÜRE, Leman YILMAZ, Ali TATAR, Önder AVCI, Nihat DEMİRHAN, Cevdet UÇAR, Mustafa ÇAKIR, Emre GARİP, Serdar YILDIZ, Uğur KARABAY, Fatih ÖZDEMİR, Kayhan BİLEKDEMİR, Şükrü HANGÜL, Ahmet ÇOLAK, Emrah FİLİZ, Yücel CANÇELİK, Osman KASAP, Ayşe DOĞAN ... Kendilerine sonsuz teşekkürlerimi; tez danışmanım Yrd.Doç.Dr. Levent DENİZ'e, değerli hocalarıma ve sınıf arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum. Gözlem formunu dolduran akademik danışmanlara ve bölük astsubaylarına, tutum ölçeklerini dolduran sevgili öğrencilerime teşekkür ediyorum.

Bu üç yılın son birkaç ayında karşıma çıkarak farkında olmadan beni engelleyen, engellerin en güzeli sevgili karım Gökçe'ye maratonun sonunda bana yaptığı çay ve verdiği moralle destek olduğu, yeri geldiğinde veri okuduğu ve hatta yazdığı, en önemlisi de canım maç seyretmek istediğinde televizyonu kapatıp beni dersimin başına gönderdiği için; kendileriyle her zaman gurur duyduğum canım kardeşlerim Ömür ve Özcan'a yüksek lisansa başladıkları ve böylelikle benim için itici güç oldukları için çok teşekkür ediyorum.

Ve fakat ben bu çalışmamı sevgili annemle babama armağan ediyorum. Çünkü onlara ne kadar teşekkür etsem azdır.

ÖZGÜR CAN KAYGISIZ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
TABLO LİSTESİ	VIII
KISALTMALAR	IX
1. GİRİŞ	1
1.1.Problem	6
1.2.Amaç	10
1.3.Önem.....	11
1.4.Sayıtlar	11
1.5.Sınırlılıklar	11
2. İLGİLİ KAYNAKLAR	12
3. YÖNTEM	24
3.1.Araştırma Modeli	24
3.2.Evren ve Örneklem	24
3.2.1.Ölçek Geliştirme Sürecinde Kullanılan Çalışma Grubu	24
3.2.2.Denencelerin Sınanması Sürecine İlişkin Evren ve Örneklem	24
3.3.Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması	25
3.3.1.Ölçek Geliştirme Sürecine İlişkin Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması.....	25
3.3.2.Denencelerin Sınanmasına İlişkin Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması.....	26
3.4.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	26
3.4.1.Ölçek Geliştirme Sürecine İlişkin Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	26
3.4.2.Denencelerin Sınanmasına İlişkin Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	27
4. BULGULAR VE YORUM	28
4.1.Araştırmanın Birinci Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	28
4.1.1.Geçerlik.....	28
4.1.2.Güvenirlik	32

4.2.Araştırmanın İkinci Amacına İlişkin Bulgular.....	34
4.3.Araştırmanın Üçüncü Amacına İlişkin Bulgular	35
4.4.Araştırmanın İkinci ve Üçüncü Amaçlarına İlişkin Bulguların Yorumu.....	40
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	43
5.1.Okul Yönetimine Öneriler.....	46
EKLER.....	49
EK-A Bir Askeri Öğrencide Bulunması Gereken Duyuşsal Nitelikler	49
EK-B Madde Havuzu	54
EK-C 123 Maddelik İlk Ölçek	59
EK-Ç 93 Maddelik İkinci Ölçek	65
EK-D Gözlem Formu	68
EK-E Örnekleme Oluşturan Öğrencilerin Gözlem, Tutum ve Alt Ölçek Puanları	71
EK-F Madde Madde Test Tekrar Test Ayrıntılı Analiz Sonuçları	75
EK-G 123 Maddelik İlk Ölçeğe İlişkin SPSS Değerleri	83
EK-Ğ 93 Maddelik İkinci Ölçeğe İlişkin SPSS Değerleri	85
EK-H Duyuşsal Eğitim Etkinlikleri.....	87
EK-I “Ali Şeker” Adlı Öykü.....	98
KAYNAKLAR	101

“Seni diğerlerinden farksız yapmaya bütün gücüyle gece gündüz çalışan bu dünyada kendin olarak kalabilmek dünyanın en zor savaşını vermek demektir. Bu savaş bir başladı mı artık hiç bitmez.”

E.E.CUMMINGS

TABLO LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1 : Örneklemin Kaynak ve Dala Göre Dağılımı.....	25
Tablo 2 : Elenen Maddeler	29
Tablo 3 : Uzman Görüşleri İle Ölçekte Kalmasına Karar Verilen Maddeler	30
Tablo 4 : İkinci Tutum Ölçeğinin Alt Ölçek Madde Analizi Sonuçları	31
Tablo 5 : Alt Ölçeklerin Madde Sayıları ve Güvenirlikleri.....	33
Tablo 6 : Test Tekrar Test Analiz Sonuçları	33
Tablo 7 : Tutum Ölçeği İle Gözlem Formu Sonuçları Arasındaki İlişki.....	34
Tablo 8 : Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması.....	35
Tablo 9 : Cesaretli Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması	35
Tablo 10 : Gerçekçi Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması	36
Tablo 11 : Güçlü Benlik Algısına Sahip Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması	36
Tablo 12 : Kendisini, Çevresini Geliştirmeye ve Yenileştirmeye Açık Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması	37
Tablo 13 : Sosyal Kişilik Sahibi Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması.....	37
Tablo 14 : Mesleğini Sevme Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması.....	38
Tablo 15 : Disiplinli Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması	38
Tablo 16 : Erdemli Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması	39
Tablo 17 : Ulusal Değerlere Sahip Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması	39
Tablo 18 : Tutum Ölçeği ve Gözlem Formundan Elde Edilen Puanların Genel Dağılımı	40

KISALTMALAR

DAHO : Deniz Astsubay Hazırlama Okulu

DAMYO: Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu

DKAB : Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

DSA : Denizaltı Savunma Araçları

OBI : Otomatik Bilgi İşlem

IQ : Intelligence Quotient (Zeka Puanı)

SPSS : Statistical Package for Social Sciences (Sosyal Bilimler için İstatistik Programı)

“İnsanlar arasında zihinsel güçler bakımından doğuştan gelen bazı farkların bulunduğunu inkar edemem; ama bunlar, eğitimin ürünü olarak sonradan meydana getirilmekte olanların yanında bir hiçtir.”

BLOOM

1.GİRİŞ

Bilgi çağı olarak da adlandırılan çağımızda bir ülkenin kalkınabilmesi ve ilerlemesi o ülkenin sahip olduğu nitelikli insan gücüne bağlıdır. Nitelikli insan gücü ise nitelikli eğitimin ürünü olarak ortaya çıkmaktadır.

Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1994, s.12). O halde biz bireylerin davranışlarını istendik yönde değiştirebilmekteyiz. Bunu da okul/eğitim merkezi gibi planlı eğitim kurumlarında gerçekleştiriyoruz.

Planlı eğitim etkinlikleri için ayrılan zamanın sınırlı olması istediğimiz nitelikleri önceden tespit etmemizi zorunlu kılmaktadır. Önceden tespit edilen bu nitelikler eğitim hedeflerini meydana getirmektedir.

Eğitim hedefleri bilgileri, becerileri, ilgileri, tutum ve alışkanlıkları ifade etmektedir. Hedeflerin belirlenmesinin yanında aşamalı olarak sınıflandırılmasının da öğrenme etkinliklerine olumlu yönde katkı sağladığı araştırmalar sonucunda tespit edilmiştir.

Hedeflerin aşamalı olarak sınıflandırılmasında yaygın olarak kabul edilen görüş Prof. Dr. Benjamin S. Bloom ve arkadaşlarının hazırladığı ve Bloom Taksonomisi olarak adlandırılan sınıflandırmadır. Bu sınıflandırmada hedefler üç alana ayrılmıştır. Bu alanlar; bilişsel alan, devinişsel (psiko-motor) alan ve duyuşsal alandır:

Bilişsel alan zihinsel öğrenmelerin çoğunlukta olduğu, zihinsel yeteneklerin geliştirildiği, ilkeler, kavramlar, problem çözme için gerekli olan genellemeler gibi gerekli bilgi birikiminin kazanıldığı öğrenme alanıdır. Bilişsel alanın alt basamakları en alt seviyeden en üst karmaşık seviyeye doğru bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme olarak sınıflandırılmaktadır.

Devinişsel (psiko-motor) alan zihin ve kas koordinasyonunu gerektiren becerilerin baskın olarak öğrenildiği alandır. Birçok mesleki beceri, araç gereçlerin kullanımı ve fiziksel faaliyetlerin kazanımı bu alandaki öğrenmeler neticesinde gerçekleşir. Devinişsel alanın alt basamakları da basitten karmaşığa doğru uyarılmış kılavuz denetiminde yapma, beceri haline getirme, duruma uydurma, yaratma olarak sınıflandırılmaktadır.

Duyuşsal alan sevgi, korku, benlik, ilgi, tutum, alışkanlık, güdülenmişlik, kaygı, kişilik, özgüven ve değer yargıları gibi duyguların baskın olduğu öğrenme alanıdır. Bu alanda daha çok bireysel özelliklerin kazanımı gerçekleşir. Büyüklere saygı, yurt sevgisi, ulusal ülküleme bağlılık, öğrenme ilgisi, kendine güven, güçlüklerden yılmama, başkalarına ve değişik fikirlere karşı hoşgörü, temizlik ve düzen konusunda titizlik vb. insan özellikleri bu gruptandır.

Eğitim, öğretimi kapsayan bir kavramdır. Öğrencilere çeşitli bilgi ve beceriler kazandırmak, bunlar bir takım manevi özelliklerle desteklenmediği zaman, arzu edilen sonuçlara ulaşmak için yeterli olmamaktadır. Halk arasında yaygın olarak kabul gören “Okullarımızda eğitim verilmiyor, yalnızca öğretim yapılıyor.” şeklindeki eleştiri ile asıl vurgulanmak istenen bu manevi özelliklerin bilhassa orta ve yüksek öğretimde yeterince kazandırılmamasıdır.

Eğer eğitimin toplumsal işlevleri varsa (ki temel işlevi budur), o zaman eğitim öğrencileri toplum için eğitmek zorundadır. Bu, öğrencileri bir bütün olarak (zihinsel, sosyal, psikolojik, ahlaki, duygusal) eğitmek anlamına gelir. Eğer eğitim sadece bilişsel olursa, işlevini yerine getiremez ve eksik kalır (Bacanlı, 1999, s.4,5).

Mustafa Kemal ATATÜRK de Temmuz 1921’de Maarif Kongresini açarken “Yeni neslin donatılacağı **manevi vasıflar** arasında kuvvetli bir fazilet aşkı ve kuvvetli bir düzen ve disiplin fikri de yer almalıdır.” diyerek biz eğitimcilerle ışık tutmuş, yeni neslin inşasına yönelik önemli bir görev vermiştir. İşte bu **manevi özellikler** veya **vasıflar** eğitim bilimlerinde **duyuşsal alan nitelikleri** ile örtüşmektedir.

“Duyuş”, duygu ve coşkularla ilgili zihinsel özellikler olarak tanımlanabilir. Bu noktada duyuş ile duygu arasındaki fark akla gelebilir. Bilgi ile biliş arasındaki fark duygu ile duyuş arasındaki farkın benzeridir. “Biliş” bilgi ve bilgiler arasındaki zihinsel süreçleri de içeren bir terimdir. Bilmek, düşünmek, çağrışım yapmak, anlamak, dinlemek, çıkarsama yapmak, analiz etmek vb. birer biliştir ama hepsi de bilgi kavramı içinde değerlendirilmez. Benzer şekilde “duyuş” duygulara dayanmakla birlikte, daha geniş bir terimdir. Duygular, duygular, tercihler, dikkat edişler, kimliklenişler, roller, sosyal beceriler vb. duyuş kapsamı içinde değerlendirilir (Bacanlı, 1999, s.6).

Eğitimin hedeflerinde kapsanan duyuşsal özellikler bilişsel yeterlikler gibi doğrudan gözlenemeyen insan nitelikleridir. Bunlar hakkında bilgi edinirken de işaretçi niteliğindeki belirtilerle yetinme, böyle belirtilerde ortaya çıkan duruma bir anlam vererek ona göre hareket etme zorunluluğu vardır. Ancak duyuşsal özellikler söz konusu olduğunda, böyle işaretçilerin bu özelliklerin varlığına ya da yokluğuna kanıt teşkil etme gücü azalmaktadır. Nitekim örneğin kişinin, kendisine sorulduğunda bir terimin tanımını yapması onun bu terimi hatırladığına hemen hemen kesin bir kanıt olabilir. Kişinin, kendisine sunulan yeni bir durumun içinden çıkması ya da böyle bir problemi çözmesi onun bu durumun içinden çıkma ya da problemi çözme sırasında yararlandığı görülen ve daha önce sözü edilen taksonomide uygulama olarak adlandırılan bilişsel yeterliğe sahip olduğunun bir kanıtı olarak kabul edilebilir. Ancak, örneğin bir kişinin “Muhtaç insanlara yardımda bulunur musunuz?” sorusuna “Evet.” demesi veya belli bir yer ve zamanda, muhtaç birine yardımda bulunması onun yardımsever olduğunu göstermeyebilir. Örnekteki kişinin yardımsever olduğu sonucuna ulaşabilmek için, belli bir dış etki olmadan onun, çok değişik yer ve zamanlarda da aynı davranışı göstermekte olduğunun görülmesi gerekebilir. Kısacası duyuşsal özellikler genellikle doğrudan gözlenemeyen ve kişinin, etki altında bırakılmadan uzun süreyle, çeşitli koşullar altında gözlenmesi sonucu bu kişide var ya da yok olduğuna karar verilebilen özelliklerdir (Özçelik, 1998, s.28).

Duyuşsal özelliklerin doğrudan gözlenmesindeki güçlük bu tür özelliklerin tanınmasını, onların doğalarının, etkiye açık yönlerinin ve gelişme biçimlerinin açıklığa kavuşmasını zorlaştırmıştır. Bu zorluklar nedeniyle olmalı ki bugün, örneğin bu alandaki özellikler için kullanılmakta olan ilgi, tutum, öz kavramı gibi terimlerin

“Duyuş”, duygu ve coşkuyla ilgili zihinsel özellikler olarak tanımlanabilir. Bu noktada duyuş ile duygu arasındaki fark akla gelebilir. Bilgi ile biliş arasındaki fark duygu ile duyuş arasındaki farkın benzeridir. “Biliş” bilgi ve bilgiler arasındaki zihinsel süreçleri de içeren bir terimdir. Bilmek, düşünmek, çağrışım yapmak, anlamak, dinlemek, çıkarsama yapmak, analiz etmek vb. birer biliştir ama hepsi de bilgi kavramı içinde değerlendirilmez. Benzer şekilde “duyuş” duygulara dayanmakla birlikte, daha geniş bir terimdir. Duygular, duyular, tercihler, dikkat edişler, kimliklenişler, roller, sosyal beceriler vb. duyuş kapsamı içinde değerlendirilir (Bacanlı, 1999, s.6).

Eğitimin hedeflerinde kapsanan duyuşsal özellikler bilişsel yeterlikler gibi doğrudan gözlenemeyen insan nitelikleridir. Bunlar hakkında bilgi edinirken de işaretçi niteliğindeki belirtilerle yetinme, böyle belirtilerde ortaya çıkan duruma bir anlam vererek ona göre hareket etme zorunluluğu vardır. Ancak duyuşsal özellikler söz konusu olduğunda, böyle işaretçilerin bu özelliklerin varlığına ya da yokluğuna kanıt teşkil etme gücü azalmaktadır. Nitekim örneğin kişinin, kendisine sorulduğunda bir terimin tanımını yapması onun bu terimi hatırladığına hemen hemen kesin bir kanıt olabilir. Kişinin, kendisine sunulan yeni bir durumun içinden çıkması ya da böyle bir problemi çözmesi onun bu durumun içinden çıkma ya da problemi çözme sırasında yararlandığı görülen ve daha önce sözü edilen taksonomide uygulama olarak adlandırılan bilişsel yeterliğe sahip olduğunun bir kanıtı olarak kabul edilebilir. Ancak, örneğin bir kişinin “Muhtaç insanlara yardımda bulunur musunuz?” sorusuna “Evet.” demesi veya belli bir yer ve zamanda, muhtaç birine yardımda bulunması onun yardımsever olduğunu göstermeyebilir. Örnekteki kişinin yardımsever olduğu sonucuna ulaşabilmek için, belli bir dış etki olmadan onun, çok değişik yer ve zamanlarda da aynı davranışı göstermekte olduğunun görülmesi gerekebilir. Kısacası duyuşsal özellikler genellikle doğrudan gözlenemeyen ve kişinin, etki altında bırakılmadan uzun süreyle, çeşitli koşullar altında gözlenmesi sonucu bu kişide var ya da yok olduğuna karar verilebilen özelliklerdir (Özçelik, 1998, s.28).

Duyuşsal özelliklerin doğrudan gözlenmesindeki güçlük bu tür özelliklerin tanınmasını, onların doğalarının, etkiye açık yönlerinin ve gelişme biçimlerinin açıklığa kavuşmasını zorlaştırmıştır. Bu zorluklar nedeniyle olmalı ki bugün, örneğin bu alandaki özellikler için kullanılmakta olan ilgi, tutum, öz kavramı gibi terimlerin

anlamları, bunların sınırları ve birbirlerine göre konumları pek açık değildir. Bu konularda tartışılmalı sayılabilecek noktalar çoktur (Özçelik, 1998, s.28).

Duyuşsal özelliklerin doğası ve gelişimi açıkça bilinemediğinden, bunlarla ilgili hedeflere eğitimle nasıl ulaşılabileceği ve bu tür hedeflere ulaşmanın nasıl denetim altına alınabileceği de pek iyi bilinmemektedir. Aslında kişinin duyuşsal özelliklerinin, örneğin laboratuvar koşullarında nasıl değiştirilebileceği, bu amaçla şok, propaganda, beyin yıkama, endokrinasyon gibi tekniklerden nasıl yararlanılabileceği konusunda bir bilgi birikimi vardır. Ancak böyle bir sürecin, okul koşullarında ve öğrencilerin kişiliklerini olumsuz yönde etkilemeden nasıl yapılabileceği konusundaki bilgi birikimi azdır. Bu nedendir ki, duyuşsal özellikler her ne kadar okulların hedefleri arasında oldukça önemli yer tutsalar da, öğretim öğrenme süreçlerinde bunlarla ilgili olarak neler yapılabileceği konusuna diğer alanlardaki kadar açıklık getirilememektedir (Özçelik, 1998, s.28,29).

Bilindiği kadarıyla, okulun hedefleri arasında da yer alan duyuşsal özelliklerin çoğu, hem okul döneminden daha önce gelişmeye başlaması beklenen, yani ancak çok erken yaşlarda başlanması halinde daha üst düzeylere kadar geliştirilebilen, hem de üst düzeylere kadar geliştirilebilmesi için uzun süreli ve söz konusu duyuşsal özelliğe ilişkin yönleriyle tutarlı bir çevrenin varlığına bağlı olan insan nitelikleridir. Bu derece erken başlayan ve sistematik etkileşimi uzun bir süreyle ve tutarlı bir biçimde sürdüren bir çevre sağlamak ise beklendiği gibi, başarılması oldukça zor bir görevdir. Çünkü böyle bir görev, aile ile okulun sıkı ve etkili bir işbirliğine girmelerini ve çocukların etkileştikleri çevrede, geliştirilecek duyuşsal özellikler yönünden uzun süreli bir tutarlılık sağlanmasını gerektirir. Görülebilecek gecikmeler ve aile ile okul ve bunlarla dış çevre arasındaki tutarsızlıklar, uzun süreli çabalarla filizlenmesi sağlanan duyuşsal özellikleri silip atabilir. Önlemlerdeki eksiklik ve kusurlar, istenenin tersine bazı gelişmelere bile yol açabilir (Özçelik, 1998, s.29)

Eğitimin hedefleri arasında yer alan duyuşsal özellikler ve bunların eğitimle öğrencilere kazandırılması ile ilgili bir noktaya açıklık getirilmesinde yarar vardır. Bu nokta duyuşsal özelliklerden oluşan hedeflere erişme çabaları ile ilgilidir. Eğitimin tüm hedeflerine erişmeye çalışırken, öğrencilerin beden ve akıl sağlıklarının zarara

uğratılmaması; zaman, emek, malzeme vb. bakımından ekonomi sağlanması gibi koşulların karşılanması gerekir. Özellikle bilişsel ve devinişsel davranışların kazandırılmasında bunlardan başka önemli bir sınırlama olmayabilir. Bu iki alanda genellikle ne kadar çok ve yüksek düzeylerde öğrenme olursa o kadar iyidir. Ancak, duyuşsal özelliklerin kazandırılması söz konusu olduğunda yeni bazı koşulları da karşılamak gerekir. Toplumsal değerlerle çok sıkı bir ilişkisi bulunan ve aslında belli değerlerin özümsemesi demek olan bu hedeflerin belli bir dozda ve gerek birbiriyle, gerekse toplumun değerleriyle uyumlu olacak şekilde gerçekleştirilmesi istenir. Hedeflerin gerisinde kalınması kabul edilemeyeceği gibi çok ilerisine gidilerek öğrencilerin belli değerlerin gözü kapalı kulu, kölesi ya da fedaisi olmaları da kabul edilemez (Özçelik, 1998, s.29).

Eğitimin hedeflerinde kapsanmış olan duyuşsal özelliklerin de bir sınıflaması yapılmıştır. Aşağıda bu sınıflamadaki ana ve alt kategori başlıkları verilmiştir (Özçelik, 1998, s.29):

A. ALMA

A.1. Farkında olma

A.2. Almaya açık olma

A.3. Dikkatini yöneltme

B. KARŞILIKTA BULUNMA

B.1. Uysal davranma

B.2. Karşılık verme isteği gösterme

B.3. Karşılık vermekten tatmin olma

C. DEĞER VERME

C.1. Kabullenme

C.2. Taraftar olma

C.3. Adanma

Ç. BÜTÜNLEŞTİRME

Ç.1. Değerleriyle uyumlulaştırma

Ç.2. Değer sistemine katma

D. NİTELENME

D.1. Davranış ölçütü haline getirme

D.2. Dünya görüşünde yer verme

Krathwohl ve arkadaşları (1964), yukarıdaki sınıflamalarında bilişsel alanla duyuşsal alanın birbirinden ayrılmaz olduğunu ve karşılıklılık gösterdiğini vurgulamışlardır. Bu yüzden duyuşsal hedefler bilişsel hedeflere ulaşmak için aracılık edebilirler ve tersi de doğrudur (Yani bilişsel hedefler de duyuşsal hedeflere aracılık

edebilirler.). Duyuşsal alanla bilişsel alanın ayrılmaz olduğu ve duyuşsal alanın düzeylerinin hiyerarşik olduğu hipotezleri araştırmalarla desteklenmiştir. Bu özelliklere ek olarak bu sınıflandırma içselleştirmenin sürekliliğini ortaya koyar ve yansızdır, yani hem olumlu hem de olumsuz duyuşlar için geçerlidir. Bunların yanı sıra sınıflama, örnek öğretim yöntemleri ve öğrenme sonuçlarını değerlendirmek için test maddeleri sağlamaktadır (Bacanlı, 1999, s.6).

1.1.Problem

Eğitim yönetimi, eğitim örgütlerini saptanan amaçlara ulaştırmak üzere insan ve madde kaynaklarını sağlayarak ve etkili biçimde kullanarak, belirlenen politikaları ve alınan kararları uygulamaktır. Eğitim yöneticileri örgütlerini Türk milli eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri ile örgütün özel amaçları çerçevesinde yönetmekten sorumludurlar (Taymaz, 2000, s.18).

Milli Eğitim Temel Kanununda (Kanun No. 1739) Türk milli eğitiminin genel hedefleri belirtilmiş olup bu hedefler arasında yer alan duyuşsal özellikler şunlardır:

1. Atatürk inkılaplarına ve anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Türk milliyetçiliğine bağlılık,
2. Türk Milletinin manevi ve kültürel değerlerini benimseme, koruma ve geliştirme,
3. Ailesini, vatanını, milletini sevmeye ve daima yüceltmeye çalışma,
4. Ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş kişilik ve karakter özelliklerine sahip olma,
5. Geniş bir dünya görüşüne sahip olma,
6. İnsan haklarına saygılı olma,
7. Kişilik ve teşebbüse değer verme,
8. Topluma karşı sorumluluk duyma,
9. Birlikte iş görme alışkanlığı kazanma,
10. Kendisini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir mesleğin gerektirebileceği diğer özelliklere sahip olma.

Mezuniyet sonrası yapacakları meşakkatli görevler ve meslekleri icabı yeri geldiğinde vatan uğruna canını bile feda etme gerekliliği göz önüne alındığında askeri öğrencilerin duyuşsal alan nitelikleri en üst düzeyde olmak gerekir. Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde, askeri öğrencilerin okuduğı orta öğretim kurumları askeri liseler ve astsubay hazırlama okulları; yüksek öğretim kurumları ise harp okulları ve astsubay meslek yüksek okullarıdır. Askeri liseler ve harp okullarında subay, astsubay hazırlama okulları ve astsubay meslek yüksek okullarında ise adlarından da anlaşılacağı üzere astsubay adayı öğrenciler öğrenim görmektedirler.

Askeri liseler ilk yılında İngilizce dil eğitimi verilen ve harp okullarına öğrenci yetiştiren dört yıllık orta öğretim kurumlarıdır. Türkiye’de dört tane askeri lise vardır:

1. Kuleli Askeri Lisesi (İstanbul)
2. Maltepe Askeri Lisesi (İzmir)
3. Işıklar Askeri Lisesi (Bursa)
4. Deniz Lisesi (İstanbul)

Harp okulları lisans eğitimi verilen ve öğrencilerin teğmen rütbesi takarak mezun oldukları dört yıllık yüksek öğretim kurumlarıdır. Türkiye’de üç tane harp okulu vardır:

1. Kara Harp Okulu (Ankara)
2. Deniz Harp Okulu (İstanbul)
3. Hava Harp Okulu (İstanbul)

Astsubay hazırlama okulları, astsubay meslek yüksek okullarına öğrenci yetiştiren üç yıllık orta öğretim kurumlarıdır. Türkiye’de iki tane astsubay hazırlama okulu vardır:

1. Sağlık Astsubay Hazırlama Okulu (Ankara)
2. Bando Astsubay Hazırlama Okulu (Ankara)

Astsubay meslek yüksek okulları ön lisans eğitimi verilen ve öğrencilerin astsubay çavuş rütbesi takarak mezun oldukları iki yıllık yüksek öğretim kurumlarıdır. Türkiye’de altı tane astsubay meslek yüksek okulu vardır:

1. Kara Astsubay Meslek Yüksek Okulu (Balıkesir)
2. Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu (Yalova)
3. Hava Astsubay Meslek Yüksek Okulu (İzmir)
4. Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulu (Ankara)
5. Sağlık Astsubay Meslek Yüksek Okulu (Ankara)
6. Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulu (Ankara)

2003-2004 eğitim öğretim yılı Türk Silahlı Kuvvetlerinin astsubay yetiştirme politikasında bir dönüm yılı niteliğindedir. 4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanununun çıkması ile eğitim öğretime başlayan yukarıdaki astsubay meslek yüksek okullarından ilk dördünün hazırlama okulu artık yoktur. Bu okullara sivil liseler kaynaklık edecektir. Oysa ki 2003 yılına kadar astsubay aday öğrenciler önce hazırlama okullarında okuyorlar sonra bir yıllık astsubay sınıf okulunu bitirerek rütbe takıyorlardı. Astsubay sınıf okullarının kapatılarak yerlerine astsubay meslek yüksek okullarının açılması ve yukarıdaki ilk dört astsubay meslek yüksek okuluna yalnızca sivil liselerden öğrenci alınmasının kararlaştırılması ile, bu okullara öğrenci yetiştirebilecek olan astsubay hazırlama okulları da kapatılmıştır.

Bu geçiş yılında DAMYO'na, DAHO'nun son dönem mezunlarının yanı sıra sivil kaynaktan da öğrenci alınmıştır. Sivil lise kaynaklı öğrenciler ile askeri okul kaynaklı öğrencilerin bilişsel başarıları gerek harp okullarında gerek sınıf okullarında sürekli inceleme konusu olmuş, ancak duyuşsal alana özgü benzeri bir karşılaştırma hiç yapılmamıştır. Sivil kaynaklı öğrencilerin askeri okul kaynaklı öğrencilerden bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak farklılık göstermemesi veya sivil kaynaklı öğrencilerin askeri okul kaynaklı öğrencilerden her üç alanda da daha başarılı olmaları sistemsel bir aksaklığa ve israfa işaret edecektir.

Yeni kurulmakta olan ve ilk kez eğitim öğretime 2003 yılında başlayan astsubay meslek yüksek okullarının görevi öğrencileri, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının görev ve sorumluluklarına uygun olarak, ön lisans düzeyinde bilgi ve beceriye sahip, ilerideki safhalarda meslek gelişim programlarında belirtilen eğitimleri takip edebilecek nitelikte muvazzaf astsubay yetiştirmektir (4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu). Ancak askerlik

mesleğinin, yeri geldiğinde canını feda edecek derecede özveri gerektiriyor olması nedeniyle, askeri öğrencilerin bilişsel olduğu kadar duyuşsal özelliklerle de donatılmaları gerekmektedir.

Bu gerekçeden hareketle Deniz Eğitim ve Öğretim Komutanlığında oluşturulan bir çalışma grubu tarafından 29 Nisan 2003 tarihinde Duyuşsal Alan Niteliklerini Kazandırma Rehberi hazırlanarak yayımlanmıştır. Bu rehber gere bir askeri öğrencide bulunması gereken duyuşsal alan nitelikleri ve bu doğrultuda belirlenen duyuşsal hedefler ve alt hedefler Ek-A'da sunulmuştur. Deniz Eğitim ve Öğretim Komutanlığı bünyesindeki okullardan biri olan DAMYO'nda da, 2003-2004 eğitim öğretim yılından itibaren her yıl öğrencilere bu nitelikler kazandırılmaya çalışılacaktır. Bu durumda öncelikle yapılması gereken, anılan öğrencilerin duyuşsal alan niteliklerini ölçmeye yarayacak bir ölçek veya ölçekler geliştirmektir.

Bir grubun bir konuya ilişkin duyuşsal niteliklerini ölçebilmek oldukça zordur. Tutum ölçeklerinin yanlı doldurulma olasılığının yüksek oluşu bu zorluğun ana nedenidir. Yani bir öğrencinin, kendisini, bilerek veya bilmeyerek, aslında sahip olmadığı duyuşsal bir niteliği haizmiş gibi göstermesi olasılığı güçlüdür. Bunu önleyebilmek amacıyla, tutum ölçeğinin yanı sıra, ölçeği dolduran bireye ilişkin bir gözlem formunun da işe koşulması faydalı olacaktır.

2003-2004 eğitim öğretim yılı itibarı ile DAMYO'nda 16 ayrı dalda toplam 446 öğrenciye eğitim verilmektedir. Öğrencilerin en üst manevi değerlerle donatılarak mezun edilebilmeleri için duyuşsal niteliklerinin ölçülebilmesi gerekmektedir. Bir öğrencinin hangi noktadan hangi noktaya getirildiğini ya da geldiğini görebilmek için kendisinden alınan bilgilerin yanı sıra yukarıda da belirtildiği gibi o öğrenciye yönelik gözlem sonuçlarına da gereksinim duyulmaktadır. Çünkü bir özelliği taşıdığını ifade etmek, bir insanın her zaman kendisine yönelik sağlıklı değerlendirme yapmayabileceği veya yapamayabileceği gerçeğinden dolayı, kişinin o özelliği tam anlamıyla taşıdığı yani içselleştirdiği, davranışlarına yansıttığı ve yaşamının bir parçası haline getirdiği anlamına gelmemektedir. Oysa asıl istenen budur. Sağlıklı bir bireyin kendisini tanıması ve kendisine yönelik algısının çevresinin onun hakkındaki görüşlerinden kopuk olmaması, tersine bu ikisinin paralel olması gerekir.

1.2.Amaç

Araştırmanın amaçlarından birincisi bir askeri öğrencide bulunması gereken duyuşsal niteliklere ilişkin geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeği ve gözlem formu geliştirmek; ikincisi tutum puanları ile gözlem puanları arasında anlamlı ilişki ve fark olup olmadığını bulmak; üçüncüsü öğrencilerin kaynaklarına göre duyuşsal durumlarını karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktır. Bu kapsamda sırasıyla aşağıdaki denenceler sınanacaktır:

I.Ölçeğe ilişkin denenceler:

- 1.Geliştirilen “Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği” geçerlidir.
- 2.Geliştirilen “Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği” güvenilirlidir.

II.Tutum ve gözlem puanları arasındaki farka ilişkin denenceler:

- 3.DAMYO öğrencilerinin kendilerine yönelik algıları ile bölük astsubayları / akademik danışmanlarının onlar hakkındaki algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- 4.DAMYO öğrencilerinin kendilerine yönelik algıları, bölük astsubayları / akademik danışmanlarının onlar hakkındaki algılarından daha yüksektir.

III.Öğrencilerin kaynaklarına göre duyuşsal durumlarına ilişkin denenceler:

- 5.DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler sivil kaynaklı öğrencilere göre duyuşsal bakımdan daha iyi seviyededir.
- 6.DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrencilerin cesaret puanları, sivil kaynaklı öğrencilerinkinden daha yüksektir.
- 7.DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilerden daha gerçekçidir.
- 8.DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilerden daha güçlü benlik algısına sahiptir.
- 9.DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilere göre kendilerini ve çevrelerini geliştirmeye/yenileştirmeye daha açıktır.
- 10.DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilere nazaran daha sosyal bir kişiliğe sahiptir.
- 11.DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilere nazaran mesleklerini daha çok sever.

12.DAMYO'nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilerden daha disiplinlidir.

13.DAMYO'nda okuyan DAHO kaynaklı öğrencilerin erdemli olma puanları, sivil kaynaklı öğrencilerinkinden daha yüksektir.

14.DAMYO'nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilere nazaran ulusal değerlere daha çok bağlıdır.

1.3.Önem

Bu çalışma ile ortaya konan **Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği ve Gözlem Formu** çok geniş kullanım alanına sahiptir. Bu tezde yer alan halleriyle yalnızca Deniz Eğitim ve Öğretim Komutanlığı bağlısı okul ve eğitim merkezleri için uygun olmakla birlikte, basit uyarlamalarla özellikle ülkemizdeki veya yurt dışındaki diğer askeri okullarda da kullanılabilirler. Bunun yanı sıra alt ölçeklerin, araştırmacıların amaçlarına göre ayrı ayrı kullanılması mümkün olduğundan, kullanım alanları yalnızca askeri okullarla sınırlı değildir.

DAMYO'na 2003-2004 eğitim öğretim yılından itibaren yalnızca sivil kaynaktan öğrenci alınacak olmasının, bu okulda yürütülen eğitim öğretime olumsuz bir etkisinin olup olmayacağını yordanması açısından da bu tez önem taşımaktadır. Bu ölçekler kullanılarak harp okullarında ve askeri liselerde yapılacak araştırmalarla askeri liselerin kapatılmasını veya kapatılmamasını destekleyen bilimsel bulgulara ulaşılabilir.

1.4.Sayıtlar

Tutum ölçekleri ve gözlem formlarının içtenlikle dolduruldukları, aralarındaki yüklem farklılığının geçerlik ve güvenilirliği etkilemeyeceği ve örneklemin araştırmada incelenen özellikler bakımından evreni temsil ettiği kabul edilmektedir.

1.5.Sınırlılıklar

Bu çalışma 2003-2004 eğitim öğretim yılı DAMYO I. sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin akademik danışmanları / bölük astsubayları ile sınırlıdır.

2. İLGİLİ KAYNAKLAR

İnsanlık tarihi boyunca insanın eğitilmesi formal ya da informal şekilde olagelmıştır. Günümüzde artık insan, eğitiminin bir bölümünü şu ya da bu şekilde formal olarak almaktadır. Eğitime işiyle uğraşanların, insanın özelliklerini tanıyıp tanımlayabildikleri oranda başarılı oldukları bir gerçektir. İnsan özellikleri içinde en somut olan bedensel özelliklerdir. Bu yüzden insanın bedensel özelliklerini tanımak, tanımlamak ve eğitmek işinde bugüne kadar daha fazla başarı sağlanmıştır. İkinci olarak tanıma, tanımlama ve eğitime işinde başarılı olunan zihinsel özellikleridir. Bugün için eğitim kurumlarının bir çoğunda insanın bu özellikleri daha da öne çıkmakta, adeta eğitim denilince akla zihinsel becerilerin kazanılması gelmektedir. Sınır ve kapsamını şimdilik tam olarak ortaya koymanın mümkün olmadığı duyguların eğitimi işinde ise; diğer iki alana göre daha az başarı elde edildiği söylenebilir. Oysa bu alan, insan olmayı bireye kazandırması yanında diğer alanların geliştirilmesinde de itici güç rolü oynamaktadır (Kılıç, 2002).

Eğitim öğrenmeler yoluyla gerçekleşmektedir. Eğitim süreci içinde pek çok öğrenme halkası bulunmaktadır. Öğrenme denildiğinde akla çoğunlukla bilişsel öğrenme gelir. Olguları, kavramları, işlem yapmayı, bilgileri analiz ve sentez etmeyi, değerlendirme yapmayı vb.ni öğrenmek bilişseldir. Halbuki öğrenme, daha doğrusu insanların öğrenmeleri bunlarla sınırlı değildir. Vücudumuzdaki kasları koordine etme ve harekete geçirme gibi kaslara bağlı öğrenmeler de psikomotor (beceri) öğrenmeleri ifade eder. Bizim asıl üzerinde durmak istediğimiz üçüncü tür öğrenme ise, bunlardan farklı olarak “İnsan olmayı öğrenme”, hissetme, yaşama, değer verme, dış dünyaya tepki verme gibi öğrenmeleri içeren duyuşsal öğrenmelerdir (Ramizowski, 1981; aktaran Kılıç, 2002).

Duyuşsal öğrenme kişinin ne yapabildiği ile ilgili değil, onun belli koşullarda ne yaptığı ile ilgilidir (Özçelik, 1989; aktaran Kılıç, 2002). Eğitimsel süreçlerin içerdiği fonksiyon sadece bir konu alanını öğretme değil, aynı zamanda karakter geliştirmedir. Plato, sadece zihinsel öğrenme gerçekleştiğinde bile bireyin büyük bir yeterliliğe

kavuşabileceğini, ama aynı kişinin kötü amaçlarla da kullanılabileceğini vurgular (Ramizowski, 1981; aktaran Kılıç, 2002). Bu durum, zihinsel öğrenmelerin yanı sıra duyuşsal öğrenmeleri de gerçekleştirmenin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bilişsel ve psikomotor öğrenmeleri gerçekleştirmede de bir araç olarak da kullanılan duyuşsal öğrenmeler, bireyin belli durumlarda, serbest olarak hareket özgürlüğü tanıdığı hallerde, ne tür bir duygu ve davranış eğilimi içine gireceği ile ilgilidir. Bireyin bir alanla ilgili davranışları kazanabilmesi için o alana ilgisinin olması, olumsuz tutum geliştirmemiş olması ve ilgili alanı önemli görmesi önemlidir. Bu bize duyuşsal öğrenmelerin değişik özelliklerle karşımıza çıkabileceğini, farklı türlerinin varlığını göstermektedir (Kılıç, 2002).

Psikologlar duyuşsal özellikleri yansıtan sayısız yapı tanımlamışlardır. Bunlardan bazıları tutum, benlik saygısı, ilgi ve değerlerdir (Tekindal, 2002, s.3). Genel anlamda tutum bazı objelere karşı duyguyu, benlik saygısı kişinin kendini algılamasını, **ilgi** çeşitli etkinliklere yönelik tercihleri ve **değerler** belli bir hayat yolunu ve yaşama amacındaki inançları yansıtır. Ancak pek çok yazar bu taksonomik kriterlere katılmaz ve bunların önerilen bazı genel ifadeler olabileceğini, yukarıda belirtilen dört temel duyuşsal özelliğin aslında birbiriyle iç içe geçmiş olduğunu belirtir (Tekindal, 2002, s.19). Bu nedenle bu çalışma boyunca kullanılan özelliklerle tutum ölçeği ifadesindeki tutum sözcüğünden kasıt aslında bu dört temel duyuşsal özelliktir.

Duyuşsal alan özelliklerinin öğretilmesi oldukça zor bir iştir. Çünkü bir yönünü duygular oluşturur ve duygular ise insanda önceden temeli olan özelliklerdir .Örneğin sevmeye, nefret etmeye, inat etmeye gibi duygular insanın temel özelliklerinde vardır. Bu yüzden bunların kendisi değil, ancak kullanımı öğretilir. Örneğin bir insana sevmeye, inat etmeye denilse de, hatta katı bir şekilde yasaklansa da engellenmesi mümkün değildir. Birey o duygularını bir türlü nesnelere veya/ve olgulara karşı yönlendirecektir. Diğer taraftan duygular, öğreticiden öğrenene aktarıldığı şekilde anlaşılacağı gibi birey onu kendi başına çalışarak doğru bir şekilde anlayamayabilir. Bununla beraber belli hisleri ve duyguları, belli nesnelere, olaylara, insanlara transfer etmek ya da bağlamak mümkündür (Ramizowski, 1981; aktaran Kılıç, 2002).

Kılıç (2002)'a göre insanların bilgilerinin değişmesi duygularının değişmesinde önemli bir rol oynar. Bu açıdan duyguların kazandırılmasında, duyguların yönlendirileceği nesnelere ilgili bireyin öncelikle neleri bildiği, ne kadar bildiği, bu konudaki bilgisinin doğruluk derecesi önemlidir. Örneğin daha önce gülü ilk gördüğünde dikenini eline batan birey, güle karşı hep mesafeli duracaktır. Ama ona gülün dikenini yanında kokusunun çok güzel olduğu bilgisi kazandırılırsa ve dikeninden korunma yolları öğretilse; bireyin güle karşı duygusu değişecektir.

Bu (duyuşsal) alanda eğitimsel çaba göstermek isteyenlerin aşağıda belirtilen noktaları göz önünde bulundurmaları, başarılı olmalarında önemli bir yere sahiptir.

- Öncelikle duyuşsal alanı oluşturan tutum, değer gibi özellikler hakkında doğru bilgi sahibi olunmalıdır. Bunları kazandırma işini üstlenenlerle, kazanma durumunda olanların bulunduğu toplum içinde, kazandırılması düşünülen özelliklerin neler olduğu ve hangi boyutta kazandırılması gerektiği konusunda fikir birliği sağlanmış olmalıdır. Heller (1990) duyuşsal özelliklerin kazandırılmasında doğru bir hayatın nasıl yaşanacağını, başarıda nasıl bir ahlakın gerekli olduğunu “terbiyeli insan” tanımlamasıyla ifade eder. Terbiyeli insan ise, değerlere ve değer yargılarına ihtiyaç duyanıdır (Housen ve Postlethwaite, 1994). Terbiyeli insanı toplumların özelliklerine göre farklı tanımlamak mümkün olabilir. Ama önemli olan bu tanımlamada toplumsal bir uzlaşmanın sağlanmasıdır. Aksine toplumsal uyumsuzluk olursa, yani kazandırılması kararlaştırılan özellikler toplumsal bir uzlaşmayla olmazsa, istenilen düzeyde ya kazandırılmayacak ya da kalıcılığı sağlanamayacaktır.

- Duyuşsal alanı oluşturan özelliklerin temelini oluşturan duyguların iyi tanınması ve nasıl kullanılması gerektiği bilinmelidir. Örneğin her insanda olan sevgi, nefret, inat etme gibi duygular iyi analiz edilmelidir. Bu duyguların öncelikle nerede ve nasıl kullanılması gerektiği ile ilgili bireyler bilgilendirilmelidir. Bu yüzden duyuşsal özelliklerin kazandırılmasında bu ve benzeri duyguların doğru şekilde kullanımı ile işe başlanmalıdır.

- Kazandırılması düşünülen tutum ve değerler gibi özellikler hakkında bireyin son durumu gözden geçirilmelidir. Çünkü olan bir davranışı geliştirme ya da değiştirme ile olmayan bir davranışı yerleştirme işlemleri arasında farklar vardır.

Örneğin demokrasiye karşı olumlu bir tutum kazandırılması düşünülmüş olsun. Eğer bireyde daha önce demokrasiye karşı belli eğilimler varsa; bundan sonra yapılacak ilk iş, bu eğilimin yönünün belirlenmesidir. Yönünün olumlu ya da olumsuz olması; yapılacak işlemleri, düzenlenmesi gereken eğitim ortamını farklılaştıracaktır. Eğer bireyin demokrasi ile ilgili herhangi bir eğilimi yoksa, yani nötr durumdaysa, yapılması gereken işlem ve düzenlenmesi gereken ortam farklılık gösterecektir. Çünkü bu durumda olmayan bir şeyin kazandırılması söz konusudur. Eğer demokrasi ile ilgili olumlu bir eğilimi olan bir kişinin bu eğiliminin değiştirilmesi istendiğinde yapılması gereken işlemler ve düzenlenmesi gereken öğrenme ortamları daha da farklılık gösterecektir. Çünkü bu durumda bireyin kendisine ait gördüğü bir şeyden ayrılması söz konusudur. Bunun ise gerçekleştirilmesi daha da zordur (Kılıç, 2002).

Bloom, (1995, s.115,116) “İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme” adlı kitabında öğrencilerin duyuşsal giriş özelliklerini “derslerle ilgili duyuşsal özellikler”, “okulla ilgili duyuşsal özellikler” ve “akademik öz kavramı” şeklinde üç ana başlıkta ele almış ve tartışmıştır. Bloom’a göre bunlar ilkokul yıllarında birbirinden ayırt edilebilir olmakla birlikte zamanla sıkı bir bütün oluştururlar ve aralarındaki farklar yalnızca kuramsal amaçlar için anlam ifade edebilir, yani bütün pratik maksatlar için bunların genellenmiş tek bir nitelik haline dönüşmüş şekli anlamlıdır. Duyuşsal giriş özellikleri akademik başarıyı yordamada kullanılabileceği gibi teşhis amacıyla da kullanılabilir. Öğrencilerin tutum ve ilgi örüntüleri, eldeki bir problemin belli bir ders içindeki bir girişimle mi yoksa okul çapındaki bir girişimle mi çözümlenebileceğinin belirlenmesinde de işe yarayacaktır. Belli bir derse olan, okulla ilgili bulunan ve kişinin kendi kendisiyle ilgili olan duyuşsal özelliklerin kişideki değişen örüntülerinin incelenmesi, olumsuz duyuşsal özelliklerin azaltılması ve belki de olumlu duyuşsal giriş özelliklerinin artırılması amacı ile öğretim program ve yöntemlerinde değişiklik yapılması yoluna gidilip gidilemeyeceğinin belirlenmesi için de önemli olabilir.

Paykoç (1995)’a göre öğretimde duyuşsal alanın ele alınması sınıfın dışında okul içindeki örtük program ile çok yakından ilişkilidir. Örtük program, okuldaki fiziksel ve sosyal düzenlemelerin, yaşantıların tümü olarak açıklanabilir. Okuldaki kurallar, uygulamalar toplumdaki değerlerin, beklentilerin ve uygulanmaların aynasıdır.

Öğretimde örtük programın önemi büyüktür. Ancak değerleri dile getirmekle uygulama arasında fark olmaması gerekir. Duyuşsal gelişimde dersler ile okul yaşamında yer alan örtük program tutarlı olmalıdır. Olumlu tutumlar geliştirmek için değişik, çok yönlü yaşantılar düzenlenmesinde yarar vardır. Temel amaç öğrencilere görüşleri, inançları, tutum ve değerleri belli yöntemlerle incelemeyi, gözden geçirmeyi, bireysel ve sosyal kararları buna göre vermeyi, çatışmalarla başa çıkarak yönetebilmeyi öğretmektir.

Sönmez (1984, s.63,64)'e göre kişi belli nesne ya da olgulara karşı sürekli ilgi gösterebilir. Onlara karşı güdülenmişliği yüksek olabilir. Bazı nesne ya da olgulara karşı kararlı bir tutumu vardır ve değerler sistemi geliştirebilir. Örneğin “kişilerin düşünce ve inançlarına karşı hoşgörülü oluş”, “birlikte çalışmaktan zevk alış”, “vatanını, ulusunu, ailesini, arkadaşlarını seviş”, “büyüklerine karşı saygılı oluş”, “yasalara karşı saygılı oluş” gibi hedefler öğrencilere kazandırılmak istenebilir. Ayrıca boş zamanlarında sürekli kitap okuma ya da spor etkinliklerine katılma, temiz ve düzenli giyinmeden hoşlanma, küçüklerini ve doğayı sevme, haksızlığa dayanamama ya da tüm bunların tersi davranışlar gösterebilir bireyler. İşte bu tür davranışlar duyuşsal alanla ilgilidir. Duyuşsal alan ilgi, tutum, güdülenmişlik, kaygı, benlik, kişilik, değer yargıları gibi boyutlardan oluşabilir. Bu boyutlar, kişinin yaşamı boyu geçiregeldiği yaşantıların ürünüdür. Bu nedenden dolayı duyuşsal alanla ilgili davranışlar yalnız okul sistemi içinde oluşmayabilir, fakat okulda bu alanla ilgili istendik davranışların kişiye kazandırılması zorunludur. Böyle olmakla birlikte toplumdaki duyuşsal davranışlar birbiriyle çelişebilir. Örneğin kan davasının gelenekselleştiği bir çevrede ya da “Devlet malı deniz, yemeyen domuz.” şeklindeki bir yaşamın yaygın olduğu bir toplumda bunların karşıtı olan davranışların okulda kazandırılması epeyce güç olabilir.

Bacanlı (1999, s.5)'ya göre bilgi işleme paralel olarak, meslekler de farklılaşmakta ve uzmanlaşmaktadır. Okul, öğrencileri hayat ve meslekler için de hazırlamak durumundadır. Bu da, öğretimin yaşantısal ve ilk elden olması anlamına gelir. Gelecekte, eğitim duyuşsal, bilişsel ve kişiler arası insan potansiyelinin gelişmesini içerecek ve insanlara karşılıklı dayanışma içindeki bir dünyada etkili ve mutlu bir şekilde işlev görmek için ihtiyaç duyacakları becerileri öğretecektir. Bir meslek içinde bu potansiyelleri geliştirmek ve kullanmak eğitimde çok daha önemli

olacaktır. Böylece, duyuşsal eğitimnin incelenmesinin hem eğitimin gelecekteki yönünü ortaya koyması, hem de gelecek için eğitim programı geliştirilmesinde yardımcı olması beklenmektedir. Bu söylenenlere ek olarak, duyuşsal eğitim, Türk toplumunda kaybolan “okumuş” insan imajının yenilenmesi, okumuşlara itibarlarının iade edilmesi anlamına gelmektedir.

Efe (1992), “Duyuşsal Yoğunluklu Amaçların Gerçekleşme Düzeyleri” başlıklı yüksek lisans tezinde 1991-1992 eğitim öğretim yılında Ankara Merkez ilçelerindeki lise üçüncü sınıf öğrencilerinin 1) milli eğitim genel amaçları içerisinde yer alan duyuşsal yoğunluklu amaçlara yeterli düzeyde ulaştıklarını, 2) bu düzeyin kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre, matematik-fen programı uygulanan öğrencilerde ise edebiyat programı uygulanan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Efe bu çalışması için veri toplamak amacıyla “milli kalkınmaya, milli birliğe, demokrasiye, bireysel ve toplumsal yaşama dönük değerler ve milli birliğe dönük davranışlar” şeklinde 6 alt kategoriden oluşan 50 maddelik “Lise Son Sınıf Öğrencilerin Duyuşsal Yoğunluklu Amaçları Gerçekleştirme Durumlarını Saptamaya İlişkin Dereceleme Formu” geliştirmiş ve bunu örneklemine uygulamış, bu dereceleme formunu uyguladığı sınıfların sınıf öğretmenleriyle görüşme yapmış, ayrıca bu öğrencilerin disiplin kayıtlarını taramıştır. Efe, tezinin öneriler bölümünde duyuşsal yoğunluklu amaçların gerçekleşme düzeyi konusunda ilköğretim ve yüksek öğretimde de araştırmalar yapılması ve anılan düzeyin daha sağlıklı olarak saptanması için bu konuda yapılan araştırmalarda “gözlem yöntemi”ne de yer verilmesi gereğini vurgulamıştır.

Öztürk (1994), Ankara’da bulunan Özel Yükseliş Lisesinin kreş, ilkokul ve ortaokul birimleri ile Ankara Abdi İpekçi İlköğretim Okulu öğrencilerinden alınan resim örnekleri üzerinde yaptığı “Duyuşsal Alanın Bir Objektivasyon Olarak Çocuk Resimlerine Yansıması” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, resim uğraşının yalnızca çocuğun yaratıcılığının gelişimi açısından değil, psikolojik ve gelişimsel problemlerin yerinde ve zamanında saptanması ve çözümlenmesi açısından da önemli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç doğrultusunda okul idarecilerine ve sanat eğitimcilerine düşen görev, çocuğun eğitimi için gerekli olan, ilkokuldan başlamak

üzere akılcı düşüncenin yanı sıra duyarlılığını, imgelerin gücünü sanat eğitimiyle geliştirme ve böylelikle yaratma olanağını en etkili biçimde kullanmasını sağlamak olmalıdır. Çünkü çocuk yaşayarak öğrenir. Eğitimciler ve idareciler bu konuda bilinçlendirilmelidir.

Yeşilkayalı (1996), Manisa Gazi İlkokulunda yaptığı “İlkokul 4.sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Problem Çözme Yönteminin Öğrencilerin Okul Başarısı ve Duyuşsal Özellikleri Üzerindeki Etkisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında farklı kontrol gruplu öntest-sontest deseni kullanmış ve kendi geliştirdiği 4 kategori ve 2 ayrı bölümden oluşan “Duyuşsal Özellikler Anket Formu” aracılığıyla elde ettiği veriler çerçevesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır:

1. Deney grubunda, duyuşsal alan hedef davranışlarının gerçekleşme düzeyi kontrol grubundan daha yüksektir.

2. Deney grubunda MEB`nin sosyal bilgiler programında yer alan duyuşsal amaçları ifadelendirme düzeyi kontrol grubundan daha yüksektir.

3. Deney grubu öğrencilerinin hemen hepsi, problem çözme uygulamalarına kendi istekleri ile katıldıklarını, uygulamaların daha iyi öğrenmelerini sağladığını ve “problem çözme yöntemi” ile ders işlemeyi sürdürmek istediklerini belirtmişlerdir.

4. Deney grubu öğrencilerinin tarih alanına karşı ilgisi “çok sevdim” yanıtı çevresinde yoğunlaşırken, kontrol grubu öğrencilerinin yanıtları “sevdim” ifadesi çevresinde yoğunlaşmıştır. Kontrol grubu öğrencilerinden tarih alanını sevmediğini belirten olmasına rağmen, deney grubu öğrencilerinden tarih alanını sevmediğini belirten olmamıştır.

5. Deney grubu öğrencilerinin büyük çoğunluğu tarih dersine ayrılan zamanı “yetersiz” bulurken, kontrol grubu öğrencilerinin yanıtları “yeterli” ifadesi çevresinde yoğunlaşmıştır.

6. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin hepsi de tarih dersini gerekli bulduklarını belirtmiştir. Ancak deney grubu öğrencilerinin hemen hepsi tarih dersinin gerekliliğini savunabilirken, kontrol grubu öğrencilerinin yarısından fazlası tarih dersini neden gerekli bulduklarını açıklayamamışlardır.

Mentiş (1997), “İlköğretim I.Aşama Sosyal Bilgiler Dersi Duyuşsal Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında veri toplamak amacıyla “İlköğretim 1.Aşama Sosyal Bilgiler Dersi Duyuşsal Amaçları Değerlendirme Ölçeği” geliştirmiş ve bu ölçeği Konya'nın merkez ilçelerinden Meram, Selçuklu ve Karatay'dan küme örneklem yoluyla seçilen 3'er okulun 1.ve 6.sınıf öğrencilerine uygulamıştır. Araştırma ile sosyal bilgiler dersinin duyuşsal amaçlarının yeterli denilebilecek düzeyde gerçekleştiği ancak bazı değişkenler açısından farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmış ve bunun nedeninin okul ve aile çevresi olabileceği yorumunda bulunulmuştur.

Boyacıoğlu (2000), 1997-1998 eğitim öğretim yılında Ankara'nın Çankaya ilçesinden örneklem olarak seçtiği 7 ilköğretim okulunun 6, 7, ve 8. sınıflarında okuyan toplam 822 öğrenci ve aynı ilçenin 36 ilköğretim okulundaki 74 Resim-İş öğretmeni üzerinde yaptığı “İlköğretim Resim-İş Dersinde Duyuşsal Alanın Etkililiğine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim okulları (6-7-8. sınıflar) Resim-İş derslerinde duyuşsal alanın etkisinin yeterli olmadığı tespitinde bulunmuştur. Öğrencilerin Resim-İş dersine en çok yakınlık duyacakları bir dönemde olmalarına rağmen, 6. sınıftan 8. sınıfa doğru derse olan ilgileri azalmaktadır. Buna öğretmen ve programın duyuşsal yetersizlikleri neden olmaktadır. Resim-İş dersi öğretmenleri toplumda yaratıcı ve yenilikçi kişilik özelliklerine sahiptirler. Öğrencilerin genel duyuşsal gelişimlerine olumlu duyuşsal etkiler yapmakta fakat sanatsal ve resimsel gelişmelerine olumlu duyuşsal etkiler yapamamaktadırlar.

Berberoğlu (2001), ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Lisesindeki 9, 10, 11. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı “Öğrencilerin Duyuşsal Özelliklerinin ve Bunların İngilizce Dersindeki Başarılarına Olan Etkilerinin Belirlenmesi” başlıklı yüksek lisans vaka incelemesi çalışmasında, öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarına bakıldığında endişe alt boyutunun bütün sınıf düzeylerinde önemli bir etken olduğunu saptamıştır. Lise son sınıfa doğru, öğrencilerin derse yönelik ilgilerinde azalma tespit edilmiştir. Öğrenme şekillerinin öğrenci başarısına etkisi bakımından sınıf düzeylerine göre önemli bir fark gözlenmemiş ancak cinsiyetin bazı öğrenme şekilleri üzerinde farklı etkisi olduğu saptanmıştır (Berberoğlu, 2001).

Okumuş (2001), Afyon il merkezi ve Sincanlı ilçesinde, ilköğretimin 1. kademesinde, 5. sınıfta öğrenim gören 395 öğrenci ve 50 öğretmen üzerinde öğrencilerin duyuşsal özellikleri ile ilgili kendi geliştirdiği 28 maddeden oluşan iki farklı anket uygulayarak yaptığı “İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersinin Duyuşsal Hedeflerinin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında öğrenci görüşleri açısından öğrencilerin Türkçe dersinin duyuşsal hedeflerine % 75 düzeyinde ulaştıkları ve dolayısıyla istenilen düzey (% 85)’in altında kaldıkları, öğretmenlerin ise % 32’sinin öğrencilerinin büyük çoğunluğunun Türkçe dersinin duyuşsal hedeflerine ulaştıklarını belirttikleri ifade edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetleri açısından görüşlerine bakıldığında kız öğrencilerin lehine bir durum söz konusudur. Öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumu açısından görüşleri incelendiğinde, öğrenim düzeyi arttıkça, öğrencilerin Türkçe dersinin duyuşsal hedeflerine ulaşma düzeyleri de yükselmiştir. Babalarının mesleği açısından görüşleri ele alındığında ise; babası memur olan öğrencilerin bu hedeflere ulaşma düzeyleri en yüksek, babası çiftçi olanların ise en düşük olduğu görülmüştür. Öğrencilerin öğrenim gördükleri yer açısından öğretmen ve öğrenci görüşlerine bakıldığında, Türkçe dersinin duyuşsal hedeflerini şehir merkezindeki öğrencilerin kırsal kesimdekilere oranla daha fazla kazandıkları görülmüştür. Öğrenci ve öğretmen görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin daha temkinli cevaplar verdikleri, öğrencilerin ise daha olumlu yaklaştıkları görülmüştür. Öğretmenlerin kıdemleri açısından görüşleri ele alındığında, meslekte 20 yıl ve üzerinde görev yapan öğretmenlere göre Türkçe dersinin duyuşsal hedef davranışlarını öğrencilerin kazanma oranları, öğretmenlikte ilk beş yıl içindekilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çapar (2001), İstanbul’un Üsküdar ilçesine bağlı Kısıklı, Paşakapısı ve Mustafa Noyan ilköğretim okullarında 6, 7, ve 8. sınıflarda ve tesadüfi olarak seçilen 281 öğrenci üzerinde yaptığı “Din Öğretiminde Duyuşsal Giriş Özelliklerinin Başarıya Etkisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında 73 soruluk tutum anketi ve öğrencilerin kişisel bilgi formlarından elde ettiği veriler çerçevesinde;

1. Okulla ilgili duyuşsal özellikleri olumlu olan öğrencilerin, okulla ilgili duyuşsal özellikleri olumsuz olan öğrencilere göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) dersinde daha başarılı olduğunu,

2. Dini tutumu olumlu bir çevrede yetişen öğrencilerin, dini tutumu olumsuz bir çevrede yetişen öğrencilere göre DKAB dersinde daha başarılı olduğunu,

3. DKAB öğretmeni ile ilgili olumlu duyuşsal özelliklere sahip olan öğrencilerin, DKAB öğretmeni ile ilgili olumsuz duyuşsal özelliklere sahip olan öğrencilere göre DKAB dersinde daha başarılı olduğunu,

4. Akademik öz kavramı güçlü olan öğrencilerin, akademik öz kavramı zayıf olan öğrencilere göre DKAB dersinde daha başarılı olduğunu,

5. D.K.A.B: ders başarısını en çok etkileyen faktörlerin akademik öz kavramı ve çevrenin dini tutumu olduğunu tespit etmiştir.

DKAB dersinin içeriğini beğenip beğenmeme, bu dersten beklentilerin gerçekleşmesi veya umduğunu bulamama başarıyı herhangi bir şekilde etkilememiştir. DKAB dersiyle ilgili duyuşsal özellikleri olumlu olan öğrenciler kısmen başarılı bulunsa da başarı üzerindeki bu etki belirgin düzeyde değildir. DKAB dersi ile ilgili duyuşsal özelliklerin olumsuz olması da başarısızlığı artırmamaktadır.

Otluoğlu (2001), İstanbul ili Kartal Marmara İlköğretim Okulu 5. sınıflarından 70 öğrenci üzerinde öntest-sontest kontrol gruplu deneme modelinde yaptığı “İlköğretim Okulu 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yazılı Edebiyat Ürünlerinin Ders Aracı Olarak Kullanılmasının Duyuşsal Davranış Özelliklerini Kazanmaya Etkisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında yazılı edebiyat ürünlerinin ders aracı olarak kullanıldığı sosyal bilgiler öğretiminin;

1. Bilişsel yeterlilikleri kazanmaya anlamlı düzeyde katkısı olmadığını,

2. Duyuşsal davranış özellikleri kazanmayı anlamlı derecede artırdığını,

3. Bilişsel olarak belli bir yeterlilik kazanma ile duyuşsal davranışlara erişim düzeyi arasında anlamlı ilişki olmadığını,

4. Bilişsel olarak yeterlilik kazanmanın cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediğini,

5. Duyuşsal davranış özelliklerini kazanma cinsiyet değişkenine göre; erkeklerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmiştir.

Ayrıca yazılı edebiyat ürünlerinin ders aracı olarak kullanıldığı sosyal bilgiler öğretiminde öğrencilerin, klasik öğretim yöntemine göre; hoşlanma, farkına varma, ilgi çekme, istek duyma, kendini daha rahat hissetme, kişiliğine katma, anlama/anlatma,

hatırlama, zihninde canlandırabilme, öğrendikleriyle bağ kurma konularında duyuşsal davranış özellikleri ve bilişsel yeterlilikler bakımından kendilerini daha da yetkinleşmiş olarak gördüklerini ortaya çıkarmıştır.

Kurnaz (2002), Konya şehir merkezi Çumra ilçesi ve buraya bağlı kasaba ve köylerde bulunan toplam 15 okulda öğrenim gören 607 öğrenci üzerinde yaptığı “İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Duyuşsal ve Bilişsel Giriş Davranışlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde bilişsel giriş davranışları ve duyuşsal giriş özelliklerinin öğrenci başarısında önemli bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Öğrencilerin duyuşsal giriş özellikleri ile okul başarıları arasında çok yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki vardır. Okulda Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Resim-İş, Müzik ve Beden Eğitimi derslerinden başarılı olan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı olumlu giriş özelliklerine sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin Duyuşsal Giriş özellikleri ile Sosyal Bilgiler dersi arasında çok yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sosyal Bilgiler dersinin gerekliliğine ve faydalı olduğuna inanan, bu dersle ilgili konuları işlemekten hoşlanan ve derse katılım hususunda daha çok istekli olan dersle ilgili kaynak ve araç-gereçlerin temini ve incelenmesi konusunda daha çok gayret eden, derste başarılı olabilmek amacıyla daha çok zaman ve gayret sarf etmeye niyetli olan öğrenciler bu derste daha başarılı olmuşlardır.

Koç (2002), Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Çocuk Gelişimi ve Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği Bölümünden 89 öğrenci deney ve 91 öğrenci kontrol grubunda yer almak üzere toplam 180 öğrenci üzerinde yaptığı “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Duyuşsal ve Bilişsel Öğrenme Ürünlerine Etkisi” başlıklı doktora tezi çalışmasında yapılandırmacı öğrenme ortamlarındaki öğrenenlerin dersten daha fazla zevk aldığını, öğrenme etkinliklerine daha istekle katıldığını, kendine daha fazla güvendiğini, daha fazla işbirliği yaptığını, diğer arkadaşlarının görüşlerini dinlediğini, ve bu görüşlere saygı duyduğunu saptamıştır. Yapılandırmacı ve geleneksel öğrenme sınıflarındaki öğrencilerin üst düzey öğrenme erişimi ve kalıcılık puanları ile problem çözme becerisi erişimi puanları arasında yapılandırmacı sınıflar lehine anlamlı farklılıklar vardır. Bunun yanında deney ve kontrol gruplarının temel düzey öğrenme

erişi ve kalıcılık puanları ile problem çözmeye becerisi kalıcılık puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görölmüştür. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı öğretmen adaylarının yalnızca üst düzey öğrenmelerinde değil, eğitim felsefelerinde de anlamlı değişikliklere yol açmıştır. Bu nedenle araştırmanın sonunda eğitim fakültelerindeki derslerin öğrenciyi merkeze alan ve bilgiyi etkili bir biçimde yapılandırmaya olanak tanıyan yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı ile işlenmesi önerilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, kullanılan ölçme araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi ele alınıp açıklanmıştır.

3.1.Araştırma Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama (survey) modeli, varolan durumu aynen resmetmeyi esas alır (Karasar,1994, s.34). **Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği ve Gözlem Formu** geliştirildikten sonra bu çalışmada resmedilmeye, betimlenmeye, ortaya konmaya çalışılacak olan gerçek, DAMYO öğrencilerinin kaynaklara göre duyuşsal durumudur.

3.2.Evren ve Örneklem

2003-2004 eğitim öğretim yılı DAMYO'nun ilk eğitim öğretim yılıdır. Eğitim öğretim süresi iki yıl olup bu yıl okulda ikinci sınıf öğrencisi bulunmamaktadır. Birinci sınıfta 16 ayrı dalda toplam 446 öğrenci okumaktadır. Bunlardan 260 tanesi sivil lise, 186 tanesi ise DAHO kaynaklıdır. Araştırmanın evrenini bu 446 öğrenci oluşturmaktadır.

3.2.1.Ölçek Geliştirme Sürecinde Kullanılan Çalışma Grubu

Bu süreçte 5'i Otomatik Bilgi İşlem (%10), 22'si İdari (%44) ve 23'ü Elektronik (%46) dalında okuyan toplam 50 adet DAMYO öğrencisi çalışma grubunu oluşturmuştur.

3.2.2.Denencelerin Sınanmasına İlişkin Örneklem

Kimi dallarda DAHO, kimi dallarda ise sivil lise kaynaklı öğrenci olmamasından dolayı bu süreçte örneklem olarak İdari(50), Radar(27) ve DSA(24)

dallarında okuyan toplam 101 adet birinci sınıf öğrencisi seçilmiştir. Bunlardan 65 tanesi sivil kaynaklı, 36 tanesi DAHO kaynaklıdır. Böylelikle örnekleme evrendeki sivil lise kaynaklı öğrenci oranına yaklaşılmaya çalışılmıştır ($260/446=0.58$ evrendeki, $65/101=0.64$ ise örnekleme evrendeki sivil lise kaynaklı öğrenci oranıdır.).

Tablo 1 : Örneklemin Kaynak ve Dala Göre Dağılımı

	İdari Dalı	Radarı Dalı	DSA Dalı	Toplam
DAHO Kaynaklı	0	19	17	36
Sivil Lise Kaynaklı	50	8	7	65
Toplam	50	27	24	101

3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

3.3.1. Ölçek Geliştirme Sürecine İlişkin Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Problem bölümünde belirtilen Duyuşsal Alan Niteliklerini Kazandırma Rehberinden yola çıkarak 123 maddelik Ek-B'deki havuz oluşturulmuş ve bu maddeler Ek-C'de sunulan şekilde tutum ölçeği haline getirilerek Ekim 2003 ayında Otomatik Bilgi İşlem, İdari ve Elektronik dallarında okuyan 50 adet DAMYO öğrencisine sınıf ortamında ve 50 dakikalık bir ders süresinde uygulanmıştır. Araştırmanın birinci amacını gerçekleştirme çalışmaları kapsamında bu 50 öğrencilik çalışma grubundan elde edilen veriler kullanılmıştır.

Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda 93 madde ve 9 alt ölçekten oluşan Ek-C'deki Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Ölçeği geliştirilmiş ve araştırmada öğrencilerin duyuşsal niteliklerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Ek-D'deki gözlem formu ise bu ölçekteki tutum ifadeleri gözlem ifadelerine çevrilerek oluşturulmuştur. Örneğin tutum ölçeğinin "Verilen emirleri yerine getirirken yaptığım işe duygularımı karıştırmam." şeklindeki birinci maddesi "Verilen emirleri yerine getirirken yaptığı işe duygularını karıştırmaz." şekline dönüştürülerek gözlem formuna

alınmıştır. Dolayısıyla gözlem formu için ayrıca bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmamıştır.

3.3.2. Denencelerin Sınanmasına İlişkin Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın ikinci amacını gerçekleştirme çalışmaları kapsamında ise 93 maddelik Ek-Ç'deki tutum ölçeği ve tutum ifadelerini gözlem ifadelerine çevirmek suretiyle oluşturulan Ek-D'deki gözlem formu kullanılmıştır. Tutum ölçeklerinin örnekleme uygulanması yazılı komutan emriyle, örnekleme alınan dalların akademik danışmanları tarafından yapılarak, Aralık 2003 ayında kapalı bir zarf içinde araştırmacıya teslim edilmiştir. Gözlem formları ise anılan dallardaki öğrencilerin akademik danışmanları ve bölük astsubayları ile birlikte Kasım 2003 ayında yapılan ön koordine toplantısında bizzat araştırmacı tarafından dağıtılmış ve Aralık 2003 ayında kendilerinden teslim alınmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Verilerin çözümlemesi ve yorumlanması sürecinde betimsel ve kestirisel istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır.

Betimsel istatistik, bir örneklem üzerinde ya da ulaşılabilen durumlarda evrenin tamamından gözlem yaparak elde edilen verileri kullanarak, araştırmaya katılan bireylerin ya da objelerin özelliklerini betimlemeyi amaçlayan süreçtir. Örneklemden hesaplanan istatistiklere dayalı olarak evren değerlerine ilişkin doğru kestirimler yapılmasını sağlayan yöntem ve tekniklere ise kestirisel (anlam çıkarıcı) istatistik denir (Büyüköztürk, 2002, s.5).

3.4.1. Ölçek Geliştirme Sürecine İlişkin Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Her maddenin ölçeğin bütünüyle ilişkisini hesaplamada korelasyon tekniği kullanılmış, madde havuzundan madde eleme sürecinde karar komisyonu bu rakamların

yanı sıra “madde silinse ölçek güvenilirliği” değerlerinden de istifade etmiştir. Ayrıca 123 maddelik ilk ölçeğin ve alt ölçeklerin güvenilirlikleri cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ile hesaplanmıştır.

3.4.2. Denencelerin Sınanmasına İlişkin Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları vasıtasıyla elde edilen veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda betimsel ve ilişkiyel istatistiki işlemlere tabi tutulmuşlardır. Örnekleme oluşturan öğrencilerin gözlem puanları, tutum puanları ve alt ölçek duyuşsal puanları ve bu puanların genel ve kaynaklara göre ortalamaları **Ek-E**'dedir.

Sivil kaynaklı öğrenciler ile DAHO kaynaklı öğrenciler arasında ölçülen nitelikler bakımından fark olup olmadığının belirlenmesi amacıyla bağımsız grup t testi yapılmıştır. Bağımsız grup t testi uygulanırken anlamlı bir varyans farkı olup olmadığı Levene's Test'le sınanmış ancak anlamlı bir fark bulunmaması nedeniyle varyanslar arasında farkın olmadığı değerler kullanılmıştır.

Gözlem puanlarıyla tutum puanları arasındaki ilişkinin sınanmasında bağımlı grup t testi, kaynaklara göre alt ölçek puanları arasındaki farkların sınanmasında ise bağımsız grup t testi tekniklerinden yararlanılmış; anlamlılık düzeyi olarak $p < .01$ kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

4.1.Araştırmanın Birinci Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci amacı kapsamında bir askeri öğrencide bulunması gereken duyuşsal niteliklere ilişkin bir tutum ölçeği ve gözlem formu geliştirilmiş (sırasıyla **Ek-Ç** ve **Ek-D**) ve bu araçların geçerlik ve güvenilirliklerine ilişkin bulgular izleyen kısımlarda verilmiştir.

4.1.1.Geçerlik

Denence 1 : Geliştirilen “Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği” geçerlidir.

Klasik tanımı ile geçerlik bir testin sadece o testle ölçülmek istenen değişkeni ölçmesi, başka değişkenlerle karıştırmamasıdır (Thorndike ve Hagen, 1959; aktaran: Baykul, 2000, s.221). Geçerlik farklı yazarlar tarafından değişik şekillerde türlere ayrılmıştır. Fakat genel olarak bu türler kapsam geçerliği, bir ölçüte dayalı geçerlik ve yapı geçerliği olmak üzere üç başlık altında toplanabilir (Baykul, 2000, s.202).

Tutum ölçeğindeki maddeler daha önce de belirtildiği gibi Deniz Eğitim ve Öğretim Komutanlığında oluşturulan kalabalık (yaklaşık 50 personel) bir uzman grubu tarafından oluşturulmuştur. 22, 23 ve 24 Ekim 2003 tarihlerinde Beylerbeyi/İstanbul’da, Deniz Eğitim ve Öğretim Komutanlığı bağlısı okul ve eğitim merkezi temsilcilerinin (konu alanı uzmanları ve eğitim uzmanları) katılımıyla gerçekleştirilen bir dizi toplantıda **Ek-C**’deki bu maddeler, analiz sonuçları (ölçeğin ilk halinin 50 öğrenciye uygulanmasıyla elde edilen **Ek-D**’deki SPSS değerleri) alternatif madde durumu ile birlikte göz önüne alınarak ve katılımcıların da görüşleri çerçevesinde tek tek incelenmiş, yapılan müzakereler sonunda Tablo 2’deki 30 maddenin ölçekten çıkarılması kararlaştırılmış, 19 madde anlam bakımından ters çevrilmiş (5, 11, 17, 20, 22, 23, 29, 42, 47, 57, 64, 66, 75, 76, 80, 81, 104, 108, 121), 32 maddenin (1, 12, 14, 27, 29, 34, 35, 38, 41, 46, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 58, 59, 60, 62, 65, 67, 69, 73, 89, 99, 102, 107, 109, 110, 119, 122) ise tam olarak anlatılmak isteneni yansıtacak şekilde ifade ediliş biçimleri değiştirilmiş ve madde sayısı 93’e indirilmiştir (**Ek-Ç**). Ölçeğin kapsam geçerliği bu şekilde sağlanmıştır.

Tablo 2 : Elenen Maddeler

Sıra No.	Madde No.	Elenen Maddeler (r'si .3'ün üzerinde olan maddeler için aynı niteliği ölçen diğer maddelerin numaraları parantez içinde verilmiştir.)	r
1	4	Çalışacağım kurumun amaçlarının farkındayım	-.0582
2	6	Övgüyü kabullenirim.	-.0487
3	15	Okul içinde yapılan etkinliklere gönüllü olarak katkı sağlarım.	.2899
4	16	İnanmış fikirlerime ilişkin gelen baskılara yılmadan karşı koyarım.	.1015
5	18	Görev ve sorumluluklarımın farkındayım.	.0615
6	24	Silah arkadaşlarımı içtenlikle severim.	.2315
7	25	Görev yaparken azimli ve iradeliyimdir. (38, 54, 88, 75, 100, 109)	.4477
8	26	Tüm durum ve verilen görevleri neden sonuç ilişkisi içinde değerlendiririm.	.1534
9	28	Gerektiğinde astlarımla birlikte aynı ortamı istekle paylaşırım.(7)	.3827
10	32	Ulusal birlik bilincine sahibim.	.2005
11	37	Ülke menfaatlerinin gözetilmesinde maddi ve manevi desteğimi esirgemem.	.1826
12	53	Yaptığım işle bütünleşirim. (58, 77, 78, 86)	.4447
13	61	Anayasal düzeni benimsemiş ve koruma bilincine sahibim. (29, 33, 36, 48, 65)	.3797
14	63	Arkadaşlarımın keder ve sevincine ortak olurum.	.1570
15	68	En az bir yabancı dil öğrenilmesinin öneminin farkındayım.	.2099
16	71	Ast ve üstlerime karşı görgü kurallarına uygun davranırım. (70, 75, 88, 109, 116, 118)	.3525
17	74	Güvenilir bir insanımdır.	.0332
18	79	Kurumumun amaçları doğrultusunda astlarıma örnek olacak davranışlar sergilerim. (46)	.5044
19	82	Ast ve üstlerimle sağlıklı iletişim kurmakta zorlanmam. (66, 80, 108)	.3803
20	87	Mesleğimin onur ve şerefine uygun davranırım.	-.2769
21	90	Ceza ve mükafat konusunda adilimdir. (101)	.3681
22	91	Vatanımı ve milletimi severim.	-.0638
23	93	Mesleki değerleri kendi çıkarlarımdan üstün tutarım. (58, 78, 86, 114, 119)	.3641
24	94	Mesleğimi yaşam biçimi olarak benimserim.	..2496
25	95	Doğru bildiğime inandığım şeyleri yapar ve söylerim.	.2404
26	111	Çıkarıcı bir insan değilimdir.	.0454
27	112	Sonuçta zarar göreceğimi bilsem bile doğruları söylerim.	.0797
28	113	Grup kurallarına uymada istekliyimdir.	.2379
29	120	Grup içinde herkesi dinlerim, fikirlerimi çekinmeden yazılı sözlü ifade ederim, ikna yeteneğine sahibim. (66, 80, 108)	.5347
30	123	Denizciliğe ve mesleğime yönelik özel günlere isteyerek aktif katılırım. (58, 76, 81, 94, 106, 110)	.3389

123 maddelik ilk ölçeğe ilişkin **Ek-G**'de sunulan SPSS değerlerine göre madde test korelasyonu .20'nin altında olup da uzman görüşleri ile ölçekte kalmasına karar verilen Tablo 3'teki maddelerden altı çizili olan iki tanesi ikinci ölçeğe ilişkin **Ek-Ç**'de sunulan SPSS değerlerine göre de .20'nin altında kalmışlardır. Ancak bu maddelerin Tablo 4'te yer alan alt ölçek madde analizlerine göre madde test korelasyonları sırasıyla .24 ve .20 olarak hesaplandığı için ölçekte kalmalarına karar verilmiştir.

Tablo 3 :Uzman Görüşleri İle Ölçekte Kalmasına Karar Verilen Maddelerin Madde Test Korelasyonları

Sıra No.	Madde	İlk ölçek madde no. ve r'si	2. ölçek madde no. ve r'si
1	<u>Doğru olduğuna inandığım fikirlerimi ısrarla savunurum.</u>	12 -.11	10 .01
2	Hatalarımı kabullenerek düzeltme yoluna giderim.	13 .04	11 .41
3	Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir mensubu olmaktan övünç duyarım.	29 -.06	21 .20
4	<u>Sahsıma teslim edilen devlet mallarını ve kaynaklarını şahsi çıkarlarım için kullanmam.</u>	62 .18	49 .14
5	Yeni ilişkiler başlatma ve sürdürmede zorlanmam.	66 .19	52 .47
6	Sınıf birliği bilincine sahibim.	76 .09	59 .58
7	Gizlilik ilkesi doğrultusunda bilmesi gereken prensibine uyarım.	89 .18	69 .31
8	Mesleğim ve ilgi alanlarıma yönelik olarak kendiliğimden araştırma yaparım.	92 .07	70 .35
9	Türk aile yapısına saygı duyarım.	99 .17	74 .29

Madde analizleri, herhangi bir ölçme aracının bütününde ya da ayrı ayrı alt bölümlerinde yer alan maddelerin bütünde ve alt bölümlerde anlamlı (uygun) olarak yer alıp yer almadıklarının ortaya çıkarılmasını sağlar (Deniz, 1999).

93 maddelik ikinci ölçeğe ilişkin madde analizleri Tablo 4'te verilmiştir. Bir ölçek maddesi hakkında en iyi bilgi veren iki gösterge madde-test korelasyonu (r) ve madde silinse ölçek güvenilirliği (α) olarak değerlendirildiğinden anılan tabloda bu iki gösterge yer almaktadır. Tabloda da görüldüğü gibi 32 numaralı maddenin madde test korelasyonu “-.02” çıkmıştır. Bu duruma maddenin anlam bakımından ters çevrilmesi neden olmuştur. Zira bu maddenin ilk ölçekteki halinin (47.madde) madde test korelasyonu .27 idi. Bu nedenle bu maddenin anlam bakımından ters çevrilmesinden vazgeçilmiştir.

Tablo 4 : İkinci Tutum Ölçeğinin Alt Ölçek Madde Analizi Sonuçları

1.(7 md.) Cesaret sahibi olma	2.(6 md.) Gerçekçi olma			3.(12 md.) Güçlü benlik algısına sahip olma			4.(8 md.) Kendisini ve çevresini geliştirmeye / yenileştirmeye açık olma			5.(12 md.) Sosyal kişilik sahibi olma			6.(10 md.) Mesleğini sevme			7.(18 md.) Disiplinli olma			8.(8 md.) Erdemli olma			9.(12 md.) Ulusal değerlere sahip olma			
	md. no	r	α	md. no	r	α	md. no	r	α	md. no	r	α	md. no	r	α	md. no	r	α	md. no	r	α	md. no	r	α	
2	.33	.58		3	.25	.63	7	.38	.54	19	.21	.74	46	.25	.71	14	.44	.82	44	.29	.63	21	.13	.75	
6	.44	.55	9	.56	.55	4	.46	.58	.56	30	.33	.73	59	.40	.71	20	.33	.83	49	.20	.66	24	.44	.72	
10	.24	.59	17	.44	.62	5	.21	.64	.54	33	.24	.75	60	.41	.69	26	.38	.82	56	.35	.61	27	.19	.75	
12	.32	.58	25	.31	.65	8	.20	.64	.58	34	.34	.74	61	.45	.68	28	.25	.84	76	.38	.62	38	.18	.75	
15	.45	.53	29	.55	.56	11	.35	.62	.19	35	.39	.73	63	.34	.70	37	.42	.82	80	.32	.62	42	.43	.73	
18	.36	.57	40	.36	.64	13	.55	.56	.22	50	.54	.70	67	.44	.68	43	.36	.83	87	.41	.61	47	.46	.72	
22	.35	.59				16	.07	.66	.27	52	.54	.70	81	.40	.69	55	.45	.82	89	.67	.54	51	.48	.72	
						23	.37	.61	.40	62	.61	.69	85	.60	.66	58	.50	.80	92	.34	.64	53	.37	.73	
						31	.32	.62		64	.17	.76	86	.46	.69	68	.57	.84				54	.47	.72	
						32	-.02	.68		66	.38	.73	91	.30	.70	69	.31	.83				71	.50	.71	
						39	.38	.61		72	.33	.70				73	.37	.82				74	.29	.74	
						48	.40	.61		83	.55	.70				75	.28	.83				77	.55	.70	
																78	.44	.82							
																82	.53	.81							
																84	.44	.82							
																88	.52	.82							
																90	.50	.82							
																93	.31	.83							

Numarası koyu olan maddeler anlam maddeler ters maddelerdir (r:madde-test korelasyonu, α:madde silinse ölçek güvenirligi).

Ölçeğin bir ölçüte dayalı geçerlik çalışması ise ölçeğin herhangi bir yordama amacı olmaması ve ölçüt bulunmaması nedeniyle yapılmamıştır. Ancak yapı geçerliği kapsamında Ek-Ç'deki ölçek Aralık 2003 ayında yapılan asıl uygulamanın bir ay sonrasında İdari dalı öğrencilerine bir kez daha uygulanarak puanların kararlılığı test edilmiştir. Alt ölçeklerin her birine ilişkin olarak elde edilen korelasyon katsayıları, birinci ve ikinci uygulama arasındaki ilişkinin derecesini verir. Bu katsayı test-tekrar test güvenilirliğidir.

Test-tekrar test güvenilirliği puanların kararlılığını ifade eder. Yapının kararlı olduğu veya zaman içinde değiştiği biliniyorsa, test-tekrar test güvenilirliğinin yüksek veya düşük oluşu, testin o yapıyı yoklayıp yoklamadığı hakkında bilgi verir (Baykul, 2000, s.222).

“Güvenirlik” başlığı altında sunulan bulgular, öğrencilerin alt ölçeklerden aldıkları puanlarda 1 ay içinde anlamlı bir değişme olmadığını göstermektedir. Duyuşsal özelliklerin çabuk değişmeyeceği gerçeğine uygun olan bu bulgudan testin yapı geçerliğinin de üst düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.2. Güvenirlik

Denence 2 : Geliştirilen “Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği” güvenilirirdir.

Ölçeğin Ek-C'deki 123 maddelik ilk haliyle uygulanması sonucu güvenilirlik katsayısı $\text{Alpha}(\alpha)=.93$ olarak hesaplanmış (Ek-G), alt ölçeklerden elde edilen güvenilirlik katsayıları Tablo 5'te sunulmuştur. Aynı tabloda ölçeğin 93 maddeye indirilerek uygulanması sonucu ($\text{Alpha}(\alpha)=.94$) alt ölçeklerden elde edilen güvenilirlik katsayıları da yer almaktadır. Ek-Ç'deki ikinci ölçeğin bir bütün olarak ele alınmasıyla elde edilen SPSS değerleri Ek-Ğ'dedir.

Gerek ölçeğin bütününden elde edilen “.94”lük güvenilirlik katsayısı, gerekse alt ölçeklerden elde edilen güvenilirlik katsayıları ölçeğin iç tutarlığının olduğunu göstermektedir.

Tablo 5 : Alt Ölçeklerin Madde Sayıları ve Güvenirlikleri

Ölçek	123 Maddelik İlk Ölçek		93 Maddelik İkinci Ölçek	
	k	α	k	α
1.Cesaret sahibi olma,	8	.5793	7	.6298
2.Gerçekçi olma,	8	.5071	6	.6647
3.Güçlü benlik algısına sahip olma,	14	.5741	12	.6443
4.Kendisini, çevresini geliştirmeye ve yenileştirmeye açık olma,	11	.5861	8	.5939
5.Sosyal kişilik sahibi olma,	17	.6230	12	.7448
6.Mesleğini sevme,	15	.6587	10	.7125
7.Disiplinli olma,	21	.8062	18	.8411
8.Erdemli olma,	13	.5431	8	.6457
9.Ulusal değerlere sahip olma.	16	.7106	12	.7456

Geçerlik bölümünde de belirtildiği gibi ölçeğin ayrıca test-tekrar test güvenilirliğine de hesaplanmıştır. Madde madde ayrıntılı analiz sonuçları Ek-F'dedir. Tablo 6'da sunulan test-tekrar test analiz sonuçları 3 numaralı "Güçlü Benlik Algısına Sahip Olma Alt Ölçeği" dışında ölçek puanlarının kararlı olduğunu göstermektedir. Zira 3 numaralı alt ölçeğin birinci ve ikinci uygulamalarından elde edilen puanlar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p < .05$). İki ölçüm işlemi arasındaki bir aylık sürenin bu fark üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir. Örneğin bu süre içerisinde icra edilen ve tüm öğrencilerin tüm derslerden tabii tutulduğu ikinci ara sınavlardan elde edilen sonuçlar öğrencilerin kendilerine güvenlerini olumsuz etkileyecek derecede düşüktür.

Tablo 6 : Test-Tekrar Test Analiz Sonuçları

	x	n	sd	t	p	r	p
ALT ÖLÇEK.1 - TEKRAR.1	-.1029	50	49	-1.743	.088	.560	.000
ALT ÖLÇEK.2 - TEKRAR.2	.0600	50	49	1.058	.295	.461	.001
ALT ÖLÇEK.3 - TEKRAR.3	-.1083	50	49	-2.531	.015	.614	.000
ALT ÖLÇEK.4 - TEKRAR.4	.0025	50	49	.060	.952	.729	.000
ALT ÖLÇEK.5 - TEKRAR.5	-.0550	50	49	-1.203	.235	.694	.000
ALT ÖLÇEK.6 - TEKRAR.6	.0320	50	49	.887	.379	.807	.000
ALT ÖLÇEK.7 - TEKRAR.7	.0111	50	49	.297	.768	.761	.000
ALT ÖLÇEK.8 - TEKRAR.8	-.0025	50	49	-.056	.956	.685	.000
ALT ÖLÇEK.9 - TEKRAR.9	.0283	50	49	1.181	.243	.817	.000

4.2.Araştırmanın İkinci Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci amacı kapsamındaki denenceler aşağıda sırasıyla sınanmıştır:

Denence 3 : “DAMYO öğrencilerinin kendilerine yönelik algıları ile bölüm astsubayları / akademik danışmanlarının onlar hakkındaki algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.” denencesi bağımlı grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7 : Tutum Ölçeği İle Gözlem Formu Sonuçları Arasındaki İlişki

	n	x	ss	sd	t	p	r	p
TUTUM	50	4.3972	.30083	49	7.523	.000	.594	.00
GÖZLEM	50	4.1355	.22300					

Tablo 7’de yer alan bulgular iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Bu ilişki .594 olarak hesaplanmıştır. Tutum ölçeklerinden elde edilen puanlarla gözlem formlarından elde edilen puanlar arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Denence 4 : “DAMYO öğrencilerinin kendilerine yönelik algıları, bölüm astsubayları / akademik danışmanlarının onlar hakkındaki algılarından daha yüksektir.” denencesi bağımlı grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Öğrencilerin kendi doldurdıkları tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması ($X_{ort.}=4.3972$) akademik danışman / bölüm astsubaylarının örnekleme alınan her bir öğrenci için tek tek doldurduğu gözlem formlarından elde edilen puanların ortalamasından ($X_{ort.}= 4.1355$) anlamlı şekilde yüksektir.

4.3.Araştırmanın Üçüncü Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci amacı kapsamındaki denenceler aşağıda sırasıyla sınanmıştır:

Denence 5 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilere göre duyuşsal bakımdan daha iyi seviyededir.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8 : Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.3661	.30517	99	6.159	.00
DAHO kaynaklılar	36	3.9952	.25944			

Tablo 8’de yer alan bilgiler DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrencilerin duyuşsal niteliklerinin ve durumlarının DAHO kaynaklı öğrencilerden daha iyi seviyede olduğunu göstermektedir.

Denence 6 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrencilerin cesaret puanları, sivil kaynaklı öğrencilerinkinden daha yüksektir.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9 : Cesaret Sahibi Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.2044	.43225	99	2.539	.01
DAHO kaynaklılar	36	3.9921	.34140			

Tablo 9’da yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrencilerin cesaret puanları, DAHO kaynaklı öğrencilerinkinden daha yüksektir.

Denence 7 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilerden daha gerçekçidir.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10 : Gerçekçi Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.4769	.35340	99	6.239	.00
DAHO kaynaklılar	36	3.9398	.50733			

Tablo 10’da yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrenciler, DAHO kaynaklı öğrencilerden daha gerçekçidir.

Denence 8 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilerden daha güçlü benlik algısına sahiptir.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11 : Güçlü Benlik Algısına Sahip Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.0923	.31080	99	4.612	.00
DAHO kaynaklılar	36	3.7731	.37033			

Tablo 11’de yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrenciler, DAHO kaynaklı öğrencilerden daha güçlü benlik algısına sahiptir.

Denence 9 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilere göre kendilerini ve çevrelerini geliştirmeye/yenileştirmeye daha açıktır.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12 : Kendisini ve Çevresini Geliştirmeye / Yenileştirmeye Açık Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.3288	.39502	99	3.445	.00
DAHO kaynaklılar	36	4.0382	.42555			

Tablo 12’de yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrenciler, DAHO kaynaklı öğrencilere göre kendilerini ve çevrelerini geliştirmeye/yenileştirmeye daha açıktır.

Denence 10 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilerden daha sosyal bir kişiliğe sahiptir.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13 : Sosyal Kişilik Sahibi Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.2051	.40986	99	4.641	.00
DAHO kaynaklılar	36	3.8079	.41587			

Tablo 13’te yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrenciler, DAHO kaynaklı öğrencilerden daha sosyal bir kişiliğe sahiptir.

Denence 11 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilere nazaran mesleklerini daha çok sever.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14 : Mesleğini Sevme Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.4077	.40516	99	3.569	.00
DAHO kaynaklılar	36	4.1194	.35683			

Tablo 14’te yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrenciler, DAHO kaynaklı öğrencilere nazaran mesleklerini daha çok sevmektedir.

Denence 12 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilerden daha disiplinlidir.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15 : Disiplinli Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.4368	.35976	99	8.043	.00
DAHO kaynaklılar	36	3.8627	.31187			

Tablo 15’te yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrenciler, DAHO kaynaklı öğrencilerden daha disiplinlidir.

Denence 13 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrencilerin erdemli olma puanları, sivil kaynaklı öğrencilerinkinden daha yüksektir.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16 : Erdemli Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.4904	.37715	99	5.334	.00
DAHO kaynaklılar	36	4.0868	.33914			

Tablo 16’da yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrencilerin erdemli olma puanları, DAHO kaynaklı öğrencilerinkinden daha yüksektir.

Denence 14 : “DAMYO’nda okuyan DAHO kaynaklı öğrenciler, sivil kaynaklı öğrencilere nazaran ulusal değerlere daha çok bağlıdır.” denencesi bağımsız grup t testi ile sınanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 17 : Ulusal Değerlere Sahip Olma Alt Ölçeği Puan Ortalamalarının Öğrenci Kaynağına Göre Karşılaştırılması

	n	x	ss	sd	t	p
Sivil kaynaklılar	65	4.6410	.29052	99	3.262	.00
DAHO kaynaklılar	36	4.4398	.30836			

Tablo 17’de yer alan bilgiler denencenin aksini göstermektedir. DAMYO’nda okuyan sivil kaynaklı öğrenciler, DAHO kaynaklı öğrencilere nazaran ulusal değerlere daha çok bağlıdır.

Son olarak herhangi bir öğrencinin herhangi bir alt ölçek veya genel puanının anlamlandırılabilmesi için Tablo 18'e bakmak gerekir. Bu tablonun "Ara" sütununda verilen değerler beşe bölünerek birinci aralık "çok düşük", ikinci aralık "düşük", üçüncü aralık "orta", dördüncü aralık "yüksek", beşinci aralık "çok yüksek" şeklinde değerlendirme ölçütleri belirlenmiştir. Öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlar bu ölçütlere göre anlamlandırılıp değerlendirilmiştir.

Tablo 18 : Tutum Ölçeği ve Gözlem Formundan Elde Edilen Puanların Genel Dağılımı

	n	Ara	En düşük	En Yüksek	x	ss
ÖLÇEK1	101	1.86	3.14	5.00	4.1287	.41330
ÖLÇEK2	101	2.67	2.33	5.00	4.2855	.48668
ÖLÇEK3	101	1.92	3.00	4.92	3.9785	.36527
ÖLÇEK4	101	1.88	3.13	5.00	4.2252	.42757
ÖLÇEK5	101	2.08	2.92	5.00	4.0635	.45233
ÖLÇEK6	101	1.60	3.40	5.00	4.3050	.41094
ÖLÇEK7	101	1.89	3.11	5.00	4.2321	.43958
ÖLÇEK8	101	1.63	3.38	5.00	4.3465	.41113
ÖLÇEK9	101	1.25	3.75	5.00	4.5693	.31093
TUTUM93	101	1.42	3.54	4.96	4.2339	.33916
GÖZLEM93	50	1.15	3.46	4.61	4.1355	.22300

4.4.Araştırmanın İkinci ve Üçüncü Amaçlarına İlişkin Bulguların Yorumu

Problem başlığı altında belirtildiği gibi duyuşsal alan söz konusu olduğunda asıl önemli olan kişinin bir özelliği tam anlamıyla taşıdığı; yani içselleştirdiği, davranışlarına yansıttığı ve yaşamının bir parçası haline getirdiğinin gözlenmesidir. Ancak her bir öğrenci için gözlem yapmak ve her bir öğrenci için ayrı ayrı gözlem formu doldurmak oldukça zahmetli bir iştir. Tutum puanları ile gözlem puanları arasında 0.594'lük anlamlı bir ilişki ve tutum puanlarının gözlem puanlarından ortalama 0,262 puan daha yüksek olduğu şeklinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Tutum ölçeklerinden elde edilen puanları bu bilgi ışığında değerlendirmek gerekir.

Bulgular çok açık bir şekilde Deniz Astsubay Hazırlama Okulu'nun Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu'na öğrenci hazırlayamadığını, bu durum da anılan okulun kapatılmasının ne kadar yerinde bir karar olduğunu göstermektedir.

Tabi burada dikkat edilmesi gereken bir nokta var: Bir okulun veya üniversitede bir bölümün kapatılması kararı alındıktan sonra bu durum o okulun veya bölümün gerek yönetim ve öğretim kadrosunun gerekse öğrencilerinin motivasyonunu olumsuz etkiler. Bu gerçeğin araştırmanın bulguları üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu düşünüyorum. Zira kapatılması kararlaştırılan bir askeri okulun son dönem öğrencileri kimsenin sınıfta bırakılmayacağı düşüncesiyle rehavete kapılabilirler. Bu durum onların bilişsel öğrenmelerini olumsuz etkilediği gibi duyuşsal niteliklerine de zarar verir.

Yatılı okullar, özellikle de askeri okullar, öğrencilerin tüm gün birlikte olmaları nedeniyle birbirleriyle sürekli iletişim içinde oldukları okullardır. Bu okullarda öğrenciler arası etkileşim en üst düzeydedir. Çevre ve ailenin etkisi diğer okullara göre nispeten daha azdır. Dolayısıyla bu okullarda öğrencilere bir takım duyuşsal nitelikler kazandırabilme imkanı daha fazladır. Çünkü tutarlı bir çevre yaratmak daha olanaklıdır. Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu'nda 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren böyle bir çevrenin yaratılması ve korunması üzerinde titizlikle durulacaktır.

Okula yeni alınacak öğrencilerin **Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği** ile duyuşsal giriş özellikleri tespit edildikten sonra hangi alt başlıklar üzerinde durulması gerektiği ortaya çıkartılacak ve yıl içindeki eğitim öğretim etkinliklerinde bu bilgiden faydalanılacaktır. Burada önemli olan bireyin kendini nasıl algıladığından çok çevresinin, özellikle öğretmenlerinin ve amirlerinin onlar hakkındaki gözlemlerinin ne yönde olduğudur. Bir kişinin birden fazla kişi hakkında gözlem formu doldurması, her öğrencinin kendisine ilişkin bir tane tutum ölçeği doldurmasından çok daha zordur. Bu nedenle tutum ölçeği çok daha kullanışlıdır ve bu ölçekten elde edilen veriler değerlendirilirken Tablo 7'de yer alan ilişki ve fark miktarları göz önüne alınacaktır.

¶
?

Cevaplarından dolayı cezalandırılmamak hususunda öğrenciye güvence verilmesi duyuşsal ürünler hakkında geçerli kanıtların elde edilmesine yol açar. Böylece, sık sık duyuşsal değerlendirme ile bağlantılı olan kötüye kullanmaların üstesinden gelinebilir. İyi tanımlanmış duyuşsal hedeflerin modelleri ve onları değerlendirmek için çeşitli teknikler önceden ihmal edilmiş ama önemli duyuşsal program öğelerini değerlendirme zorunluluğunu kabul etmeye istekli öğretmen veya okul sistemi için ulaşılabilir (Bloom, Hastings ve Madaus, 1971; aktaran Bacanlı, 1999, s.123,124).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu tez ile **Askeri Öğrenci Duyuşsal Nitelikler Tutum Ölçeği ve Gözlem Formu** geliştirilmiştir. Madde havuzundaki maddeler (**Ek-B**) konu alanı uzmanlarınca önceden gruplara ayrılmış olduğu için bu çalışmada faktör analizi kullanılmamıştır. Bir başka araştırmacı **Ek-C**'deki ilk ölçekten elde edeceği veriler üzerinde faktör analizi yaparak nihai ölçeğini belirleme yoluna gidebilir.

Tutum ölçeğinden elde edilen puanlarla gözlem formundan elde edilen puanların karşılaştırılması neticesinde DAMYO öğrencilerinin kendilerine yönelik algılarının akademik danışmanları ve bölük astsubaylarının onlar hakkındaki algılarından bir miktar yüksek olmakla birlikte kopuk olmadığı, bunların ilişkili olduğu görülmüştür.

Kaynaklara göre yapılan inceleme ve karşılaştırma neticesinde umulanın aksine DAHO kaynaklı öğrencilerin sivil kaynaklı öğrencilere göre duyuşsal özellikler bakımından daha geride olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akademik başarı meslek hayatında başarının ne derece yordayıcısı veya işaretçisi olabilir? Bu üzerinde çalışılmaya değer bir konudur. Örneğin Harp Okulu mezunu subayların veya sınıf okulu mezunu astsubayların mezuniyet sıralamaları ile sicil sıralamaları arasındaki olası bir ilişkinin yıllara göre izlediği seyir karar verici için önemli olabilir. Bu konuda yapılacak bir çalışma gerek personel değerlendirme sistemine, gerekse anılan okullardaki ölçme ve değerlendirme sistemine dönük kıymetli bilgiler ortaya koyabileceği gibi; bulgular aynı zamanda bu okulların öğrencileri iş hayatına ne derece hazırlayabildiğini, diğer bir deyişle mesleğe yönelik personel yetiştirme başarısını da gösterecektir.

Okumakta olduğunuz bu tez bu konuyla yakından ilgilidir. Zira okul sıralarında bilişsel olarak üst düzeylere çıkmış ama erdem bakımından duyuşsal olarak çok geride kalmış bireyler ileride topluma faydalı olmaktan çok zararlı olabilirler.

Goleman (2001, s.50) "Duygusal Zeka" adlı kitabında IQ'nun kişinin gelecekteki başarısını belirlediğine ilişkin kuralın çok sayıda istisnası olduğunu, hatta

istisnaların sayısının kurala uyanlardan fazla bile olabileceğini söylüyor ve ekliyor: IQ'nun hayattaki başarıya katkısı en fazla yüzde yirmidir; geri kalan yüzde sekseni belirleyen başka etkenler vardır.

Bir benzetme yapmak gerekirse, bilişsel öğrenmeleri birer tuğlaya benzetebiliriz, duyuşsal eğitimi de çimentoya. Duyuşsal eğitimin ihmal edildiği bir eğitim sistemi ileride o toplum için kuşkusuz ki büyük tehlike olacaktır.

İnsanın özelliklerini oluşturan üç temel alandan biri olan duyuşsal alan, insanın iç dünyası ile ilgilidir. Bireyin iç dünyasında olan biteni biz ancak onun çevreye karşı verdiği açık ya da örtük tepkilerden anlayabiliriz. Bu yönüyle tanınması ve tanımlanması ve dolayısı ile öğrenilme/ öğretilmesi zor bir alandır. İnsanı insan yapan özellikler olarak da ifade edilen bu özelliklerin bireylere kazandırılmasından vazgeçmek; insanı bedenden ve bedeni kontrol eden ve bilgisayar cipsi gibi bir özeliğe sahip- ne doldurursan onu alırsın- bir yönetim merkezinden ibaret düşünmek demektir. Böyle olduğunu düşünmek şimdilik mümkün olmadığına göre insanın bu yönünü de formal eğitimin sınırları içinde görüp örgün eğitim kurumlarında bu alan özelliklerinin kazandırılması için yeterli çabanın gösterilmesi gerekmektedir (Kılıç, 2002).

Duyuşsal eğitime getirilen en büyük mazeret (bahane!), değerlendirilmesinin zor oluşudur. Ancak bu mazeret bir kısır döngüyü ifade etmektedir. Başka bir deyişle, değerlendirilmesi zor denerek duyuşsal değerlendirme üzerinde durulmamakta, üzerinde durulmadığı için de duyuşsal değerlendirme yöntem ve teknikleri geliştirilmemektedir (Bacanlı, 1999, s.103)

Bugün ulusal eğitim sistemimizde kimsenin inkar edemeyeceği bir takım sorunlarla karşı karşıyayız. Örneğin kopya çekmeyi kendini kandırmak, arkadaşlarına saygısızlık ve haksız kazanç elde etmek olarak gören ve bu nedenle dıştan denetimin olmadığı durumlarda dahi kopya çekmeyen kaç öğrencimiz var milyonlarca öğrencimizin içerisinde? Marmara Üniversitesi Endüstri Mühendisliği öğrencilerinden İlhan İzgi (2004)'nin Sabah Gazetesi köşe yazarlarından Savaş Ay'a gönderdiği ve 28 Ağustos 2004 tarihinde yayınlanan mektubundan alınan aşağıdaki satırlar gerçeği tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir:

“...Tam dört senedir büyük bir gayretle ve inatla üniversitemde ve özellikle kendi fakültemde kopya denilen ve bence emek hırsızlığı olan şeyle uğraşmaktayım. Üniversitedeki sınavlarda puanlama sistemi bildiğiniz gibi farklı. Çan eğrisi denilen bu sistemde sınıf ortalaması temel alınarak notlar veriliyor. Bunun anlamı; alınan tüm notların bir önemi ve değeri oluyor. Yani kopya çeken kişi emek hırsızlığı yaparak notunu yükseltmekle kalmıyor, ayrıca dürüstçe çalışan kişileri ortalamanın gerisine çekiyor. Eğitim almanın önemini bilen bir kişi olarak, alınan eğitimin kalitesini de önemsiyorum. Bu nedenle defalarca yetkili kişilere kopya konusunda uyarılarda bulundum. Kendi hazırladığım yüzlerce broşürü dağıttım. Toplantılar düzenledim. Afişler hazırladım. Tüm bunlara karşın yetkili kişiler (hocalar, dekan dahil) bana yardım edeceklerine güldüler ve böyle bir konuda çalışmanın komikliğini yüzüme vurdular. Astığım afişler öğrenciler tarafından yırtıldı. En yakın arkadaşlarım bu konuda bana sırt çevirdi. Çünkü 'kopya çekmenin bu sistemde zorunlu olduğunu, herkes yaparken kopya çekmemenin enayilik olduğunu' söylediler. Bazıları da daha önce kopya çektikleri için başkalarını bu konuda uyaramayacaklarını söylediler (ne tuhaf). ... Basit bir sorun gibi gözükebilir ama bence durum çok vahim. Kopya çeken bu emek hırsızları şimdiden çok önemli pozisyonlarda kendilerine yer buldular. Bu emek hırsızlarının yanı sıra bunu görüp bir şeyler yapmayan diğerleri de var (profesörler, doçentler, öğrenciler vs.). Suç işlemek sizce suça karışmamaktan mı ibaret yoksa bu kötülüğe hiç müdahale etmeyenler de en az onlar kadar suçlu sayılmazlar mı?”

Duyuşsal eğitim eksikliğinin bir diğer göstergesi de üniversite sınavına hazırlanan lise üçüncü sınıf öğrencilerinin sahte sağlık raporu alma yüzdesidir. Sahte sağlık raporu Hipokrat yemini etmiş doktorlar tarafından veriliyor ve öğrencilerden başka gerek özel sektör gerekse kamu çalışanları tarafından da kullanılıyor. Bu iki sorunun da en sağlıklı ve köklü bir şekilde çözülebilmesi okul öncesi eğitim çağından itibaren verilmesi gereken duyuşsal eğitimle mümkündür. Eğitim sisteminde görülen bu tür hastalıkların en temel özelliği tanı konup önlem alınmadığında hastalığın süratle sistemin tüm öğelerine sirayet etmesidir. Çünkü sahtekarlığın başladığı bir ortamda dürüst kalıp akılsız olarak nitelenmeye dayanmak kolay değildir.

İnsanların birbirlerinin haklarına saygı duyduğu bir toplumda, temiz bir çevrede yaşamak istiyorsak duyuşsal eğitime önem vermeliyiz. Bu konu eğitim politikası olarak ele alınmalıdır, yoksa bireysel çabalarla bir yere varmak mümkün değildir. Bireyler bir toplumun içinde yaşamak istiyorlarsa o topluma uyum sağlamalıdır ve bunun bir doğurgusu olarak o toplumun zamanla kanıksamış olduğu hastalıklı veya sakat paradigmasını er ya da geç kabullenmek zorundadır. Aksi takdirde o toplumun içinde yaşayamaz. Örneğin yaya yolunda yayaların geçiş önceliğinin kağıt üstünde kaldığı toplumumuzda yaya yolunu kullanarak karşıdan karşıya geçmek isteyen yayalara yol veren bir sürücü sürekli kaza yapmaya mahkumdur, geçiş önceliği hakkının gaspına göz yummayıp araçların geçmesini beklemeksizin yaya yoluna adım atan bir yaya ise büyük olasılıkla sakat kalır veya ölür.

Duyuşsal eğitime yönelik olarak harcanacak emeğin boşa gitmemesi ve yapılanların sağlam temeller üzerine oturtulabilmesi için atılacak adımların toplumsal gerçeklerden kopuk olmaması gerekir. Dündar'ın (2004) "... bizim ... itaatten önce sorgulamaya, ezberlemeden önce anlamaya, farklılıkları kabullenmeye, bir arada yaşamayı içselleştirmeye ihtiyacımız var. Bilgi, ancak böyle kültüre dönüşebiliyor. ... Tek sorun şu: Acaba Türkiye'de itiraz eden çocuğu hoş görececek öğretmenler, müdürler, veliler, valiler, komutanlar, bakanlar var mı? Yoksa işe, onların eğitimiyle mi başlamalı?" sözleriyle dikkat çektiği bu soruna eğitim sistemine yönelik makro ve mikro düzeyde tüm karar vericilerin ve uygulayıcıların dikkat etmesi gerekir.

5.1.Okul Yönetimine Öneriler

Araştırma bulguları 2004-2005 eğitim öğretim yılında DAMYO'nda duyuşsal eğitime önem verilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Duyuşsal puanları sivil kaynaklı öğrencilere göre düşük çıkan DAHO kaynaklı öğrenciler önlem alınmazsa arkadaşlarına ve özellikle 2004-2005 eğitim öğretim yılında birinci sınıfta okuyacak olan öğrencilere kötü örnek olabilirler. Bu nedenle **Ek-H**'de önerilen duyuşsal eğitim etkinliklerinin 2004-2005 eğitim öğretim yılında kararlılıkla işe koşulması gereklidir.

Geliştirilen tutum ölçeği ve gözlem formunun çok geniş bir kullanım alanı bulunduğu daha önce belirtilmişti. Örneğin Kara Harp Okulunda bir araştırmacı birinci

sınıf öğrencileri üzerinde benzer bir çalışma yapabilir. Kara Harp Okuluna öğrenci hazırlayan üç askeri lisenin ortalamaları kendi aralarında ve sivil kaynaklı öğrencilerle karşılaştırılabilir. Sonuçlar akademik başarı karşılaştırmalarıyla birlikte değerlendirildiğinde gerek okulda yürütülen eğitimin kalitesinin arttırılmasında, gerekse öğrenci temin politikasının gözden geçirilmesinde kullanılabilir.

Bu araştırmada öğrencilerin akademik başarı puanları kullanılmamıştır. Öğrencilerin akademik başarı puanı ile duyuşsal puanları arasındaki muhtemel bir ilişkinin incelenmesi ilgi çekici sonuçlar ortaya koyacaktır. Böyle bir çalışma eğitim uzmanlarına sıklıkla sorulan “Doğruyu bilen ama günlük hayatında uygulamayan insanlar için ne yapmak gerekir?” şeklindeki sorunun yanıtına katkı sağlayacaktır. Zira sigara içmek suretiyle kendisini ve çevresini zehirleme, içki içip direksiyona geçme, emniyet kemeri takmama, vb. istenmedik ama toplumumuzda yaygın olan insan davranışlarının nedeni, bilmemekten ziyade, konunun önemine inanmamaktır. Bu tür davranışları gösteren insanlar doğru davranışın ne olduğunu bilmekle birlikte tutumlarını değiştiremediklerinden davranışlarını da değiştirememekte ve kendilerine ve çevrelerine zarar vermeye devam etmektedirler. Örneğin Ek-A’daki 7.18 numaralı hedefe yönelik Ek-H’deki etkinlikler kapsamında Ek-I’deki öykünün öğrenci panolarına asılması, öğrencilerin içki içip direksiyona geçmenin ne kadar yanlış olduğuna ilişkin tutumlarını ve dolayısıyla bu konudaki davranışlarını istedik yönde değiştirecektir.

Duyuşsal eğitim aracılığıyla öğrencileri bir takım değerlerle donatabileceğimizi biliyoruz. Ancak öğrencileri evrensel değer yargıları ile donatırken, yani dürüst, ahlaklı, başkalarının haklarına saygı gösteren, kendi haklarını savunan, karşılıklılık ilkesini benimsemiş idealist bireyler yetiştirirken; içinde buldukları toplumda yaygın olan çirkinliklerden de onları haberdar etmemiz, ileriki yaşantılarında karşılaşılabilecekleri güçlüklerle örnekler vermemiz gerektiğini düşünüyorum. Aksi takdirde gençlerimiz, işsizlik, yolsuzluk, haksızlık ve yoksulluk gibi toplumsal gerçeklere karşı savunmasız kalacaklar ve pek çok insanın yirmili yaşlarında hissettiğini tahmin ettiğim aşağıdaki şiire hakim olan duyguyu onlar da tadacaklardır:

BİYOLOJİK İNSANLAR

Olması gerekenlerin olmadığını göreceksin
Doğrular hep kağıt üstünde kalacak
Şöyle bir baktığında zorbaları göreceksin
Çoğunlukla da onların dediği olacak.

Ya dehşete kapılıp susacaksın, korkaksın!
Ya da ömrün mücadeleye geçecek
Ne kavgan bitecek ne bu biyolojik tipler
Dedim ya ömrün mücadeleye geçecek.

Geceleri rahat uyuyacaksın belki
Ama gündüzler sıkıntılı olacak
Boğazından haram lokma geçmesin derken
Belki de çocuğun aç kalacak.

Gün gelecek
Anan baban bile kızacak sana, sen bile
Artık değişmeyi düşünsen de
Nafile.

Erdem öğretisi içine sinmiş
İlkelerin davranışlarını süzmüş olacak
Sen hak hukuk diye kaşındıkça
Birileri seni hep üzümüş olacak.

Elbette küfredebilirsin
Ama ben öyle yapmıyorum de
Ve sen öyle yapma ki
Tek farkın gönül rahatlığı olsun.

Üstüne gelecekler fiziksel olarak
Kimyanı bozmaya çalışacaklar
Sen direndikçe direneceksin
Onlar daha çok uğraşacaklar.

İnsan değil onlar vazgeçme
Ne olursa olsun pes etme
Yaradan bir güç var biliyorsun
Zor bir sınavdayız, unutma.

ÖZGÜR C. KAYGISIZ

EKLER

EK-A :Bir Askeri Öğrencide Bulunması Gereken Duyuşsal Nitelikler ve Hedefler

NİTELİK Alt Nitelik	HEDEF 1. Cesaretli bir kişiliğe sahip oluş.	
	ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO	
1. CESARET SAHİBİ a. Kararlı b. Azimli c. Soğukkanlı d. Dayanıklı e. İnisiyatif sahibi	1.1 Verilen emri-işi-görevi sonuna kadar takip etme.	b
	1.2 İnandığı konuları ısrarla savunma.	a
	1.3 İnandığı konular karşısında gelen baskılara karşı koyma.	d
	1.4 Verilen görevlere yönelik gerektiğinde risk alma.	e
	1.5 Her çeşit tehlike, tehdit ve eleştiri karşısında soğuk kanlılığını koruma.	c
	1.6 Zorluk ve engellere tahammül etme.	d
	1.7 Emir ve direktiflerin bulunmadığı durumlarda karar verme.	e
	1.8 Karşılaştığı durumlarda çok yönlü düşünme.	e
2.GERÇEKÇİ a. Akılcı b. Proaktif	HEDEF 2. Gerçekçi olmaya açıklık.	
	ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO	
	2.1 Kurum ve amirlerin imkan ve kabiliyetlerini dikkate alarak talepte bulunma.	a,b
	2.2 Karşılaştığı durumu/verilen görevleri neden sonuç ilişkisi içinde değerlendirme.	a
	2.3 Karşılaştığı içinde bulunduğu durumu tarafsızca değerlendirme.	a
	2.4 Faaliyetlerinde mantığıyla duygularını etkili ve dengeli bir şekilde kullanma.	a
	2.5 Verilen emirleri yerine getirirken, duygularını kontrol altında tutma.	a
	2.6 Geleceğe yönelik faaliyetlerde içinde bulunduğu durumu düşünerek davranma.	b
2.7 Kurumun amaçlarının farkında olma.	b	
2.8 Gözlemediği durum/olayların, kurumun amaçlarına uygunluğunu dikkate alma.	b	
3. GÜÇLÜ BENLİK ALGISINA SAHİP	HEDEF 3. Güçlü benlik algısına sahip.	
	ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO	
	3.1 Faaliyetlere katılmada ve verilen görevleri yerine getirmede gönüllü olma.	d
	3.2 Fiziksel özelliklerinden memnun olma.	d
3.3 Kendi görev ve sorumluluklarının haricindeki istekleri geri çevirebilme.	b	

a. Alçak gönüllü b. Güven duygusu gelişmiş c. Özeleştiri yapabilen d. Kendisi/çevresi ile barışık e. Olgun f. Tutarlı	3.4 Kendi sınırlarının ve yeterliliklerinin farkında olma.	c.d
	3.5 Eleştirilere açık olma.	e
	3.6 Hatalarını kabullenerek düzeltme yoluna gitme.	c
	3.7 Övgüyü kabullenme.	e
	3.8 Çevresindeki diğer insanların başarılarını takdir etme.	a
	3.9 İhtiyaç ve beklentileri doğrultusunda istekte bulunma.	f
	3.10 Grubu içinde kendisinin gerekli olduğunu hissetme.	b
	3.11 Duygusal tepkilerini kontrol etme.	e
	3.12 Gerekliğinde astlarıyla birlikte aynı ortamı istekle paylaşma.	a
	3.13 İcra ettiği faaliyetlerde otokontrol sergileme.	b.e
3.14 Aynı durumlarda zaman, mekan, kişi gözetmeden tutarlı davranma.	f	
4. KENDİSİ/ ÇEVRESİNİ GELİŞTİRME /YENİLEŞTİRMEYE AÇIK a. Üretken b. Yaratıcı c. Model olma özelliğine sahip d. Katılımcı e. Okuyan	HEDEF 4. Kendisini, çevresini geliştirme ve yenileştirmede kararlı oluş.	
	ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO	
	4.1. Kılık, kıyafet ve tutumları ile alt sınıflara örnek olma.	c
	4.2 Okul içinde yapılan etkinliklere gönüllü olarak katkı sağlama.	d
	4.3 Farklı yaklaşım, yöntem ve yolları yapacağı çalışmalarda kullanma.	b
	4.4 Kazandığı bilgileri uygulamalarında kullanma.	a
	4.5 Teknolojideki yenilikleri takip etme kullanma.	a
	4.6 Kültürel/sosyal ve sportif etkinliklere gönüllü katılma.	d
	4.7 Mesleği ve ilgi alanlarına ilişkin olarak kendiliğinden araştırma yapma.	b
	4.8 Öğrendiklerini çevresi ile paylaşma.	d
	4.9 Kitap okuma, güncel olayları ve yayınları takip etme.	e
	4.10 En az bir yabancı dil bilmenin gerekliliğini benimseme.	a
4.11 Kurumun amaçları doğrultusunda astlarına örnek olacak davranışlar sergileme.	c	
5. SOSYAL KİŞİLİK SAHİBİ a. İletişim yeteneğine sahip b. Temsil	HEDEF 5. Sosyal bir kişiliğe sahip oluş.	
	ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO	
	5.1 Sosyal faaliyetlere istekli olarak katılma.	e
	5.2 Grup çalışmalarını bireysel çalışmalara tercih etme.	e.f
	5.3 Dinleme, yazılı-sözlü ifade ve ikna yeteneğine sahip olma.	a
	5.4 Karşı cinsle sağlıklı iletişim kurma.	a
	5.5 Grup içinde kendi düşünce ve duygularını ifade etme.	a

yeteneğine sahip c. Yardım sever d. Vefakar e. Uyumlu	5.6 Yeni ilişkiler başlatma ve sürdürme.	a
	5.7 Ast ve üstleriyle sağlıklı iletişim kurma.	a
	5.8 Katıldığı çalışmaların huzurlu ve ahenkli olmasına katkı sağlama.	e.f
	5.9 Silah arkadaşlarını içtenlikle sevme.	c.d.g
	5.10 Kişiler arası sorunlarda uzlaştırıcı olma.	e
f. Paylaşıcı Bencilikten uzak h. Empati kurabilen	5.11 Arkadaşlarının keder ve sevincine ortak olma.	d.g.h
	5.12 Bulunacağı ortamlarda sınıfını, okulunu, kuvvetini, ülkesini temsil etme.	b
	5.13 Yetişmesinde emeği geçen yönetici/eğiticilerini özel günlerde hatırlama/anma.	d
	5.14 Grup kurallarına uymada istekli olma.	e.f
	5.15 Kendisini iletişim kurduğu kişinin yerine koyarak uygun davranma.	g.h
	5.16 Maruz kaldığı olumsuz davranışlarda yapıcı olma.	e
6.MESLEĞİ- Nİ SEVEN a. İdealist b. Görevine bağlı c. Aidiyet duygusuna sahip	HEDEF 6. Mesleğini sevmeye istekli oluş.	
	ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO	
	6.1 Sahip olacağı mesleği maddi beklentilerin dışında tutarak sevmeye.	a
	6.2 Yapılacak görevleri tüm zorluklara rağmen başarma konusunda istekli olma.	b.a
	6.3 Denizciliğe ilişkin değerler sistemiyle örf, adetleri ve genel nezaket kurallarını bir yaşam biçimi olarak benimseme.	c
	6.4 Mesleğin onur ve şerefine uygun davranma.	a.c
	6.5 Günlük yaşantısında denizcilikle ilgili sembol ve objeleri kullanma.	c
	6.6 Üniformasına gereken özeni gösterme.	a.b.c
	6.7 Denizciliğe ve mesleğe yönelik özel günlerde gönüllü katılım sağlama.	c
	6.8 Mesleki değerleri kendi çıkarlarından üstün tutma.	a
	6.9 Mesleki ideallere sahip olma.	a
	6.10 Sahip olacağı mesleği yaşam biçimi haline getirme.	a.c
	6.11 Sahip olacağı mesleğiyle ilgili yayın ve organizasyonları takip etme.	b
	6.12 Yaptığı işle bütünleşme.	b
	6.13 Kurumun vizyonunu, misyonunu, değerlerini, amaç ve hedeflerini benimseme.	c
6.14 Kişisel beklentilerini kurumun hedefleri istikametinde belirleme.	a.b	
6.15 Sınıf birliği bilincine sahip olma.	c	

HEDEF 7. Disiplinli oluş.	
ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO	
7. DISİPLİN-	7.1 Kanun, yönerge, yönetmelik ve emirlere uyma. c
	7.2 Okulda ve çalışma hayatında belirlenmiş olan kurallara, inanarak uyma. e
	7.3 Görev ve sorumluluklarının farkında olma. e.g
	7.4 Görev ve sorumluluklarını yerine getirmede azami gayret gösterme. e
Lİ a. Sır saklayan b. Planlama yapan c. Askeri disipline sahip d. Hiyerarşik yapıya uyan e. Çalışma disipline sahip f. Tasarruf bilincine sahip g. Duyarlı h. Sağlığına dikkat eden ı. Takip, kontrol ve rapor eden	7.5 Görev ve sorumluluklarını kontrol edilmeye ihtiyaç duymadan yerine getirme. e.ı
	7.6 Görev yapmada azim ve iradesini ortaya koyma. e
	7.7 Zamanı etkin kullanma ve işleri bir plan dahilinde öncelik sırasına koyma. b
	7.8 Astları ve üstleriyle ilişkilerinde görgü kurallarına uygun hareket etme. c.d
	7.9 Çalışırken kaynakları verimli kullanma. f
	7.10 Bir görevi yerine getirdikten sonra sonucu rapor etme alışkanlığına sahip olma. ı
	7.11 Yazılı ve zihinsel planlama alışkanlığına sahip olma. b
	7.12 Günlük vakit çizelgesine uyma. b.c.e
	7.13 Günlük yaşamda düzen ve tertibe özen gösterme. c.e
	7.14 Düzenli spor yapma ve dengeli beslenme alışkanlığı kazanma. h
	7.15 Görevi ile ilgili konularda koordine kurma alışkanlığına sahip olma. b.ı.d
	7.16 Gizlilik ilkesi doğrultusunda bilmesi gereken prensibini uygulama. a
	7.17 Amirlerle ilişkilerinde çıkar gözetmeden içten olma d
	7.18 Fizyolojik ve psikolojik sağlığına zarar verecek maddelerden uzak durma. h
	7.19 Görev alanı dışında kalan uygulamalara da hassasiyet gösterme. g
	7.20 Doğal hayatı koruma bilincine sahip olma. g
	7.21 Çalışmalarında kendisi ve çevresinin emniyeti ile ilgili hassasiyet gösterme. c.e.g
HEDEF 8. Erdemli bir ahlak yapısına sahip oluş.	
ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO	
8. ERDEMLİ a. Dürüst b. Adil c. Fedakar d. Sağlam	8.1 Sonuçları kendisine zarar verecek bile olsa doğruyu söyleme. a
	8.2 Güvenilir olma. a.d
	8.3 İlkeli davranma. d
	8.4 Ceza ve mükafat konusunda adil olma. b

karaktere sahip	8.5	Gerektiğinde kişisel imkanlarından özveride bulunma.	c
	8.6	Kurumun menfaatlerini kendi menfaatlerinin üstünde tutma.	a.c
	8.7	Çıkarıcı olmama.	a.d
	8.8	Hak ve adalete riayet etme.	b
	8.9	Her türlü durumda yalan söylemekten ve hileli yollara başvurmadan kaçınma.	a
	8.10	Doğru bildiğine inandığı şeyleri yapma\söyleme.	d
	8.11	Verilecek tüm görevleri içtenlikle yapma.	c
	8.12	Yerine getirebileceği sözleri verme.	a.d
	8.13	Kendisine teslim edilen devlet malını/kaynakları şahsi çıkarı için kullanmama.	a.d
9. ULUSAL DEĞERLERE SAHİP a. Aile kavramına önem veren b. Atatürkçü düşünce sistemini içselleştiren c.Cumhuriyet'e, yurda, millete ve T.S.K.'ya karşı sevgi ve bağlılık sahibi d. Birlik ve beraberlik ruhu ile hareket eden	HEDEF 9. Milli değerlere göre yaşamayı alışkanlık haline getiriş.		
	ALT HEDEF (DAVRANIŞ) VE KAZANDIRACAĞI ALT NİTELİK NO		
	9.1	Atatürk ilke ve inkılaplarını bir yaşam biçimi olarak benimseme.	b
	9.2	Ulusal çıkarlarımızı gerçekleştirme yönünde verilen görevleri içtenlikle yapma.	c.d
	9.3	Vatan ve millet sevgisine sahip olma. .	c.d
	9.4	Yüksek fedakarlık, temiz ve soylu kahramanlık duygularına sahip olma.	d
	9.5	Silah arkadaşını içtenlikle sevmek.	a.d
	9.6	Silah arkadaşlarının kişiliğine ve mesleki onuruna saygı gösterme.	d
	9.7	T.S.K.'nın bir mensubu olmakla övünç duyma.	c.d
	9.8	Ülke menfaatlerinin gözetilmesinde maddi ve manevi destek olma.	c.d
	9.9	Tarihi günlere istekle katılma.	d
	9.10	Atatürk ilke ve inkılapları ile ilgili yayınları dikkatle takip etme.	b
	9.11	Atatürk ilke ve inkılapları ile ilgili istekle araştırma yapma.	b
	9.12	Türk aile yapısına saygı duyma.	a
	9.13	Anayasal düzeni benimseme ve koruma bilincine sahip olma.	c
	9.14	Cumhuriyete, vatana ve ulusa içerden ve dışardan gelecek her türlü tehdide karşı canını fedadan çekinmemenin her askerin borcu olduğunu benimseme.	c
	9.15	Türk olmaktan gurur duyma.	b.c.d
9.16	Ulusal birlik bilincine sahip olma.	d	
9.17	Türk tarihi ve kültürünü tanıtmaya istekli olma.	c.d	

NİTELİK	NO	MADDELER	Ek-C'deki	Tamamen	Kısmen	Kararsız	Katılmıyorum	Hiç kanı-
			yeri	katılmıyorum	katılmıyorum	katılmıyorum	katılmıyorum	katılmıyorum
KENDİSİNİ/ÇEVRESİNİ GELİŞTİRME/YENİLEŞTİRMEYE AÇIKLIK	28	Gerektiğinde astlarımla birlikte aynı ortamı istekle paylaşıyorum.	28					
	29	Yaptığım görevlerde oto kontrolümü her zaman sağlarım.	17					
	30	Benzer durumlarda, kişi farkı gözetmeden tutarlı davranırım.	60					
	31	Kılık, kıyafet ve tutumlarım ile astlarıma örnek olmaya çalışırım.	46					
	32	Okul içinde yapılan etkinliklere gönüllü olarak katkı sağlarım.	15					
	33	Farklı yaklaşım, yöntem ve yolları yaptığım çalışmalarda kullanırım.	51					
	34	Kazandığım bilgileri uygulamalarımda kullanırım.	9					
	35	Teknolojideki yenilikleri takip eder ve kullanırım.	73					
	36	Kültürel, sosyal ve sportif faaliyetlere gönüllü katılırım.	57					
	37	Mesleğim ve ilgi alanlarıma öncelik olarak kendiliğimden araştırma yaparım.	92					
	38	Öğrendiklerimi çevremdekilerle paylaşıyorum.	104					
	SOSYAL KİŞİLİK SAHİBİ OLMA	39	Kitap okumayı sever, güncel olayları ve yayınları takip ederim.	84				
40		En az bir yabancı dil öğrenilmesinin önemini farkındayım.	68					
41		Astlarıma örnek olacak davranışlar sergilerim.	79					
42		Sosyal faaliyetlere istekli olarak katılırım.	64					
43		Grup çalışmalarını bireysel çalışmalara tercih ederim.	83					
44		Grup içinde herkesi dinlerim, fikirlerimi çekinmeden ifade ederim.	120					
45		Karşı cinsle iletişim kurmakta zorlanmam.	108					
46		Grup içinde kendi düşünce ve duygularımı rahatlıkla ifade ederim.	80					
47		Yeni ilişkiler başlatma ve sürdürmede zorlanmam.	66					
48		Ast ve üstlerimle sağlıklı iletişim kurmakta zorlanmam.	82					
49		Katıldığım çalışmaların huzurlu ve ahenkli olmasına katkı sağlarım.	45					
50		Silah arkadaşlarımı içtenlikle severim.	24					
51		Kişiler arası sorunlarda uzlaştırıcı olmaya çalışırım.	40					
52		Arkadaşlarımda keder ve sevincine ortak olurum.	63					
53		Okulumu, kuvvetimi ve ülkemizi en iyi şekilde temsil ederim.	44					
54		Yetişmemde emeği geçen yönetici/öğreticilerin özel günlerini hatırlar/anarım.	43					
55	Grup kurallarına uymada istekliyimdir.	113						
56	Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak uygun davranmaya çalışırım.	97						

NİTE LİK	NO	MADDELER	Ek-C'deki yeri	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
	57	Maruz kaldığım olumsuz davranışlarda her zaman yapıcı olmaya çalışırım.	85					
MESLEĞE OLAN SEVGİ	58	Mesleğime olan sevgime, maddi beklentilerimin etkisi yoktur.	119					
	59	Görevleri tüm zorluklara rağmen başarma konusunda istekle çalışırım.	78					
	60	Denizcilik örf, adet ve nezaket kurallarını yaşam biçimi olarak benimserim.	106					
	61	Mesleğimin onur ve şerefine uygun davranırım.	87					
	62	Günlük yaşantımda denizcilikle ilgili sembol ve objeleri kullanırım.	81					
	63	Üniformama her zaman gereken özeni gösteririm.	58					
	64	Denizcilğe ve mesleğime yönelik özel günlere isteyerek aktif katılırım.	123					
	65	Mesleki değerleri kendi çıkarlarımdan üstün tutarım.	93					
	66	Mesleki ideallere sahip bir insanım.	114					
	67	Mesleğimi yaşam biçimi olarak benimserim.	94					
	68	Mesleğimle ilgili yayın ve organizasyonları takip ederim.	77					
	69	Yaptığım işle bütünleşirim.	53					
	70	Kurumumun vizyonunu, misyonunu, değerlerini ve hedeflerini benimserim.	110					
	71	Kişisel beklentilerimi kurumun hedefleri doğrultusunda belirlerim.	86					
72	Sınıf birliği bilincine sahibim.	76						
DİSİPLİNLİ OLMA	73	Kanun, yönerge, yönetmelik ve emirlere uyarım.	116					
	74	Kurallara, yararlarına inanarak uyarım.	38					
	75	Görev ve sorumluluklarımla farkındayım.	18					
	76	Görev ve sorumluluklarımı yerine getirmede azami gayreti gösteririm.	54					
	77	Görevlerimi kontrol edilmeye ihtiyaç duymadan yerine getiririm.	100					
	78	Görev yaparken azimli ve iradeliyimdir.	25					
	79	Zamanı etkin kullanmaya çalışırım.	107					
	80	Ast ve üstlerime karşı görgü kurallarına uygun davranırım.	71					
	81	Çalışırken kaynakları verimli kullanırım.	19					
	82	Görevin yerine getirilmesini müteakiben sonucunu üstlerime rapor ederim.	27					
	83	Yazılı ve zihinsel planlama alışkanlığına sahibim.	103					
	84	Günlük vakit çizelgesine uyarım.	88					

NİTELİK	NO	MADDELER	Ek-C'deki yeri	Tamamen kanıtlıyorum	Kanıtlıyorum	Kararsızım	Kanıtlıyorum	Hiç kanıtlıyorum
	85	Günlük yaşamımda düzen ve tertibe özen gösteririm.	75					
	86	Düzenli spor yapar ve dengeli beslenmeye çalışırım.	98					
	87	Görevimle ilgili konularda gerektiğinde ilgili yerlerle koordine olurum.	118					
	88	Gizlilik ilkesi doğrultusunda bilmesi gereken prensibine uyarım.	89					
	89	Amirlerimle ilişkilerimde çıkar gözetmeden içten davranırım.	70					
	90	Fizyolojik ve psikolojik sağlığıma zarar verecek maddelerden uzak dururum.	35					
	91	Görev alanım dışında kalan uygulamalara da hassasiyet gösteririm.	47					
	92	Doğal hayatı korur ve gerekliliğine inanırım.	122					
	93	Çalışmalarımnda kendisimin ve çevremın emniyetine dikkat ederim.	109					
ERDEMLİ OLMA	94	Sonuçta zarar göreceğimi bilsem bile doğruları söylerim.	112					
	95	Güvenilir bir insanımdır.	74					
	96	Her durumda ilkeli davranmaya çalışırım.	105					
	97	Ceza ve mükafat konusunda adilimdir.	90					
	98	Gerektiğinde kişisel imkanlarımdan özveride bulunabilirim.	72					
	99	Kurumumun menfaatlerini kendi menfaatlerimden üstün tutarım.	121					
	100	Çıkarıcı bir insan değilimdir.	111					
	101	Hak ve adalete inanır/uyarım.	101					
	102	Her türlü şart içerisinde yalan söylemekten ve hileli yollara başvurmadan kaçınırım.	115					
ULUSAL DEĞERLERE SAHİP OLMA	103	Doğru bildiğime inandığım şeyleri yapar ve söylerim.	95					
	104	Verilen tüm görevleri içtenlikle yaparım.	117					
	105	Yerine getirebileceğim durumlar için söz veririm.	55					
	106	Şahsıma teslim edilen devlet mallarını ve kaynaklarını şahsi çıkarlarım için kullanmam.	62					
	107	Atatürk İlke ve İnkıplarını bir yaşam biçimi olarak benimsemişimdir.	52					
	108	Türkiye'nin ulusal çıkarları yönünde verilen görevleri içtenlikle yaparım.	65					
	109	Vatanımı ve milletimi severim.	91					
	110	Yüksek fedakarlık, temiz ve soylu kahramanlık duygularına sahibim.	69					
	111	Silah arkadaşlarımı içtenlikle severim.	56					
	112	Silah arkadaşlarımdın kişilik ve mesleki onurlarına her zaman saygı gösteririm.	67					

NİTE LİK	NO	MADDELER	Ek-C'deki	Tamamen	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
			yenisi	katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
	113	Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir mensubu olmaktan övünç duyarım.	29					
	114	Ülke menfaatlerinin gözetilmesinde maddi ve manevi desteğimi esirgemem.	37					
	115	Tarihi günlere istekle katılırım.	59					
	116	Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili yayınları dikkatle takip ederim.	96					
	117	Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili konularda istekle araştırma yaparım.	102					
	118	Türk aile yapısına saygı duyarım.	99					
	119	Anayasal düzeni benimsemiş ve koruma bilincine sahibim.	61					
	120	Cumhuriyete, vatana ve ulusa içerden ve dışardan gelecek her türlü tehdide karşı, hayatımı feda etmekten çekinmem.	48					
	121	Türk olmaktan gurur duyarım.	36					
	122	Ulusal birlik bilincine sahibim.	32					
	123	Türk tarihi ve kültürünü istekle tanımaya çalışırım.	33					

EK-C :123 Maddelik İlk Ölçek

ADI-SOYADI:

OKUL NO :

BRANŞI :

SINIF/KISIM :

DENİZ ASTSUBAY MESLEK YÜKSEK OKULU K.LİĞİ

ÖĞRENCİLERİ DUYUŞSAL ALAN NİTELİKLERİ ÖLÇEĞİ

AÇIKLAMALAR

1. Bu ölçek Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin duyuşsal alan niteliklerini ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçek sonuçları öğrencilerin duyuşsal alan niteliklerinin derecesini (az/çok, yeterli/yetersiz vb.) saptamak ve bu özellikleri geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla kullanılacaktır.
2. Bu ölçekte 9 duyuşsal alan niteliklerine yönelik olarak toplam 123 ifade bulunmaktadır.
3. Cevaplama süresi yaklaşık 60 dakikadır.
4. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, bu ifadelerin sizi ne derecede yansıttığını, ölçeğin cevaplar (dereceler) kısmına aşağıdaki örneğe uygun olacak şekilde işaretleyiniz.

NO	MADDELER	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Doğru olduğuna inandığım fikirlerimi ısrarla savunurum.	X				
2	Kişiler arası sorunlarda uzlaştırıcı olmaya çalışırım.			X		
3	Mesleğimin onur ve şerefine uygun davranırım.	X				
4	Grup çalışmalarını bireysel çalışmalara tercih ederim.		X			

5. Bir ifadeyi okuduktan sonra size en uygun olan dereceyi işaretleyiniz, tüm ifadeleri cevaplayınız, işaretsiz ifade bırakmayınız.
6. Tüm ifadeleri kendi özellikleriniz kapsamında işaretleyiniz, tüm ifadeleri bireysel olarak yorumlayıp diğer insanların düşüncelerinden etkilenmeden içtenlikle cevaplayınız.
7. Size verilen ölçeğin üzerine kimlik bilgilerinizi yazmayı unutmayınız.

NO	MADDELER					
		Tamamen katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Hiç katılmıyorum
1	Verilen emirleri yerine getirirken duygularımı kontrol eder, yaptığım işe karıştırmam.					
2	Verilen görevlerin icrasında gerektiğinde risk alırım.					
3	Eleştirilere açık bir insanım.					
4	Çalışacağım kurumun amaçlarının farkındayım					
5	Fiziksel özelliklerimden memnunum.					
6	Övgüyü kabullenirim.					
7	Çevremdeki diğer insanların başarılarını takdir ederim.					
8	Verilen emir, iş ya da -görevi sonuna kadar takip ederim.					
9	Kazandığım bilgileri uygulamalarımında kullanırım.					
10	Faaliyetlere katılmada ve verilen görevleri yerine getirmede gönüllü olurum.					
11	Geleceğe yönelik faaliyetlerde içinde bulunulan durumu değerlendirerek hareket ederim.					
12	Doğru olduğuna inandığım fikirlerimi ısrarla savunurum.					
13	Hatalarımı kabullenerek düzeltme yoluna giderim.					
14	Karşılaştığım her türlü zorluk ve engellere yılmadan karşı koyarım.					
15	Okul içinde yapılan etkinliklere gönüllü olarak katkı sağlarım.					
16	İnanmış fikirlerime ilişkin gelen baskılara yılmadan karşı koyarım.					
17	Yaptığım görevlerde oto kontrolümü her zaman sağlarım.					
18	Görev ve sorumluluklarımın farkındayım.					
19	Çalışırken kaynakları verimli kullanırım.					
20	Her çeşit tehlike, tehdit ve eleştiri karşısında soğuk kanlı davranırım.					
21	Arkadaş grubum içerisinde önemli bir insan olduğumu düşünürüm.					
22	Her türlü durum/olaya, kurumun amaçlarına uygun olacak şekilde davranırım.					
23	Karşılaştığım her türlü durumda çok yönlü düşünürüm.					
24	Silah arkadaşlarımı içtenlikle severim.					
25	Görev yaparken azimli ve iradeliyimdir.					
26	Tüm durum ve verilen görevleri neden sonuç ilişkisi içinde değerlendiririm.					
27	Görevin yerine getirilmesini müteakiben sonucunu üstlerime rapor ederim					

NO	MADDELER					
		Tamamen katılıyorrum	Katılıyorrum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
28	Gerektiğinde astlarımla birlikte aynı ortamı istekle paylaşıyorum.					
29	Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir mensubu olmaktan övünç duyuyorum.					
30	Emir ve direktiflerin bulunmadığı durumlarda kendi başıma karar veririm.					
31	İhtiyaç ve beklentilerim doğrultusunda istekte bulunmaktan çekinmem.					
32	Ulusal birlik bilincine sahibim.					
33	Türk tarihi ve kültürünü istekle tanımaya çalışırım.					
34	Tüm durumlarda, içinde bulunduğum durumu tarafsızca değerlendiririm.					
35	Fizyolojik ve psikolojik sağlığıma zarar verecek maddelerden uzak dururum.					
36	Türk olmaktan gurur duyuyorum.					
37	Ülke menfaatlerinin gözetilmesinde maddi ve manevi desteğimi esirgemem.					
38	Okulda/çalışma hayatında belirlenmiş olan kurallara, yararlarına inanarak uyarım.					
39	Mitracaat/ taleplerimde kurum/ amirlerimin imkan ve kabiliyetlerini dikkate alırım.					
40	Kişiler arası sorunlarda uzlaştırıcı olmaya çalışırım.					
41	Duygusal tepkilerimi kontrol edebilirim.					
42	Görev ve sorumluluklarım haricindeki istekleri geri çeviririm.					
43	Yetişmemde emeği geçen yönetici/eğiticilerin özel günlerini hatırlar/anarım.					
44	Bulduğum ortamlarda kendimi, sınıfımı, okulumu, kuvvetimi ve ülkemi en iyi şekilde temsil etmeye çalışırım.					
45	Katıldığım çalışmaların huzurlu ve ahenkli olmasına katkı sağlıyorum.					
46	Kılık, kıyafet ve tutumlarım ile astlarıma örnek olmaya çalışırım.					
47	Görev alanım dışında kalan uygulamalara da hassasiyet gösteririm.					
48	Cumhuriyete, vatana ve ulusa içerden ve dışardan gelecek her türlü tehdide karşı, her askerin yapması gerektiği gibi hayatımı feda etmekten çekinmem.					
49	Kendi sınırlarımın ve yeterliliklerimin farkındayım.					
50	Her türlü faaliyette mantığımı ve duygularımı etkili ve dengeli bir şekilde kullanırım.					
51	Farklı yaklaşım, yöntem ve yolları yaptığım çalışmalarda kullanırım.					
52	Atatürk İlke ve İnkılaplarını bir yaşam biçimi olarak benimsemişimdir.					
53	Yaptığım işle bütünleşirim.					
54	Görev ve sorumluluklarımı yerine getirmede azami gayreti gösteririm.					
55	Yerine getirebileceğim durumlar için söz veririm.					

NO	MADDELER					
		Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
56	Silah arkadaşlarımı içtenlikle severim.					
57	Kültürel, sosyal ve sportif faaliyetlere gönüllü katılıyorum.					
58	Üniformama her zaman gereken özeni gösteririm.					
59	Tarihi günlere istekle katılıyorum.					
60	Benzer durumlarda, zaman, mekan ve kişi farkı gözetmeden tutarlı davranırım.					
61	Anayasal düzeni benimsemiş ve koruma bilincine sahibim.					
62	Şahsıma teslim edilen devlet mallarını ve kaynaklarını şahsi çıkarlarım için kullanmam.					
63	Arkadaşlarımın keder ve sevincine ortak olurum.					
64	Sosyal faaliyetlere istekli olarak katılıyorum.					
65	Türkiye'nin ulusal çıkarlarını gerçekleştirme yönünde verilen görevleri içtenlikle yaparım.					
66	Yeni ilişkiler başlatma ve sürdürmede zorlanmam.					
67	Silah arkadaşlarımın kişilik ve mesleki onurlarına her zaman saygı gösteririm.					
68	En az bir yabancı dil öğrenilmesinin öneminin farkındayım.					
69	Yüksek fedakarlık, temiz ve soylu kahramanlık duygularına sahibim.					
70	Amirlerimle ilişkilerimde çıkar gözetmeden içten davranırım.					
71	Ast ve üstlerime karşı görgü kurallarına uygun davranırım.					
72	Gerektiğinde kişisel imkanlarımdan özveride bulunabilirim.					
73	Teknolojideki yenilikleri takip eder ve kullanırım.					
74	Güvenilir bir insanımdır.					
75	Günlük yaşamımda düzen ve tertibe özen gösteririm.					
76	Sınıf birliği bilincine sahibim.					
77	Mesleğimle ilgili yayın ve organizasyonları takip ederim.					
78	Görevleri tüm zorluklara rağmen başarıma konusunda istekle çalışırım.					
79	Kurumumun amaçları doğrultusunda astlarıma örnek teşkil edecek davranışlar sergilerim.					
80	Grup içinde kendi düşünce ve duygularımı rahatlıkla ifade ederim.					
81	Günlük yaşamımda denizcilikle ilgili sembol ve objeleri kullanırım.					
82	Ast ve üstlerimle sağlıklı iletişim kurmakta zorlanmam.					
83	Grup çalışmalarını bireysel çalışmalara tercih ederim.					
84	Kitap okumayı sever, güncel olayları ve yayınları takip ederim.					
85	Maruz kaldığım olumsuz davranışlarda her zaman yapıcı olmaya çalışırım.					
86	Kişisel beklentilerimi kurumun hedefleri doğrultusunda belirlerim.					

NO	MADDELER	Tamamen katılıyorrum	Katılıyorrum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
87	Mesleğimin onur ve şerefine uygun davranırım.					
88	Günlük vakit çizelgesine uyarım.					
89	Gizlilik ilkesi doğrultusunda bilmesi gereken prensibine uyarım.					
90	Ceza ve mükafat konusunda adilimdir.					
91	Vatanımı ve milletimi severim.					
92	Mesleğim ve ilgi alanlarıma yönelik olarak kendiliğimden araştırma yaparım.					
93	Mesleki değerleri kendi çıkarlarımdan üstün tutarım.					
94	Mesleğimi yaşam biçimi olarak benimserim.					
95	Doğru bildiğime inandığım şeyleri yapar ve söylerim.					
96	Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili yayımları dikkatle takip ederim.					
97	Kendimi iletişim kurduğum kişinin yerine koyarak uygun davranmaya çalışırım.					
98	Düzenli spor yapar ve dengeli beslenmeye çalışırım.					
99	Türk aile yapısına saygı duyarım.					
100	Görev ve sorumluluklarımı kontrol edilmeye ihtiyaç duymadan yerine getiririm.					
101	Hak ve adalete inanır/uyarım.					
102	Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili konularda istekle araştırma yaparım.					
103	Yazılı ve zihinsel planlama alışkanlığına sahibim.					
104	Öğrendiklerimi çevremdekilerle paylaşıyorum.					
105	Her durumda ilkeli davranmaya çalışırım.					
106	Denizciliğe ilişkin değerler sistemini, örf, adet ve genel nezaket kurallarını bir yaşam biçimi olarak benimserim.					
107	Zamanı etkin kullanmaya ve işleri bir plan dahilinde öncelik sırasına koymaya çalışırım.					
108	Karşı cinsle iletişim kurmakta zorlanmam.					
109	Çalışmalarında kendisinin ve çevremin emniyetine dikkat ederim.					
110	Kurumunun vizyonunu, misyonunu, değerlerini, amaç ve hedeflerini benimserim.					
111	Çıkarıcı bir insan değilimdir.					
112	Sonuçta zarar göreceğimi bilsem bile doğruları söylerim.					
113	Grup kurallarına uymada istekliyimdir.					
114	Mesleki ideallere sahip bir insanım.					
115	Her türlü şart içerisinde yalan söylemekten ve hileli yollara başvurmaktan kaçınırım.					
116	Kanun, yönerge, yönetmelik ve emirlere uyarım.					
117	Verilen tüm görevleri içtenlikle yaparım.					

NO	MADDELER	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
118	Görevimle ilgili konularda gerektiğinde ilgili yerlerle koordine kurarım.					
119	Mesleğime olan sevgime, maddi beklentilerimin etkisi yoktur					
120	Herkesi dinlerim; fikirlerimi çekinmeden yazılı sözlü ifade ederim, ikna yeteneğim vardır.					
121	Kurumumun menfaatlerini kendi menfaatlerimden üstün tutarım.					
122	Doğal hayatı korur ve gerekliliğine inanırım.					
123	Denizciliğe ve mesleğime yönelik özel günlere isteyerek aktif katılırım.					

EK-Ç :93 Maddelik İkinci Ölçek

SORU NO	MADDELER	Ek-B'deki yeri	Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Verilen emirleri yerine getirirken yaptığım işe duygularımı karıştırmam.	1					
2	Verilen görevlerin icrasında gerektiğinde risk alırım.	2					
3	Eleştirilere açık bir insanım.	3					
4	Fiziksel görünüşümden memnun değilim.	5					
5	Çevremdeki diğer insanların başarılarını takdir ederim.	7					
6	Verilen emir, iş ya da görevi sonuna kadar takip ederim.	8					
7	Kazandığım bilgileri uygulamalarımda kullanırım.	9					
8	Faaliyetlere katılmada ve verilen görevleri yerine getirmede gönüllü olurum.	10					
9	Geleceği düşünerek hareket etmem.	11					
10	İnanmadığım fikirlerime ilişkin gelen baskılara yılmadan karşı koyarım.	16					
11	Hatalarımı kabullenerek düzeltme yoluna giderim.	13					
12	Zorluk ve engellere yılmadan karşı koyarım.	14					
13	Amirlerim olmadığı durumlarda kurallara uymam.	17					
14	Çalışırken kaynakları verimli kullanırım.	19					
15	Tehlike, tehdit ve eleştiriler karşısında soğuk kanlı davranmam.	20					
16	Arkadaş grubum içerisinde önemli bir insan olduğumu düşünürüm.	21					
17	Her türlü durum/olaya, kurumun amaçlarına uygun olacak şekilde davranırım.	22					
18	Karşılaştığım her türlü durumda çok yönlü düşünürüm.	23					
19	Silah arkadaşlarımı içtenlikle severim.	24					
20	Verilen görevin sonucunu rapor ederim.	27					
21	Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir mensubu olmaktan gurur duyarım.	29					
22	Emir ve direktiflerin bulunmadığı durumlarda kendi başıma karar veremem.	30					
23	İhtiyaç ve beklentilerim doğrultusunda istekte bulunmaktan çekinirim.	31					
24	Türk tarihi ve kültürünü istekle tanımaya ve tanıtmaya çalışırım.	33					
25	İçinde bulunduğum durumu tarafsızca değerlendiririm.	34					
26	Sağlığıma zarar verecek maddelerden uzak dururum.	35					
27	Türk olmaktan gurur duyarım.	36					
28	Okul kurallarının yararlarına inanırım.	38					
29	Müracaat/taleplerimde kurum/amirlerimin imkan/kabiliyetlerini dikkate almam.	39					
30	Kişiler arası sorunlarda uzlaştırıcı olmaya çalışırım.	40					
31	Duygusal tepkilerimi(öfke,korku,kaygı,sevinç vb.) kontrol edebilirim.	41					

SORU NO	MADDELER	Ek-B'deki yeni	Tamamen katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Hiç katılmıyor
32	Görev ve sorumluluklarım haricindeki istekleri geri çeviremem-çevirebilirim.	42					
33	Yetişmemde emeği geçen yönetici/eğiticilerin özel günlerini hatırlar/anarım.	43					
34	Sınıfımı, okulumu, kuvvetimi ve ülkemi en iyi şekilde temsil etmeye çalışırım.	44					
35	Katıldığım çalışmaların huzurlu ve ahenkli olmasına katkı sağlarım.	45					
36	Kılık, kıyafet ve tutumlarım ile çevreme örnek olurum.	46					
37	Görev alanım dışında kalan uygulamalara hassasiyet göstermem.	47					
38	Cumhuriyete, vatana ve ulusa içerden ve dışardan gelecek her türlü tehdide karşı, her askerin yapması gerektiği gibi hayatımı feda etmekten çekinmem.	48					
39	Fiziksel ve zihinsel kapasitemin farkındayım ve bunlardan memnunum.	49					
40	Mantığımı ve duygularımı etkili ve dengeli bir şekilde kullanırım.	50					
41	Yaptığım çalışmalarda farklı yaklaşım, yöntem ve yolları kullanırım.	51					
42	Atatürk İlke ve İnkılaplarını bir yaşam biçimi olarak benimserim.	52					
43	Görev ve sorumluluklarımı yerine getirmede gayret gösteririm.	54					
44	Yerine getiremeyeceğim sözler vermem.	55					
45	Kültürel, sosyal ve sportif faaliyetlere gönüllü katılmam.	57					
46	Üniformama gereken özeni gösteririm.	58					
47	Tarihi günler ile ilgili törenlere istekle ve coşkuyla katılırım.	59					
48	Benzer durumlara karşılaştığımda kişi farkı gözetmeden tutarlı davranırım.	60					
49	Devlet mallarını ve kaynaklarını şahsi çıkarlarım için kullanmam.	62					
50	Sosyal faaliyetlere istekli olarak katılmam.	64					
51	Ulusal çıkarlarımızı gerçekleştirme yönünde verilen görevleri içtenlikle yaparım.	65					
52	Yeni ilişkiler başlatma ve sürdürmede zorlanırım.	66					
53	Silah arkadaşlarımın kişiliklerine ve mesleki onurlarına saygı gösteririm.	67					
54	Yüksek fedakarlık duygularına ve tarih bilincine sahibim.	69					
55	Amirlerimle ilişkilerimde çıkar gözetmeden içten davranırım.	70					
56	Gerektiğinde kişisel imkanlarımdan özveride bulunabilirim.	72					
57	Teknolojideki yenilikleri kullanırım.	73					
58	Günlük yaşamımda düzenli olmaya özen göstermem.	75					
59	Sınıf birliği bilincine sahip değilim.	76					
60	Mesleğimle ilgili yayın ve organizasyonları takip ederim.	77					
61	Görevleri tüm zorluklara rağmen başarıma konusunda istekle çalışırım.	78					
62	Grup içinde kendi düşünce ve duygularımı rahatlıkla ifade edemem.	80					

SORU NO	MADDELER	Ek-B'deki yeri					
			Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Hiç katılmıyorum
63	Günlük yaşantımda denizcilikle ilgili sembol ve objeleri kullanmam.	81					
64	Grup çalışmalarını bireysel çalışmalara tercih ederim.	83					
65	Kitap okumayı sever, güncel olayları ve yayınları takip ederim.	84					
66	Maruz kaldığım olumsuz davranışlarda yapıcı olmaya çalışırım.	85					
67	Kişisel beklentilerimi kurumun hedefleri doğrultusunda belirlerim.	86					
68	Günlük vakit çizelgesine uyarım.	88					
69	Gizlilik ilkesi doğrultusunda sır saklarım.	89					
70	Mesleğim ve ilgi alanlarıma yönelik olarak kendiliğimden araştırma yaparım.	92					
71	Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili yayınları takip ederim.	96					
72	Kendimi iletişim kurduğum kişinin yerine koyarak uygun davranmaya çalışırım.	97					
73	Düzenli spor yapar ve dengeli beslenirim.	98					
74	Aile yapısına saygı duyarım.	99					
75	Görev ve sorumluluklarımı kontrol edilmeye ihtiyaç duymadan yerine getiririm.	100					
76	Hak ve adalete inanır/uyarım.	101					
77	Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili konularda araştırma yaparım.	102					
78	Yazılı ve zihinsel planlama alışkanlığına sahibim.	103					
79	Öğrendiklerimi çevremdekilerle paylaşmam.	104					
80	Her durumda ilkeli davranmaya çalışırım.	105					
81	Denizciliğe ilişkin değerler sistemini bir yaşam biçimi olarak benimserim.	106					
82	Zamanı etkili kullanırım.	107					
83	Karşı cinsle iletişim kurmakta zorlanırım.	108					
84	Çalışmalarında emniyet ve gizliliğe dikkat ederim.	109					
85	Kurumumun değerlerini ve amaçlarını benimserim.	110					
86	Mesleki ideallere sahip bir insanım.	114					
87	Her türlü şartta yalan söylemekten ve hileli yollara başvurmaktan kaçınırım.	115					
88	Kanun, yönerge, yönetmelik ve emirlere uyarım.	116					
89	Verilen tüm görevleri içtenlikle yaparım.	117					
90	Görevimle ilgili konularda gerektiğinde ilgili yerlerle koordine kurarım.	118					
91	Mesleğime olan sevgimi, maddi beklentilerimin üzerinde tutarım.	119					
92	Kendi menfaatlerimi kurumumun menfaatlerinden üstün tutarım.	121					
93	Doğal hayatı korumanın gerekliliğine inanırım.	122					

EK-D :Gözlem Formu

NO	MADDELER	Tamamen katılıyor	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Verilen emirleri yerine getirirken yaptığı işe duygularını karıştırmaz.					
2	Verilen görevlerin icrasında gerektiğinde risk alır.					
3	Eleştirilere açık bir insandır.					
4	Fiziksel görünüşünden memnun değildir.					
5	Çevresindeki diğer insanların başarılarını takdir eder.					
6	Verilen emir, iş ya da görevi sonuna kadar takip eder.					
7	Kazandığı bilgileri uygulamalarında kullanır.					
8	Faaliyetlere katılmada ve verilen görevleri yerine getirmede gönüllü olur.					
9	Geleceği düşünerek hareket etmez.					
10	Doğru olduğuna inandığı fikirlerini sonuna kadar savunur.					
11	Hatalarını kabullenerek düzeltme yoluna gider.					
12	Zorluk ve engellere yılmadan karşı koyar.					
13	Amirleri olmadığı durumlarda kurallara uymaz.					
14	Çalışırken kaynakları verimli kullanır.					
15	Tehlike, tehdit ve eleştiriler karşısında soğuk kanlı davranamaz.					
16	Arkadaş grubu içerisinde önemli bir insan olduğunu düşünür.					
17	Her türlü durum/olaya, kurumun amaçlarına uygun olacak şekilde davranır.					
18	Karşılaştığı her türlü durumda çok yönlü düşünür.					
19	Silah arkadaşlarını içtenlikle sever.					
20	Verilen görevin sonucunu rapor eder.					
21	Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir mensubu olmaktan gurur duyar.					
22	Emir ve direktiflerin bulunmadığı durumlarda kendi başına karar veremez.					
23	İhtiyaç ve beklentileri doğrultusunda istekte bulunmaktan çekinir.					
24	Türk tarihi ve kültürünü istekle tanımaya ve tanıtmaya çalışır.					
25	İçinde bulunduğu durumu tarafsızca değerlendirir.					
26	Sağlığına zarar verecek maddelerden uzak durur.					
27	Türk olmaktan gurur duyar.					
28	Okul kurallarının yararına inanır.					
29	Müracaat/ taleplerinde kurum ve amirlerinin imkan, kabiliyetlerini dikkate almaz.					
30	Kişiler arası sorunlarda uzlaştırıcı olmaya çalışır.					
31	Duygusal tepkilerini (öfke,korku,kaygı,sevinç vb.) kontrol edebilir.					

NO	MADDELER	Tamamen katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Hiç katılmıyor
32	Görev ve sorumlulukları haricindeki istekleri geri çeviremez çevirebilir.					
33	Yetişmesinde emeği geçen yönetici/öğreticilerin özel günlerini hatırlar/anar.					
34	Bulduğu ortamlarda sınıfını, okulunu, kuvvetini en iyi şekilde temsil eder.					
35	Katıldığı çalışmaların huzurlu ve ahenkli olmasına katkı sağlar.					
36	Kılık, kıyafet ve tutumları ile çevresine örnek olur.					
37	Görev alanı dışında kalan uygulamalara hassasiyet göstermez.					
38	Cumhuriyete, vatana ve ulusa içerden ve dışardan gelecek her türlü tehdide karşı, her askerin yapması gerektiği gibi hayatını feda etmekten çekinmez.					
39	Fiziksel ve zihinsel kapasitesinin farkındadır ve bunlardan memnundur.					
40	Mantığını ve duygularını etkili ve dengeli bir şekilde kullanır.					
41	Yaptığı çalışmalarda farklı yaklaşım, yöntem ve yolları kullanır.					
42	Atatürk İlike ve İnkılaplarını bir yaşam biçimi olarak benimser.					
43	Görev ve sorumlulukları yerine getirmede gayret gösterir.					
44	Yerine getiremeyeceği sözler vermez.					
45	Kültürel, sosyal ve sportif faaliyetlere gönüllü katılmaz.					
46	Üniformasına gereken özeni gösterir.					
47	Tarihi günler ile ilgili törenlere istekle ve coşkuyla katılır.					
48	Benzer durumlara karşılaştığında kişi farkı gözetmeden tutarlı davranır.					
49	Devlet mallarını ve kaynaklarını şahsi çıkarları için kullanmaz.					
50	Sosyal faaliyetlere istekli olarak katılmaz.					
51	Ulusal menfaatlerini gerçekleştirme yönünde verilen görevleri içtenlikle yapar.					
52	Yeni ilişkiler başlatma ve sürdürmede zorlanır.					
53	Silah arkadaşlarının kişiliklerine ve mesleki onurlarına saygı gösterir.					
54	Yüksek fedakarlık duygularına ve tarih bilincine sahiptir.					
55	Amirleriyle ilişkilerinde çıkar gözetmeden içten davranır.					
56	Gerektiğinde kişisel imkanlarından özveride bulunabilir.					
57	Teknolojideki yenilikleri kullanır.					
58	Günlük yaşantısında düzenli olmaya özen göstermez.					
59	Sınıf birliği bilincine sahip değildir.					
60	Mesleği ile ilgili yayın ve organizasyonları takip eder.					
61	Görevlerini tüm zorluklara rağmen başarıma konusunda istekle çalışır.					
62	Grup içinde kendi düşünce ve duygularını rahatlıkla ifade edemez.					

NO	MADDELER	Tamamen katılıyor	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
63	Günlük yaşantısında denizcilikle ilgili sembol ve objeleri kullanmaz.					
64	Grup çalışmalarını bireysel çalışmalara tercih eder.					
65	Kitap okumayı sever, güncel olayları ve yayınları takip eder.					
66	Maruz kaldığı olumsuz davranışlarda yapıcı olmaya çalışır.					
67	Kişisel beklentilerini kurumun hedefleri doğrultusunda belirler.					
68	Günlük vakit çizelgesine uyar.					
69	Gizlilik ilkesi doğrultusunda sır saklar.					
70	Mesleği ve ilgi alanlarına yönelik olarak kendiliğinden araştırma yapar.					
71	Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili yayınları takip eder.					
72	Kendini iletişim kurduğu kişinin yerine koyarak uygun davranmaya çalışır.					
73	Düzenli spor yapar ve dengeli beslenir.					
74	Aile yapısına saygı duyar.					
75	Görev ve sorumluluklarını kontrol edilmeye ihtiyaç duymadan yerine getirir.					
76	Hak ve adalete inanır/uyar.					
77	Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili konularda araştırma yapar.					
78	Yazılı ve zihinsel planlama alışkanlığına sahiptir.					
79	Öğrendiklerini çevresindekilerle paylaşmaz.					
80	Her durumda ilkeli davranmaya çalışır.					
81	Denizcilğe ilişkin değerler sistemini (örf, adet ve genel nezaket kurallarını) bir yaşam biçimi olarak benimser.					
82	Zamanı etkili kullanır.					
83	Karşı cinsle iletişim kurmakta zorlanır.					
84	Çalışmalarında emniyet ve gizliliğe dikkat eder.					
85	Kurumunun değerlerini ve amaçlarını benimser.					
86	Mesleki ideallere sahiptir.					
87	Her türlü şart içerisinde yalan söylemekten ve hileli yollara başvurmaktan kaçınır.					
88	Kanun, yönerge, yönetmelik ve emirlere uyar.					
89	Verilen tüm görevleri içtenlikle yapar.					
90	Görevi ile ilgili konularda gerektiğinde ilgili yerlerle koordine kurar.					
91	Mesleğine olan sevgisini, maddi beklentilerinin üzerinde tutar.					
92	Kendi menfaatlerini kurumunun menfaatlerinden üstün tutar.					
93	Doğal hayatı korumanın gerekliliğine inanır.					

EK-E :Örnekleme Oluşturan Öğrencilerin Gözlem, Tutum ve Alt Ölçek Puanları

SIRA NO	GÖZLEM PUANI	TUTUM PUANI	1.ALT ÖLÇEK	2.ALT ÖLÇEK	3.ALT ÖLÇEK	4.ALT ÖLÇEK	5.ALT ÖLÇEK	6.ALT ÖLÇEK	7.ALT ÖLÇEK	8.ALT ÖLÇEK	9.ALT ÖLÇEK
1	4.54	4.25	4.43	4.17	4.08	4.13	4.17	4.2	4.17	4.25	4.67
2	4.32	4.35	4.14	4.33	3.83	4.25	4.33	4.6	4.44	4.63	4.58
3	4.32	4.44	4.14	4.33	4.17	4.75	4.33	4.7	4.22	4.63	4.83
4	4.41	4.4	4.86	4.33	4	4.5	4.08	4.5	4.61	4.5	4.33
5	4.25	4.2	4	4.33	4	3.88	4.17	4.2	4.33	4.38	4.42
6	4.55	4.84	4.43	4.83	4.25	5	5	5	4.94	5	5
7	4.03	4.09	4.14	4.33	4	3.63	3.58	3.9	4.39	4	4.58
8	3.46	3.82	3.43	3.83	3.83	4.25	3.83	3.9	3.72	3.63	3.92
9	4.04	4.16	3.57	4.17	3.92	4	3.92	4.2	4.28	4.63	4.58
10	4.61	4.47	3.71	4.67	4.17	4.25	4.25	4.7	4.72	4.75	4.75
11	4.33	4.52	3.86	4.83	4.08	4.75	4.25	4.4	4.72	4.88	4.83
12	4.37	4.26	4.14	4.17	3.75	4.25	4.33	4.5	4.44	3.75	4.67
13	4.22	4.42	4.14	4.5	4.58	4.13	4	4.3	4.61	4.75	4.58
14	4.2	4.85	4.71	5	4.25	5	4.75	5	5	5	5
15	4.13	4.27	4	4	4	4.25	4.17	4.4	4.39	4.5	4.5
16	4.14	4.67	4	4.83	4.33	4.5	4.92	4.9	4.89	4.25	4.92
17	4.13	4.31	3.71	4	3.75	4.13	3.92	4.6	4.94	3.88	5
18	4.12	4.1	3.57	4	3.33	3.88	3.83	4.7	4.17	4.75	4.58
19	4.13	4.85	4.71	5	4.42	5	5	5	4.94	4.5	5
20	4.12	4.96	5	5	4.67	5	5	5	5	5	5
21	4.13	4.75	4.57	5	4.25	5	4.33	4.9	5	4.88	4.92
22	4.56	4.78	4.71	4.83	4.5	4.75	4.67	4.8	4.89	4.88	5
23	4.16	4.72	4.29	4.33	4	4.88	4.75	5	5	4.88	5
24	4.38	4.68	4.57	4.17	4.42	4.5	4.5	4.9	4.89	4.88	4.92
25	3.86	4.58	4.86	4.67	4.08	4.88	4.33	4.9	4.61	4.38	4.75
26	4.16	4.68	4.43	4.83	4.33	4.75	4.42	4.9	4.61	5	5
27	4.13	4.47	4.71	4.67	4.08	4.38	3.92	4.5	4.72	4.25	5
28	3.77	3.88	3.86	4	3.58	4	4	3.8	3.78	3.75	4.25
29	3.99	4.3	4.71	4.33	4.25	4.5	3.75	4.5	4.11	4.38	4.58
30	4.26	4.66	4.29	5	4.42	4.75	4.83	4.6	4.61	4.75	4.75
31	3.98	4.38	3.86	4.17	4.17	4.5	4.33	4.5	4.28	4.5	4.92

SIRA NO	GÖZLEM PUANI	TUTUM PUANI	1.ALT ÖLÇEK	2.ALT ÖLÇEK	3.ALT ÖLÇEK	4.ALT ÖLÇEK	5.ALT ÖLÇEK	6.ALT ÖLÇEK	7.ALT ÖLÇEK	8.ALT ÖLÇEK	9.ALT ÖLÇEK
32	4.2	4.59	4.43	5	4.33	4.75	4.5	4.7	4.5	4.5	4.83
33	3.92	4.12	4	5	4.17	3.75	4.08	4.1	4	4.13	4.17
34	3.82	3.86	3.43	4.17	3.75	3.88	3.33	4.1	3.83	4.25	4.17
35	3.98	4.15	4.29	4	3.67	4.13	4.33	4.1	4.06	4.13	4.67
36	4.15	4.29	4.29	4.17	4.08	4.25	4.5	3.9	4.44	4.25	4.5
37	4	4.42	4.14	4.83	4.33	4.13	4.5	4.1	4.5	4.63	4.58
38	4.1	4.22	3.71	4.67	4	4.38	3.67	4.2	4.28	4.38	4.75
39	4.16	4.74	4.86	5	4.25	4.88	4.58	4.8	4.83	4.88	4.83
40	4.32	4.8	4.86	4.83	4.58	4.75	4.67	4.8	4.83	5	4.92
41	4.13	4.29	4.57	4.5	4	4.13	4.08	4.1	4.33	4.5	4.58
42	4.2	4.41	4.57	4.67	4.25	4.25	4.33	4.5	4.28	4.5	4.58
43	4.14	4.42	4.14	4.67	4.08	4.5	4.17	4.5	4.61	4.38	4.67
44	4.23	4.32	3.71	4.5	4.17	4.5	4.25	4.2	4.22	4.75	4.67
45	3.85	4.32	4	4.33	4.33	4	4	4.3	4.39	4.75	4.67
46	3.8	3.84	3.71	4.17	3.58	3.75	3.5	3.9	3.89	3.75	4.33
47	3.76	3.77	3.71	3.83	3.67	3.63	3.58	3.8	3.67	3.88	4.25
48	3.9	3.96	3.57	4.5	3.75	4.13	3.42	3.9	4.17	4.25	4.08
49	4.12	4.55	4.71	4.67	4.17	4.13	4.42	4.7	4.61	4.75	4.83
50	4.19	4.7	4.71	4.5	4.42	4.75	4.58	4.5	4.89	5	4.83
51	.	4	3.86	3.83	3.92	4	4	4	3.78	4.13	4.5
52	.	4.1	3.86	4	3.67	4	3.92	4.4	4.17	4.38	4.42
53	.	4.49	4.14	4.67	4.42	4.88	4.33	4.7	4.5	4.38	4.5
54	.	3.75	3.71	3.5	3.33	3.63	3.25	4.2	3.61	3.88	4.67
55	.	3.83	3.43	2.83	3.92	3.5	3.75	4	3.89	4	4.42
56	.	4.67	4.14	4.67	4.75	4.63	4.83	4.8	4.5	4.75	4.83
57	.	3.99	4.29	4.17	3.83	4.25	4	3.6	3.83	3.88	4.33
58	.	4.18	3.86	3.83	3.75	4.63	3.92	4.4	4.22	4.38	4.58
59	.	4.24	4	4.5	4.08	4.38	4.25	4.2	3.78	4.25	5
60	.	4.05	4	3.83	3.92	3.88	4.08	4.2	4.11	3.75	4.42
61	.	3.54	3.86	3.5	3	3.13	2.92	3.9	3.72	3.38	4.33
62	.	3.89	4.43	3.83	3.5	3.88	3.92	3.8	3.67	3.88	4.42
63	.	4.33	4.57	4	4.25	4.75	4.17	4.3	3.89	4.38	5

SIRA NO	GÖZLEM PUANI	TUTUM PUANI	1.ALT ÖLÇEK	2.ALT ÖLÇEK	3.ALT ÖLÇEK	4.ALT ÖLÇEK	5.ALT ÖLÇEK	6.ALT LÇEK	7.ALT ÖLÇEK	8.ALT ÖLÇEK	9.ALT ÖLÇEK
64	.	3.7	4	3.5	3.5	4	3.83	3.4	3.39	3.88	4.08
65	.	4.22	3.86	4.5	4.17	4.38	4	4	4.28	4.13	4.58
66	.	4.03	3.86	4.17	3.67	4	4	4.6	3.56	4	4.75
67	.	4.02	3.86	2.33	3.33	4.75	4	4.6	3.89	4.38	4.67
68	.	4.05	4.14	4	3.83	4.13	3.83	4.3	3.94	4.25	4.25
69	.	3.7	3.71	3.83	3.5	3.38	3.42	3.9	3.61	3.5	4.42
70	.	4.32	4	4.33	3.83	4.13	4.08	4.7	4.39	4.63	4.75
71	.	3.81	4	4	3.83	3.38	3.75	3.5	3.83	4.13	3.92
72	.	3.92	3.14	4	4	4.13	3.92	3.8	4.17	3.63	4.08
73	.	4.22	3.86	4.17	3.58	4.25	4.25	4	4.22	4.75	4.83
74	.	3.99	4.14	4.5	3.5	3.88	3.42	3.9	4.17	4.25	4.42
75	.	4.53	4.71	4.67	4.42	4.25	4.17	4.7	4.5	4.63	4.83
76	.	4.1	4.14	4.17	4.08	4.25	4	4.3	3.94	4	4.17
77	.	4.12	4.29	4.17	3.92	4	4.33	3.5	4.17	4.25	4.42
78	.	3.85	3.57	4.17	3.83	3.88	3.42	3.7	3.67	4.63	4.17
79	.	4.17	4.71	4.5	3.58	3.63	4.17	4.7	3.67	4.5	4.75
80	.	3.88	3.43	4.17	3.83	3.63	3.83	4	3.78	4.13	4.17
81	.	3.62	3.43	3.33	3.33	3.63	3	3.9	3.72	3.88	4.25
82	.	4.1	4.14	4.33	3.17	4.25	4.08	4	4.28	4.38	4.42
83	.	3.81	4	4.17	3.67	3.5	3.67	3.7	3.72	4	4.08
84	.	3.98	3.86	4.17	3.5	4	3.83	4.4	3.61	4.13	4.67
85	.	4.05	3.86	4	3.58	4.13	4.08	4.2	4.06	4	4.5
86	.	4.3	4.43	4.17	4.08	4.38	4.08	4.6	4.11	4.38	4.67
87	.	3.8	4.29	3.83	4.17	3.63	3.33	3.9	3.44	3.63	4.25
88	.	4.01	4	4	3.75	4.13	4.17	3.8	3.94	4	4.33
89	.	4.27	4.14	4.67	3.83	4.63	3.5	4.7	4	4.5	5
90	.	3.56	4.71	3	3.75	3.75	3.08	3.8	3.11	3.63	3.75
91	.	3.89	3.43	4	3.67	4	3.92	3.8	3.94	3.88	4.25
92	.	4.23	4	4.33	4.42	4.25	4	3.8	4.17	4.38	4.67
93	.	3.96	4.43	3.83	4	4.25	3.17	4.1	4.11	4.25	3.75
94	.	3.57	3.71	3.67	3.33	3.63	3.33	3.9	3.39	3.38	4
95	.	4.43	4.14	4.83	4.08	4.38	4.33	4.5	4.56	4.63	4.5

SIRA NO	GÖZLEM PUANI	TUTUM PUANI	1.ALT ÖLÇEK	2.ALT ÖLÇEK	3.ALT ÖLÇEK	4.ALT ÖLÇEK	5.ALT ÖLÇEK	6.ALT ÖLÇEK	7.ALT ÖLÇEK	8.ALT ÖLÇEK	9.ALT ÖLÇEK
96	.	4.01	3.57	4	4.08	3.88	3.67	3.8	4.11	4.38	4.42
97	.	4.53	4.14	4.5	3.83	4.5	4.33	4.7	4.72	5	4.92
98	.	4.95	4.71	5	4.92	5	5	5	4.89	5	5
99	.	4.03	4.29	4.33	3.75	3.88	3.83	4	3.94	4.38	4.25
100	.	4.55	4.71	5	4.58	4.25	3.83	4.7	4.61	4.75	4.75
101	.	4.44	4.43	4.67	4.5	4.25	4.25	4.2	4.39	4.75	4.67
Sivil	4.14	4.37	4.20	4.48	4.09	4.33	4.21	4.41	4.44	4.49	4.64
DAHO		4.00	3.99	3.94	3.77	4.04	3.81	4.12	3.86	4.09	4.44
Genel		4.23	4.13	4.29	3.98	4.23	4.06	4.30	4.23	4.35	4.57

EK-F :Madde Madde Test Tekrar Test Ayrıntılı Analiz Sonuçları

Çift No	x	n	ss	sh
1 M01	4.5400	50	.70595	.09984
V01	4.4600	50	.54248	.07672
2 M02	3.9600	50	.75485	.10675
V02	4.1200	50	.74615	.10552
3 M03	4.1800	50	.77433	.10951
V03	4.3400	50	.74533	.10540
4 M04	1.6400	50	1.00529	.14217
V04	1.5400	50	.78792	.11143
5 M05	4.5102	49	.50508	.07215
V05	4.5102	49	.54476	.07782
6 M06	4.6200	50	.49031	.06934
V06	4.6400	50	.52528	.07429
7 M07	4.5800	50	.53795	.07608
V07	4.5200	50	.50467	.07137
8 M08	3.7400	50	.80331	.11361
V08	4.1600	50	.58414	.08261
9 M09	1.6400	50	.69282	.09798
V09	1.7000	50	.93131	.13171
10 M10	4.4583	48	.65097	.09396
V10	4.3750	48	.78889	.11387
11 M11	4.7200	50	.45356	.06414
V11	4.6800	50	.47121	.06664
12 M12	4.4600	50	.54248	.07672
V12	4.4400	50	.54060	.07645
13 M13	1.3400	50	.51942	.07346
V13	1.4600	50	.99406	.14058
14 M14	4.5400	50	.61312	.08671
V14	4.2200	50	.93219	.13183
15 M15	1.9184	49	.95387	.13627
V15	1.7347	49	.93040	.13291
16 M16	3.8600	50	.67036	.09480
V16	3.7400	50	1.04608	.14794

Çift No	x	n	ss	sh
17 M17	4.6200	50	.53031	.07500
V17	4.4400	50	.54060	.07645
18 M18	4.4600	50	.57888	.08187
V18	4.4200	50	.57463	.08127
19 M19	4.5600	50	.61146	.08647
V19	4.4400	50	.61146	.08647
20 M20	4.6122	49	.53293	.07613
V20	4.6122	49	.49229	.07033
21 M21	5.0(a)	50	.00000	.00000
V21	5.0(a)	50	.00000	.00000
22 M22	2.4400	50	1.31180	.18552
V22	1.9600	50	1.04900	.14835
23 M23	2.6735	49	1.08758	.15537
V23	2.2857	49	.88976	.12711
24 M24	4.4800	50	.54361	.07688
V24	4.4400	50	.54060	.07645
25 M25	4.4800	50	.64650	.09143
V25	4.4600	50	.61312	.08671
26 M26	4.4200	50	.81039	.11461
V26	4.3200	50	.95704	.13535
27 M27	5.0(a)	50	.00000	.00000
V27	5.0(a)	50	.00000	.00000
28 M28	4.5000	50	.58029	.08207
V28	4.5400	50	.50346	.07120
29 M29	1.5400	50	.54248	.07672
V29	1.6000	50	.80812	.11429
30 M30	4.4400	50	.78662	.11125
V30	4.5200	50	.50467	.07137
31 M31	4.3000	50	.67763	.09583
V31	4.2400	50	.62466	.08834
32 M32	3.2600	50	.82833	.11714
V32	2.9200	50	1.08496	.15344

Çift No	x	n	ss	sh
33 M33	4.1600	50	.76559	.10827
V33	4.1600	50	.61809	.08741
34 M34	4.8800	50	.32826	.04642
V34	4.8600	50	.35051	.04957
35 M35	4.4600	50	.61312	.08671
V35	4.4600	50	.54248	.07672
36 M36	4.4694	49	.54398	.07771
V36	4.4898	49	.58175	.08311
37 M37	2.0204	49	.85366	.12195
V37	1.6327	49	.56620	.08089
38 M38	4.9000	50	.46291	.06547
V38	4.9400	50	.23990	.03393
39 M39	4.4800	50	.64650	.09143
V39	4.5800	50	.49857	.07051
40 M40	4.5000	50	.54398	.07693
V40	4.5400	50	.54248	.07672
41 M41	4.2600	50	.63278	.08949
V41	4.3200	50	.62073	.08778
42 M42	4.8200	50	.38809	.05488
V42	4.7600	50	.43142	.06101
43 M43	4.7143	49	.45644	.06521
V43	4.5510	49	.50254	.07179
44 M44	4.5200	50	.57994	.08202
V44	4.4800	50	.70682	.09996
45 M45	1.8200	50	.98333	.13906
V45	1.9000	50	.78895	.11157
46 M46	4.8000	50	.40406	.05714
V46	4.7800	50	.41845	.05918
47 M47	4.3000	50	.73540	.10400
V47	4.4000	50	.57143	.08081
48 M48	4.3800	50	.69664	.09852
V48	4.4400	50	.61146	.08647
49 M49	4.7000	50	.67763	.09583
V49	4.6600	50	.68839	.09735

Çift No	x	n	ss	sh
50 M50	1.8000	50	.80812	.11429
V50	1.7800	50	.84007	.11880
51 M51	4.8400	50	.37033	.05237
V51	4.7200	50	.57286	.08101
52 M52	2.2400	50	1.15281	.16303
V52	1.9800	50	.84491	.11949
53 M53	4.8000	50	.40406	.05714
V53	4.5800	50	.53795	.07608
54 M54	4.2800	50	.72955	.10317
V54	4.3600	50	.74942	.10598
55 M55	4.6000	50	.53452	.07559
V55	4.6400	50	.48487	.06857
56 M56	4.3400	50	.71742	.10146
V56	4.4200	50	.57463	.08127
57 M57	4.5400	50	.50346	.07120
V57	4.4400	50	.73290	.10365
58 M58	1.5600	50	.99304	.14044
V58	1.5000	50	.70711	.10000
59 M59	1.3800	50	.60238	.08519
V59	1.5200	50	.78870	.11154
60 M60	4.2245	49	.71488	.10213
V60	4.4082	49	.57440	.08206
61 M61	4.6000	50	.49487	.06999
V61	4.4600	50	.70595	.09984
62 M62	1.9600	50	.98892	.13985
V62	1.7600	50	.82214	.11627
63 M63	2.5200	50	1.11098	.15712
V63	2.3400	50	1.06157	.15013
64 M64	3.4800	50	1.07362	.15183
V64	3.7000	50	1.09265	.15452
65 M65	4.2857	49	.64550	.09221
V65	4.3061	49	.61928	.08847
66 M66	4.3000	50	.61445	.08690
V66	4.3200	50	.68333	.09664

Çift No	x	n	ss	sh	
67	M67	4.3400	50	.59281	.08384
	V67	4.3600	50	.63116	.08926
68	M68	4.4600	50	.50346	.07120
	V68	4.4200	50	.60911	.08614
69	M69	4.8200	50	.38809	.05488
	V69	4.7600	50	.43142	.06101
70	M70	4.3400	50	.71742	.10146
	V70	4.3000	50	.78895	.11157
71	M71	4.4600	50	.50346	.07120
	V71	4.4600	50	.64555	.09129
72	M72	4.4800	50	.57994	.08202
	V72	4.6000	50	.57143	.08081
73	M73	3.9600	50	.72731	.10286
	V73	3.8400	50	.95533	.13510
74	M74	4.7800	50	.41845	.05918
	V74	4.7800	50	.41845	.05918
75	M75	4.5000	50	.64681	.09147
	V75	4.6000	50	.49487	.06999
76	M76	4.7800	50	.41845	.05918
	V76	4.7000	50	.46291	.06547
77	M77	4.4400	50	.61146	.08647
	V77	4.3200	50	.71257	.10077
78	M78	4.2600	50	.82833	.11714
	V78	4.3200	50	.62073	.08778
79	M79	1.5600	50	.57711	.08162
	V79	1.4600	50	.70595	.09984
80	M80	4.4082	49	.49659	.07094
	V80	4.3469	49	.75142	.10735
81	M81	4.5800	50	.53795	.07608
	V81	4.5400	50	.70595	.09984
82	M82	4.3400	50	.65807	.09307
	V82	4.2400	50	.59109	.08359
83	M83	1.8400	50	1.05676	.14945
	V83	1.9600	50	1.14214	.16152

Çift No	x	n	ss	sh	
84	M84	4.5200	50	.76238	.10782
	V84	4.5000	50	.70711	.10000
85	M85	4.6600	50	.47852	.06767
	V85	4.5600	50	.50143	.07091
86	M86	4.6800	50	.47121	.06664
	V86	4.6000	50	.53452	.07559
87	M87	4.7800	50	.41845	.05918
	V87	4.6400	50	.56279	.07959
88	M88	4.7000	50	.46291	.06547
	V88	4.6400	50	.48487	.06857
89	M89	4.6000	50	.49487	.06999
	V89	4.6000	50	.53452	.07559
90	M90	4.5800	50	.53795	.07608
	V90	4.5200	50	.54361	.07688
91	M91	4.6800	50	.47121	.06664
	V91	4.4800	50	.57994	.08202
92	M92	2.1400	50	1.30946	.18519
	V92	1.8800	50	1.27199	.17989
93	M93	4.7000	50	.46291	.06547
	V93	4.7800	50	.46467	.06571

a: ss=0 olduğundan t ve r hesaplanamamıştır.

Çift No	N	r	p	
1	M1 & V01	50	.137	.341
2	M2 & V02	50	.661	.000
3	M3 & V03	50	.634	.000
4	M4 & V04	50	.353	.012
5	M5 & V05	49	.473	.001
6	M6 & V06	50	.409	.003
7	M7 & V07	50	.520	.000
8	M8 & V08	50	.047	.746
9	M9 & V09	50	.304	.032
10	M10 & V10	48	.238	.103
11	M11 & V11	50	.527	.000
12	M12 & V12	50	.548	.000
13	M13 & V13	50	.165	.252
14	M14 & V14	50	.431	.002
15	M15 & V15	49	.069	.638
16	M16 & V16	50	.325	.021
17	M17 & V17	50	.310	.028
18	M18 & V18	50	.389	.005
19	M19 & V19	50	.638	.000
20	M20 & V20	49	.527	.000
22	M22 & V22	50	.577	.000
23	M23 & V23	49	.335	.019
24	M24 & V24	50	.517	.000
25	M25 & V25	50	.255	.073
26	M26 & V26	50	.639	.000
28	M28 & V28	50	.454	.001
29	M29 & V29	50	.130	.367
30	M30 & V30	50	.491	.000
31	M31 & V31	50	.694	.000
32	M32 & V32	50	.092	.526
33	M33 & V33	50	.764	.000
34	M34 & V34	50	.383	.006
35	M35 & V35	50	.578	.000
36	M36 & V36	49	.575	.000

Çift No	N	r	p	
37	M37 & V37	49	.102	.485
38	M38 & V38	50	.680	.000
39	M39 & V39	50	.322	.023
40	M40 & V40	50	.450	.001
41	M41 & V41	50	.303	.032
42	M42 & V42	50	.712	.000
43	M43 & V43	49	.519	.000
44	M44 & V44	50	.673	.000
45	M45 & V45	50	.108	.456
46	M46 & V46	50	.459	.001
47	M47 & V47	50	.486	.000
48	M48 & V48	50	.558	.000
49	M49 & V49	50	.127	.380
50	M50 & V50	50	.625	.000
51	M51 & V51	50	.458	.001
52	M52 & V52	50	.361	.010
53	M53 & V53	50	.451	.001
54	M54 & V54	50	.670	.000
55	M55 & V55	50	.614	.000
56	M56 & V56	50	.439	.001
57	M57 & V57	50	.449	.001
58	M58 & V58	50	.174	.226
59	M59 & V59	50	.607	.000
60	M60 & V60	49	.685	.000
61	M61 & V61	50	.421	.002
62	M62 & V62	50	.390	.005
63	M63 & V63	50	.556	.000
64	M64 & V64	50	.177	.218
65	M65 & V65	49	.402	.004
66	M66 & V66	50	.593	.000
67	M67 & V67	50	.593	.000
68	M68 & V68	50	.622	.000
69	M69 & V69	50	.346	.014
70	M70 & V70	50	.609	.000

Çift No	N	r	p
71 M71 & V71	50	.466	.001
72 M72 & V72	50	.653	.000
73 M73 & V73	50	.343	.015
74 M74 & V74	50	.534	.000
75 M75 & V75	50	.510	.000
76 M76 & V76	50	.390	.005
77 M77 & V77	50	.373	.008
78 M78 & V78	50	.430	.002
79 M79 & V79	50	.507	.000
80 M80 & V80	49	.171	.240
81 M81 & V81	50	.126	.384
82 M82 & V82	50	.573	.000

Çift No	N	r	p
83 M83 & V83	50	.400	.004
84 M84 & V84	50	.114	.432
85 M85 & V85	50	.470	.001
86 M86 & V86	50	.373	.008
87 M87 & V87	50	.523	.000
88 M88 & V88	50	.418	.003
89 M89 & V89	50	.463	.001
90 M90 & V90	50	.623	.000
91 M91 & V91	50	.574	.000
92 M92 & V92	50	.513	.000
93 M93 & V93	50	.731	.000

		x	ss	sh	95% Olasılıkla x'in		t	sd	p
					Alabileceği Değerler				
					Farklar				
1	M1 - V01	.0800	.82906	.11725	-.1556	.3156	.682	49	.498
2	M2 - V02	-.1600	.61809	.08741	-.3357	.0157	-1.830	49	.073
3	M3 - V03	-.1600	.65027	.09196	-.3448	.0248	-1.740	49	.088
4	M4 - V04	.1000	1.03510	.14639	-.1942	.3942	.683	49	.498
5	M5 - V05	.0000	.54006	.07715	-.1551	.1551	.000	48	1.000
6	M6 - V06	-.0200	.55291	.07819	-.1771	.1371	-.256	49	.799
7	M7 - V07	.0600	.51150	.07234	-.0854	.2054	.829	49	.411
8	M8 - V08	-.4200	.97080	.13729	-.6959	-.1441	-3.059	49	.004
9	M9 - V09	-.0600	.97750	.13824	-.3378	.2178	-.434	49	.666
10	M10 - V10	.0833	.89522	.12921	-.1766	.3433	.645	47	.522
11	M11 - V11	.0400	.44994	.06363	-.0879	.1679	.629	49	.533
12	M12 - V12	.0200	.51468	.07279	-.1263	.1663	.275	49	.785
13	M13 - V13	-.1200	1.04276	.14747	-.4163	.1763	-.814	49	.420
14	M14 - V14	.3200	.86756	.12269	.0734	.5666	2.608	49	.012
15	M15 - V15	.1837	1.28571	.18367	-.1856	.5530	1.000	48	.322
16	M16 - V16	.1200	1.04276	.14747	-.1763	.4163	.814	49	.420
17	M17 - V17	.1800	.62890	.08894	.0013	.3587	2.024	49	.048
18	M18 - V18	.0400	.63760	.09017	-.1412	.2212	.444	49	.659
19	M19 - V19	.1200	.52060	.07362	-.0280	.2680	1.630	49	.110
20	M20 - V20	.0000	.50000	.07143	-.1436	.1436	.000	48	1.000
22	M22 - V22	.4800	1.11098	.15712	.1643	.7957	3.055	49	.004
23	M23 - V23	.3878	1.15138	.16448	.0570	.7185	2.357	48	.023
24	M24 - V24	.0400	.53299	.07538	-.1115	.1915	.531	49	.598
25	M25 - V25	.0200	.76904	.10876	-.1986	.2386	.184	49	.855
26	M26 - V26	.1000	.76265	.10785	-.1167	.3167	.927	49	.358
28	M28 - V28	-.0400	.57000	.08061	-.2020	.1220	-.496	49	.622
29	M29 - V29	-.0600	.91272	.12908	-.3194	.1994	-.465	49	.644
30	M30 - V30	-.0800	.69517	.09831	-.2776	.1176	-.814	49	.420
31	M31 - V31	.0600	.51150	.07234	-.0854	.2054	.829	49	.411
32	M32 - V32	.3400	1.30321	.18430	-.0304	.7104	1.845	49	.071
33	M33 - V33	.0000	.49487	.06999	-.1406	.1406	.000	49	1.000

		x	ss	sh	95% Olasılıkla x'in		t	sd	p
					Alabileceği Değerler				
					Farklar				
1	M1 - V01	.0800	.82906	.11725	-.1556	.3156	.682	49	.498
2	M2 - V02	-.1600	.61809	.08741	-.3357	.0157	-1.830	49	.073
3	M3 - V03	-.1600	.65027	.09196	-.3448	.0248	-1.740	49	.088
4	M4 - V04	.1000	1.03510	.14639	-.1942	.3942	.683	49	.498
5	M5 - V05	.0000	.54006	.07715	-.1551	.1551	.000	48	1.000
6	M6 - V06	-.0200	.55291	.07819	-.1771	.1371	-.256	49	.799
7	M7 - V07	.0600	.51150	.07234	-.0854	.2054	.829	49	.411
8	M8 - V08	-.4200	.97080	.13729	-.6959	-.1441	-3.059	49	.004
9	M9 - V09	-.0600	.97750	.13824	-.3378	.2178	-.434	49	.666
10	M10 - V10	.0833	.89522	.12921	-.1766	.3433	.645	47	.522
11	M11 - V11	.0400	.44994	.06363	-.0879	.1679	.629	49	.533
12	M12 - V12	.0200	.51468	.07279	-.1263	.1663	.275	49	.785
13	M13 - V13	-.1200	1.04276	.14747	-.4163	.1763	-.814	49	.420
14	M14 - V14	.3200	.86756	.12269	.0734	.5666	2.608	49	.012
15	M15 - V15	.1837	1.28571	.18367	-.1856	.5530	1.000	48	.322
16	M16 - V16	.1200	1.04276	.14747	-.1763	.4163	.814	49	.420
17	M17 - V17	.1800	.62890	.08894	.0013	.3587	2.024	49	.048
18	M18 - V18	.0400	.63760	.09017	-.1412	.2212	.444	49	.659
19	M19 - V19	.1200	.52060	.07362	-.0280	.2680	1.630	49	.110
20	M20 - V20	.0000	.50000	.07143	-.1436	.1436	.000	48	1.000
22	M22 - V22	.4800	1.11098	.15712	.1643	.7957	3.055	49	.004
23	M23 - V23	.3878	1.15138	.16448	.0570	.7185	2.357	48	.023
24	M24 - V24	.0400	.53299	.07538	-.1115	.1915	.531	49	.598
25	M25 - V25	.0200	.76904	.10876	-.1986	.2386	.184	49	.855
26	M26 - V26	.1000	.76265	.10785	-.1167	.3167	.927	49	.358
28	M28 - V28	-.0400	.57000	.08061	-.2020	.1220	-.496	49	.622
29	M29 - V29	-.0600	.91272	.12908	-.3194	.1994	-.465	49	.644
30	M30 - V30	-.0800	.69517	.09831	-.2776	.1176	-.814	49	.420
31	M31 - V31	.0600	.51150	.07234	-.0854	.2054	.829	49	.411
32	M32 - V32	.3400	1.30321	.18430	-.0304	.7104	1.845	49	.071
33	M33 - V33	.0000	.49487	.06999	-.1406	.1406	.000	49	1.000

		Farklar			En Düşük	En Yüksek			
34	M34 - V34	.0200	.37742	.05338	-.0873	.1273	.375	49	.709
35	M35 - V35	.0000	.53452	.07559	-.1519	.1519	.000	49	1.000
36	M36 - V36	-.0204	.52001	.07429	-.1698	.1290	-.275	48	.785
37	M37 - V37	.3878	.97503	.13929	.1077	.6678	2.784	48	.008
38	M38 - V38	-.0400	.34759	.04916	-.1388	.0588	-.814	49	.420
39	M39 - V39	-.1000	.67763	.09583	-.2926	.0926	-1.043	49	.302
40	M40 - V40	-.0400	.57000	.08061	-.2020	.1220	-.496	49	.622
41	M41 - V41	-.0600	.73983	.10463	-.2703	.1503	-.573	49	.569
42	M42 - V42	.0600	.31364	.04435	-.0291	.1491	1.353	49	.182
43	M43 - V43	.1633	.47201	.06743	.0277	.2988	2.421	48	.019
44	M44 - V44	.0400	.53299	.07538	-.1115	.1915	.531	49	.598
45	M45 - V45	-.0800	1.19249	.16864	-.4189	.2589	-.474	49	.637
46	M46 - V46	.0200	.42809	.06054	-.1017	.1417	.330	49	.743
47	M47 - V47	-.1000	.67763	.09583	-.2926	.0926	-1.043	49	.302
48	M48 - V48	-.0600	.61974	.08764	-.2361	.1161	-.685	49	.497
49	M49 - V49	.0400	.90260	.12765	-.2165	.2965	.313	49	.755
50	M50 - V50	.0200	.71400	.10097	-.1829	.2229	.198	49	.844
51	M51 - V51	.1200	.52060	.07362	-.0280	.2680	1.630	49	.110
52	M52 - V52	.2600	1.15723	.16366	-.0689	.5889	1.589	49	.119
53	M53 - V53	.2200	.50669	.07166	.0760	.3640	3.070	49	.003
54	M54 - V54	-.0800	.60068	.08495	-.2507	.0907	-.942	49	.351
55	M55 - V55	-.0400	.44994	.06363	-.1679	.0879	-.629	49	.533
56	M56 - V56	-.0800	.69517	.09831	-.2776	.1176	-.814	49	.420
57	M57 - V57	.1000	.67763	.09583	-.0926	.2926	1.043	49	.302
58	M58 - V58	.0600	1.11410	.15756	-.2566	.3766	.381	49	.705
59	M59 - V59	-.1400	.63920	.09040	-.3217	.0417	-1.549	49	.128
60	M60 - V60	-.1837	.52732	.07533	-.3351	-.0322	-2.438	48	.019
61	M61 - V61	.1400	.67036	.09480	-.0505	.3305	1.477	49	.146
62	M62 - V62	.2000	1.01015	.14286	-.0871	.4871	1.400	49	.168
63	M63 - V63	.1800	1.02400	.14482	-.1110	.4710	1.243	49	.220
64	M64 - V64	-.2200	1.38932	.19648	-.6148	.1748	-1.120	49	.268
65	M65 - V65	-.0204	.69191	.09884	-.2191	.1783	-.206	48	.837

		Farklar			En Düşük	En Yüksek			
66	M66 - V66	-.0200	.58867	.08325	-.1873	.1473	-.240	49	.811
67	M67 - V67	-.0200	.55291	.07819	-.1771	.1371	-.256	49	.799
68	M68 - V68	.0400	.49322	.06975	-.1002	.1802	.573	49	.569
69	M69 - V69	.0600	.46991	.06646	-.0735	.1935	.903	49	.371
70	M70 - V70	.0400	.66884	.09459	-.1501	.2301	.423	49	.674
71	M71 - V71	.0000	.60609	.08571	-.1722	.1722	.000	49	1.000
72	M72 - V72	-.1200	.47980	.06785	-.2564	.0164	-1.769	49	.083
73	M73 - V73	.1200	.98229	.13892	-.1592	.3992	.864	49	.392
74	M74 - V74	.0000	.40406	.05714	-.1148	.1148	.000	49	1.000
75	M75 - V75	-.1000	.58029	.08207	-.2649	.0649	-1.219	49	.229
76	M76 - V76	.0800	.48823	.06905	-.0588	.2188	1.159	49	.252
77	M77 - V77	.1200	.74615	.10552	-.0921	.3321	1.137	49	.261
78	M78 - V78	-.0600	.79308	.11216	-.2854	.1654	-.535	49	.595
79	M79 - V79	.1000	.64681	.09147	-.0838	.2838	1.093	49	.280
80	M80 - V80	.0612	.82685	.11812	-.1763	.2987	.518	48	.607
81	M81 - V81	.0400	.83201	.11766	-.1965	.2765	.340	49	.735
82	M82 - V82	.1000	.58029	.08207	-.0649	.2649	1.219	49	.229
83	M83 - V83	-.1200	1.20611	.17057	-.4628	.2228	-.704	49	.485
84	M84 - V84	.0200	.97917	.13848	-.2583	.2983	.144	49	.886
85	M85 - V85	.1000	.50508	.07143	-.0435	.2435	1.400	49	.168
86	M86 - V86	.0800	.56569	.08000	-.0808	.2408	1.000	49	.322
87	M87 - V87	.1400	.49528	.07004	-.0008	.2808	1.999	49	.051
88	M88 - V88	.0600	.51150	.07234	-.0854	.2054	.829	49	.411
89	M89 - V89	.0000	.53452	.07559	-.1519	.1519	.000	49	1.000
90	M90 - V90	.0600	.46991	.06646	-.0735	.1935	.903	49	.371
91	M91 - V91	.2000	.49487	.06999	.0594	.3406	2.858	49	.006
92	M92 - V92	.2600	1.27471	.18027	-.1023	.6223	1.442	49	.156
93	M93 - V93	-.0800	.34047	.04815	-.1768	.0168	-1.661	49	.103

EK-G :123 Maddelik İlk Ölçeğe İlişkin SPSS Değerleri

<u>md.no</u>	<u>r</u>	<u>α</u>	<u>md.no</u>	<u>r</u>	<u>α</u>	<u>md.no</u>	<u>r</u>	<u>α</u>
001	.3018	.9305	031	.2207	.9311	061	.3797	.9304
002	.3647	.9303	032	.2005	.9309	062	.1804	.9317
003	.5240	.9294	033	.2350	.9307	063	.1570	.9311
004	-.0582	.9314	034	.3529	.9303	064	.4934	.9296
005	.2343	.9309	035	.2190	.9309	065	.3871	.9306
006	-.0478	.9324	036	-.0093	.9311	066	.1899	.9310
007	.4399	.9302	037	.1826	.9309	067	.3034	.9307
008	.6508	.9293	038	.3755	.9302	068	.2099	.9308
009	.4214	.9301	039	.4161	.9301	069	.5961	.9297
010	.3921	.9301	040	.2935	.9306	070	.3943	.9302
011	.2476	.9307	041	.2547	.9307	071	.3525	.9304
012	-.1114	.9322	042	.2119	.9312	072	.3747	.9302
013	.0365	.9313	043	.2019	.9314	073	.4006	.9301
014	.4649	.9299	044	.2197	.9309	074	.0332	.9312
015	.2889	.9306	045	.2206	.9308	075	.4913	.9300
016	.1015	.9315	046	.2328	.9307	076	.0940	.9311
017	.6285	.9293	047	.2712	.9306	077	.3112	.9305
018	.0615	.9311	048	.3381	.9307	078	.4911	.9301
019	.6220	.9290	049	.5296	.9298	079	.5044	.9300
020	.5413	.9295	050	.4520	.9299	080	.3750	.9302
021	.3067	.9307	051	.5587	.9295	081	.3766	.9302
022	.2230	.9308	052	.5036	.9304	082	.3803	.9302
023	.4083	.9301	053	.4447	.9301	083	.2486	.9310
024	.2315	.9307	054	.3942	.9304	084	.3660	.9302
025	.4467	.9300	055	.4903	.9296	085	.4159	.9300
026	.1534	.9314	056	.3114	.9305	086	.3796	.9302
027	.1502	.9310	057	.2837	.9306	087	-.2769	.9315
028	.3827	.9302	058	.3688	.9306	088	.5736	.9293
029	-.0622	.9315	059	.5907	.9292	089	.1745	.9309
030	.3922	.9302	060	.4827	.9297	090	.3681	.9304

<u>md.no</u>	<u>r</u>	<u>α</u>	<u>md.no</u>	<u>r</u>	<u>α</u>
091	-.0683	.9312	108	.3080	.9306
092	.0659	.9313	109	.5050	.9300
093	.3641	.9303	110	.4045	.9302
094	.2496	.9307	111	.0454	.9326
095	.2404	.9307	112	.0797	.9314
096	.3464	.9303	113	.2379	.9308
097	.4567	.9298	114	.4401	.9302
098	.1997	.9310	115	.2885	.9306
099	.1678	.9309	116	.3413	.9304
100	.2271	.9309	117	.4443	.9301
101	.2320	.9307	118	.5497	.9299
102	.3651	.9302	119	.2231	.9312
103	.5061	.9295	120	.5347	.9294
104	.4559	.9300	121	.2267	.9308
105	.5549	.9298	122	.3505	.9305
106	.5552	.9300	123	.3389	.9304
107	.3957	.9302			

n = 50, k = 123, $\alpha = .93$

Alt Ölçeklerin
Güvenirlikleri

Ölçek No	k	α
1	8	.5793
2	8	.5071
3	14	.5741
4	11	.5861
5	17	.6230
6	15	.6587
7	21	.8062
8	13	.5431
9	16	.7106

EK-Ė :93 Maddelik İkinci Ölçeğe İlişkin SPSS Değerleri

<u>md.no</u>	<u>r</u>	<u>α</u>	<u>md.no</u>	<u>r</u>	<u>α</u>	<u>md.no</u>	<u>r</u>	<u>α</u>
001	.2873	.9393	031	.3893	.9389	061	.4858	.9387
002	.2401	.9394	032	-.0196	.9406	062	.6632	.9375
003	.3750	.9389	033	.2715	.9394	063	.4086	.9388
004	.5023	.9383	034	.3825	.9393	064	.2778	.9394
005	.3277	.9392	035	.4894	.9388	065	.2307	.9394
006	.5348	.9386	036	.4392	.9388	066	.5352	.9384
007	.4642	.9387	037	.5513	.9382	067	.4878	.9386
008	.3929	.9389	038	.1583	.9396	068	.5928	.9381
009	.5257	.9382	039	.3808	.9390	069	.3114	.9393
010	.0140	.9400	040	.4519	.9388	070	.3538	.9391
011	.4139	.9390	041	.5144	.9386	071	.3730	.9390
012	.4159	.9389	042	.4166	.9391	072	.4501	.9388
013	.7096	.9373	043	.4150	.9390	073	.4087	.9388
014	.4927	.9386	044	.3623	.9390	074	.2927	.9393
015	.5815	.9380	045	.5009	.9383	075	.2809	.9393
016	.1518	.9397	046	.2189	.9395	076	.4068	.9390
017	.5001	.9386	047	.4461	.9388	077	.4701	.9387
018	.4163	.9389	048	.4528	.9387	078	.5137	.9384
019	.2138	.9395	049	.1352	.9398	079	.6136	.9378
020	.3030	.9392	050	.5821	.9380	080	.5250	.9386
021	.1994	.9395	051	.2974	.9393	081	.3630	.9391
022	.4436	.9386	052	.4645	.9385	082	.5845	.9382
023	.3540	.9391	053	.2925	.9393	083	.5638	.9380
024	.4482	.9388	054	.4341	.9388	084	.4559	.9388
025	.4488	.9387	055	.5363	.9386	085	.6710	.9383
026	.3972	.9388	056	.4884	.9385	086	.4401	.9390
027	.1081	.9396	057	.2045	.9395	087	.4022	.9390
028	.2729	.9322	058	.6188	.9377	088	.5396	.9386
029	.6302	.9377	059	.5836	.9379	089	.6651	.9382
030	.3374	.9391	060	.4334	.9388	090	.5622	.9387

P
P

091 .3437 .9391
092 .4728 .9385
093 .2963 .9393

n = 138 k = 93 $\alpha = .94$

Alt Ölçeklerin
Güvenirlikleri

Ölçek No	k	α
1	7	.6298
2	6	.6647
3	12	.6443
4	8	.5939
5	12	.7448
6	10	.7125
7	18	.8411
8	8	.6457
9	12	.7456

EK-H :Duyuşsal Eğitim Etkinlikleri

ETKİNLİK
1.1 alt hedefini kazandırmak için; intibak eğitimlerinin ilk gününden itibaren oluşturulacak nöbet çizelgesine göre tüm öğrencilerin nöbet tutması sağlanacaktır.
1.1 alt hedefi derslerde öğrencilere dönem/günlük ödevler verilmek suretiyle kazandırılabilir.
1.1 alt hedefi derslerde dallara ait uygulama/laboratuvar çalışmalarıyla kazandırılabilir.
1.1 alt hedefi oluşturulacak boru trampet takımında öğrenci görevlendirilerek kazandırılabilir.
1.1 alt hedefi oluşturulacak eğitsel kollarda öğrenci görevlendirilerek kazandırılabilir.
1.1 alt hedefi oluşturulacak spor takımlarında öğrenci görevlendirilerek kazandırılabilir.
1.2 alt hedefi her gün icra edilecek muayene müracaat taburunda öğrencilerin sorunlarını ifade etmek istedikleri konuda söz hakkı tanınarak kazandırılabilir.
1.2 alt hedefi öğrencilerin düşüncelerini rahatça ifade etmelerine olanak sağlanarak kazandırılabilir.
1.2 alt hedefi Türk Dili dersinde öğrencilere öğretmen gözetiminde münazara yaptırılmak ve seçilecek en iyi iki sınıf/kısma öğrencilerin katıldığı ortamda grup tartışması yaptırılmak suretiyle kazandırılabilir.
1.2 alt hedefi söz alan öğrencinin konuşmasını bitirmesini müteakip kendisine olumlu pekiştireç verilerek kazandırılabilir.
1.2,1.3 alt hedefi bazı ders ve konularda grup çalışması ve tartışma yöntemi kullanılarak öğrenci merkezli sınıf ortamı oluşturularak kazandırılabilir.
1.4,1.5,1.6,1.8 alt hedefleri öğrenci bilinçli olarak kapasitesi üzerinde görevlendirilerek baskılara karşı koyma, risk alma, zorluk ve engellere tahammül etme, çok yönlü düşünme kazandırılabilir (Her hafta 10 öğrenci seçilmek suretiyle farklı sorumluluk alanlarına ait kısıtlı sürelerde ölçütü önceden tespit edilmiş öncelik sıralarına sahip görevler verilerek sağlanacaktır.).
1.5,1.6,1.7,1.8 alt hedefleri her ay bir defa olmak üzere zaman ve mekan belirtilmeksizin yangın eğitimi gibi benzeri alarmlar vererek, tatbikatlar yaptırmak suretiyle kazandırılabilir.
1.6 alt hedefi her gün icra edilen muayene/müracaat taburlarında zaman zaman öğrencinin gereksiz 5 dakika gibi bekletilmesi ile kazandırılabilir.
1.5,1.6 alt hedefi Savaş Beden Eğitimi dersindeki faaliyetler ile kazandırılabilir.
1.6 alt hedefi Temel Askerlik Eğitimi/yaz kampında iki kez planlanmış kısıtlı sürede yemek yedirilerek kazandırılabilir.

ETKİNLİK

1.8 alt hedefi derslerde verilecek konu ve olaylar üzerinde çözüm önerileri istenilerek kazandırılabilir.
2.1 alt hedefi alay teşkilatının imkan ve kabiliyetlerinin dışındaki müracaatlar dikkate alınmayacak, ikinci müracaat durumunda konu ile ilgili araştırma görevi verilerek sonuçlarının birlikte değerlendirilmesi ile sağlanacaktır.
2.1 alt hedefi uygulanabilirliği olmayan öğrenci müracaatları her ayın son günü ilgili bölüm komutanı/sınıf astsubayı müracaatın muhteviyatın zamanı ve neden reddedildiği belirtilmek suretiyle listelenecek, öğrenci göz önü panolarına asılmak suretiyle kazandırılabilir.
2.1 alt hedefi öğrenci tarafından bölüm başkanları, öğretmenler ve sınıf öğretmenine gelecek yetki ve sorumluluk harici talepler reddedilerek, öğrenci varsa ilgisine yönlendirilerek kazandırılabilir.
2.2,2.3,2.4,2.6 alt hedefleri 2 ayda bir düzenlenecek mesleki tecrübe paylaşım konferanslarında yaşanmış örnek olaylar ve tecrübelerin neden sonuç ilişkisi kurularak anlatılması ile kazandırılabilir.
2.3 alt hedefi derslerde konu/bölüm sonunda yapılacak klasik sınavların değerlendirilmesinde öğrenciler tarafından arkadaşının kağıdını değerlendirerek not vermesi ile kazandırılabilir.
2.6,2.7,2.8 alt hedefleri teneffüshane, istirahat salonlarında Silahlı Kuvvetler ve Deniz Kuvvetlerini tanıtıcı güncel dergilerin bulundurulması, 15 günde bir Silahlı Kuvvetleri tanıtıcı televizyon programlarının ve tatbikat kasetlerinin izlettirilmesi ile kazandırılabilir.
2.6,2.7,2.8 alt hedefleri öğrencinin kuruma alınış amacı, bireysel misyon ve vizyonunun tespiti ile ilgili konferanslar düzenlenmesi ile kazandırılabilir.
2.6,2.7,2.8 alt hedefleri tatbiki deniz eğitimleri ile kazandırılabilir.
2.6,2.7,2.8 alt hedefleri İntibak eğitimleri döneminde Donanma Komutanlığı yüzer unsurlarına limanda günlük ziyaretlerle kazandırılabilir.
3.1 alt hedefi eğitsel kollara istekli olma esasını gerçekleştirmek için yapılacak anketler neticesinde öğrenci seçimiyle kazandırılabilir.
3.1 alt hedefi spor takımları ve boru trampet takımına istekli olma esasını gerçekleştirmek için yapılacak anketler neticesinde öğrenci seçimiyle kazandırılabilir.
3.1 alt hedefi çeşitli uygulamalarda görevlendirmeler gönüllük esasına göre yapılarak kazandırılabilir.

ETKİNLİK

3.2 alt hedefi Rehberlik Ks. A.liği tarafından yılda bir defa düzenlenecek konferans ile (kendisi ve çevresi ile barışık olma – özgüven konulu) kazandırılabilir.
3.2,3.4,3.5,3.6 alt hedefleri uygulanacak anketlerle tespit edilecek öğrencilerin Rehberlik Kısım Amirliği tarafından bireysel danışmalara alınmasıyla kazandırılabilir.
3.3 alt hedefi kendisine verilen nöbet görevinin ifası esnasında öğrenci bölük komutanı/sınıf astsubaylarınca görev haricinde kasten emir verilmek suretiyle ve sonuçlara göre doğru uygulama emri veren kişi tarafından belirtilerek kazandırılabilir.
3.7 alt hedefi sınav sonuçlarına göre başarılı öğrenciler akademik danışman/sınıf öğretmeni tarafından bir plan dahilinde kasten abartılı şekilde övülerek öğrencinin övgüyü olgunlukla karşılayıp karşılamadığı gözlemlenerek ve övgüyü olgunlukla karşılamayan öğrenciler Rehberlik Kısım Amirliğine bildirilerek konu ile ilgili danışmaya alınmaları sağlanmak suretiyle kazandırılabilir.
3.7,3.8 alt hedefleri dönem sonu birincilerinin, ara sınav, bitirme sınavı veya sportif faaliyetlerde başarı gösteren öğrencilerin tabur komutanının katılımıyla söz ile takdir edilecek, müteakiben tüm öğrencilerin başarılı öğrencinin elini sıkması uygulamasıyla kazandırılabilir.
3.7,3.8 alt hedefleri dönem sonu birincilerinin, tabur komutanı tarafından tüm öğrencilerin önünde takdir edilmesi ve ailelerine övünç mektubu gönderilmesi suretiyle kazandırılabilir.
3.10 alt hedefi öğretmenler tarafından derslerde kullanılacak grup çalışmaları ile kazandırılabilir.
3.10 alt hedefi öğrencilere eğitsel kol ve spor takımlarında görev verilmek suretiyle kazandırılabilir.
3.11,3.13 alt hedefleri muayene-müracaat taburunda ve derslerde yaşanmış örneklerin neden sonuç ilişkisi içerisinde anlatılarak öğrencinin kafasında canlandırılmasının sağlanması ile kazandırılabilir.
3.14 alt hedefi öğrenciye farklı zamanlarda uygulanacak aynı anketin değerlendirilmesi sonucu öğrencide problem alanları tespit edilecek ve Rehberlik Kısım Amirliği tarafından problem alanlarının düzeltilmesi sağlanarak kazandırılabilir.
4.1 alt hedefi kılık ve kıyafeti yönünden örnek teşkil eden öğrencilerin Onur Kurulu vasıtasıyla onurlandırılması sağlanarak kazandırılabilir.
4.2,4.6 alt hedefleri öğrencilerin ilgi alanlarına göre seçilecek etkinlikler artırılarak kazandırılabilir.
4.2,4.6 alt hedefleri etkinliklere katılan öğrencilerin onore edilmesi sağlanarak kazandırılabilir.

ETKİNLİK

4.4 alt hedefi belirlenecek bir derste öğrencilere küçük gruplar halinde araştırma ödevleri verilerek ve bilgiye ulaşmanın farklı yöntemleri gösterilip, yönlendirilerek kazandırılabilir.

4.5 alt hedefi öğretmenler tarafından derslerde öğrenilen teorik bilgilerin laboratuvar ortamında pratiğe geçirilmesiyle kazandırılabilir.

4.7,4.8 alt hedefleri mesleki alanda kendiliğinden araştırma yapmış öğrencilerin tespiti ve bu araştırma sonuçlarını sınıfta diğer öğrencilerle paylaşması teşvik edilerek kazandırılabilir.

4.8 alt hedefi öğrencilerin ortak yaşam mahallerinde oluşturulacak panolarda yaptıkları çalışmaları sergilemelerine fırsat tanınarak kazandırılabilir.

4.9 alt hedefi yılda bir kez kütüphane koordinesinde kitap fuarı düzenlenerek kazandırılabilir.

4.9 alt hedefi taleple kütüphaneye kitap alımlarında öğrencilerden de öneri alınması ve nihai liste oluşturulmasında öğrenci temsilcisi bulundurulmasıyla kazandırılabilir.

4.9 alt hedefi öğrenci teneffüşhanelerinde bağış/ana kütüphaneden ödünç alma/satın alma esasına göre mini kütüphaneler oluşturularak kazandırılabilir.

4.10 alt hedefi halen görevde olan, yabancı dil bildiği için mesleğinde iyi yerlere gelmiş olan personelin birliğe davet edilip öğrencilerle görüştürülmesi sağlanarak kazandırılabilir.

4.11 alt hedefi tüm personelin öğrencilere model olması ve örnek davranışlar sergilemeleriyle kazandırılabilir.

5.1,5.2,5.8,5.14 alt hedefleri ayda bir dönüşümlü olarak tiyatro, bale, opera, konser, sportif faaliyetler vb. etkinlikler organize edilecek ve istekli öğrencilerin katılımı sağlanarak kazandırılabilir.

5.1,5.2,5.8,5.14 alt hedefleri yaşlılar yurdu ve kimsesiz çocuklar yurtlarına özel günlerde geziler planlanarak, istekli öğrencilerin katılımı ile kazandırılabilir.

5.1,5.2,5.8,5.14 alt hedefleri eğitsel kol çalışmaları neticesinde öğrenciler tarafından folklor, tiyatro, müzik vb. bazı etkinlikler düzenlenerek kazandırılabilir.

5.2,5.14 alt hedefleri derslerde bazı konuların grup tekniği ve tartışma yöntemleri kullanılarak işlenmesiyle kazandırılabilir.

5.4,5.6,5.8 alt hedefleri MYO ile sivil dengi okullar arasında spor/sosyal moral faaliyetler tertip etmek yoluyla kazandırılabilir.

5.3 alt hedefi derslerin sonunda öğretmen tarafından görevlendirilecek bir öğrenciye o dersin özetinin yaptırılması ve diğer bir öğrenciye de yazdırılması sağlanarak kazandırılabilir.

ETKİNLİK

5.3 alt hedefi düzenlenen sosyal faaliyetlerin sunumunda öğrenci görevlendirilerek sağlanacaktır.
5.3 alt hedefi öğrencilerin konferans, konser vb. sosyal etkinliklere dinleyici olarak katılımı ile kazandırılabilir.
5.6 alt hedefi I. dönem ortasında ve II. dönemin sonunda olmak üzere yılda iki defa , bölgesinde mevcut sivil okullarla çay tertip edilmesi yöntemiyle kazandırılabilir.
5.4 alt hedefi Rehberlik Kısım Amirliğince düzenlenecek konferanslarla konu hakkında aydınlatıcı bilgiler verilerek kazandırılabilir.
5.5 alt hedefi öğretmenler tarafından derslerde bazı konuların grup tartışması tekniğiyle işlenmesi sağlanarak ve öğrencilerin konuşmaları teşvik edilerek kazandırılabilir.
5.7 alt hedefi beden dili, etkili iletişim, etkili dinleme konularında Rehberlik Kısım Amirliğince konferanslar planlanarak kazandırılabilir
5.7 alt hedefi küfür, hakaret ve argo kelimeler kullanarak konuşan öğrenciler rütbeli personel tarafından tespit edilip Rehberlik Kısım Amirliğine bireysel danışmaya gönderilerek ve konuya dikkatleri çekilerek kazandırılabilir.
5,7 alt hedefi tüm rütbeli personel tarafından öğrenciye model olunarak kazandırılabilir.
5.8 alt hedefi spor takımı, eğitsel kol, boru trampet, konferans, etüt, sinema, ders vb. etkinlikler esnasında öğrencilerin gözlenmesi, ahengi ve huzuru bozacak davranışların uyarılması yoluyla kazandırılabilir.
5.9 alt hedefi ilk derslere giren öğretmenler tarafından eğitim yılı başında ilk derslerde öğrencilerin birbirlerini tanıma maksadıyla kendilerini anlatması sağlanarak kazandırılabilir.
5.9,5.11 alt hedefleri öğrencilerin özel günleri taburda anons edilerek bütün öğrenciler tarafından paylaşılmasının sağlanması suretiyle kazandırılabilir.
5.9,5.11 alt hedefleri hastalanan öğrencilerin, öğrenci temsilcileri tarafından ziyaret edilmesi suretiyle kazandırılabilir
5.10 alt hedefi öğrenciler arası sorunların çözüm sorumluluğu Öğc.Alay Teşkilatı rehberliğinde Öğrenci Onur Kurulu Teşkilatına verilerek kazandırılabilir.
5.12 alt hedefi tören ve protokol faaliyetlerine öğrenci katılımı ile kazandırılabilir.
5.13 alt hedefi öğretmenler günü kutlamalarına azami sayıda öğrenci katılımının sağlanmasıyla kazandırılabilir.
5.13 alt hedefi okul kuruluş yıldönümü törenlerine daha önce görev yapmış eğitici ve yönetici

ETKİNLİK

personelin azami seviyede katılımının sağlanması ile kazandırılabilir.

5.15,5.16 alt hedefleri öğrencilere sorumluluk verilerek icra ettirilecek nöbet görevleri ile kazandırılabilir.

5.15,5.16 alt hedefi Türk Dili dersi öğretmeni tarafından örnek olumsuz olaylar verilerek olaya dahil olan kişilerin neden böyle davrandığı konusunda öğrencilerden ödev istenmesiyle kazandırılabilir.

5.16 alt hedefi örnek olumsuz olay karşısında olumlu tutum sergileyen öğrencinin davranışı tüm gruba örnek gösterilerek ve konunun önemi belirtilerek kazandırılabilir.

6.1,6.7,6.9 alt hedefleri anma günleri ve özel günler coşkuyla kutlanarak ve öğrencilere anılan günlerde özel görevler verilerek kazandırılabilir.

6.1,6.8,6.9,6.10,6.12 alt hedefleri dal öğretmenleri tarafından kendi dalının önemi ve kişiye kazandıracakları, dal bilgilerinin gemideki katkıları geçmişten örnekler vererek kazandırılabilir.

6.1,6.7, alt hedefleri Çanakkale ve Anıtkabir gezileri düzenlenerek kazandırılabilir.

6.2,6.8 alt hedefleri dal öğretmenleri tarafından kendi dalının önemi ve karşılaşacakları zorluklar ve bunlarla başa çıkma yöntemleri anlatılarak kazandırılabilir.

6.1,6.2,6.3,6.4,6.10,6.12 alt hedefleri uygulamalı deniz eğitimleri ile kazandırılabilir.

6.3 alt hedefi yönetici personelinin öğle yemeklerinde örf, adet ve nezaket kurallarını uygulayacak şekilde her gün ayrı bir öğrenci masasında yemek yiyerek model olmaları yoluyla kazandırılabilir.

6.5 alt hedefi öğrenci kantininde satılan malzemelerin üzerinde denizcilik sembollerine yer verilmesi (kravat iğnesi, kalemlik, kupa, rozet vb) sağlanarak kazandırılabilir.

6.6 alt hedefi muayene müracaat taburlarında yapılacak kontroller ile kazandırılabilir.

6.9 alt hedefi konferanslar düzenlenerek kazandırılabilir.

6.11 alt hedefi dallara ait doküman, süreli yayın ve yardımcı kitapların kütüphanelere konulması ile kazandırılabilir.

6.13 alt hedefi TKY dersi kapsamında kazandırılabilir.

6.13 alt hedefi öğrenci odaklı vizyon, misyon, amaç ve değerler yaşam yerlerindeki pano, duvar vb. yerlere asılarak kazandırılabilir.

6.14 alt hedefi kurum hedefleri ve yıllık faaliyet takvimi öğrenciye tebliğ edilerek ve bundan sonraki davranışlarını planlı faaliyetlere göre düzenlemeleri sağlanarak kazandırılabilir.

ETKİNLİK

6.15 alt hedefi aynı dalın öğrencileri, öğretmenleri ve alay teşkilatının katılımıyla kokteyl ve çay partileri düzenlenerek kazandırılabilir.
6.15 alt hedefi sınıf yıllığı oluşturularak kazandırılabilir.
7.1 alt hedefi dönem başında askeri mevzuat hakkında konferanslar verilerek kazandırılabilir.
7.1 alt hedefi sene başında istekli öğrencilere İç Hizmet Kanununun ve Yönetmeliğinin ücreti mukabilinde öğrencilere verilmesiyle kazandırılabilir.
7.1 alt hedefi kütüphanelere ve öğrenci okuma salonlarına İç Hizmet Kanun ve Yönetmeliğinin, gerekli yönerge, emir, talimatların konulmasıyla kazandırılabilir.
7.1 alt hedefi kanun, yönerge, yönetmelik ve emirlere uymayan öğrenciler için disiplin kurulunun çalıştırılması ile kazandırılabilir.
7.2,7.3,7.4,7.5 alt hedefleri okulda uyulması gereken kuralların el kitabı halinde öğrenciye dağıtılması sağlanarak kazandırılabilir
7.2,7.3,7.4,7.5 alt hedefleri gerek öğrenci teşkilatı gerek tüm rütbeli personel tarafından öğrencilerin kurallara uyması, sorumluluklarını yerine getirmesi takip ve kontrol edilerek kazandırılabilir.
7.6 alt hedefi görevini zamanında ve en iyi şekilde yapan öğrencilerin tabur önünde onore edilmesi ve mükafatlandırılması yoluyla kazandırılabilir.
7.7 alt hedefi Rehberlik Ks. A.liği tarafından verilecek konferanslar yoluyla kazandırılabilir.
7.7,7.11 alt hedefleri belirlenmiş bir ödevi belli bir zaman ve plan çerçevesinde uygulatarak kazandırılabilir.
7.8 alt hedefi yönetici, öğretmenlerin tüm öğrenciye, II. sınıf öğrencilerinin ayrıca I.sınıf öğrencilerine örnek/model olmaları yöntemiyle kazandırılabilir.
7.9. alt hedefi bölüm başkanlıkları tarafından ders esnasında dağıtılan eğitim yardımcı malzeme ve dokümanlarının verimli kullanılmasının sağlanması ve hasarsız olarak geri toplanmasıyla kazandırılabilir.
7.10,7.15 alt hedefleri her gün icra edilecek tabur nöbetçi öğrenci, sıhhiye nöbetçi öğrenci, ikmal/mutfak nöbetçi öğrenci görevleri icra ettirilerek kazandırılabilir.
7.10 alt hedefi rapor edilmeyen bir işin bitmiş olarak kabul edilemeyeceği prensibi anlatılması ve verilen görevlerin takibi ve sonucunun istenmesiyle kazandırılabilir.
7.11 alt hedefi öğretmenler tarafından öğrenciye ödevler verilerek kazandırılabilir.

ETKİNLİK

7.12 alt hedefi öğrencinin günlük vakit çizelgesine uyup uymadığı personel tarafından titizlikle kontrol edilerek kazandırılabilir.
7.12,7.13 alt hedefleri öğrencinin toplu yaşam yerleri haberli/habersiz denetlenerek kazandırılabilir.
7.14 alt hedefi spor faaliyetlerinin diğer faaliyetlerden etkilenmeyecek ve azami öğrenci katılımı sağlanacak şekilde planlanmasıyla kazandırılabilir.
7.14 alt hedefi aylık yemek listelerinin hazırlanmasında öğrencilere anket uygulanması veya yemek listesi hazırlama çalışmalarına öğrenci katılımı sağlanması ile kazandırılabilir.
7.15 alt hedefi eğitsel kol ve spor takımlarında yapılan etkinliklerle kazandırılabilir.
7.16 alt hedefi eğitim ve öğretim yılı başlangıcında öğrencilere İKK ve güvenlik konusunda brifing verilmesi ile kazandırılabilir.
7.16 alt hedefi yönetici ve eğitici personelin örnek davranışlarıyla model olma yöntemiyle kazandırılabilir.
7.17 alt hedefi yönetici, eğitici personel ve alay öğrenci teşkilatı tarafından çıkarıcı özellikleri görülen öğrenciler izlenerek ve gerek duyulduğunda Rehberlik Kısım Amirliğince bire bir görüşmelere alınıp davranışlarının düzeltilmesi sağlanarak kazandırılabilir.
7.18 alt hedefi eğitim ve öğretim yılı içerisinde en az bir kez kötü alışkanlıklardan korunma ile ilgili konferanslar verilmesi yoluyla kazandırılabilir.
7.18 alt hedefi ortak kullanım mahallerine, öğrenci panolarına içki, sigaranın zararları ve bunlardan korunma yöntemleri ile ilgili afişler, öyküler, yazılar vb. asılması ve personelin toplu yaşam mahallerinde sigara içmemesi sağlanarak kazandırılabilir.
7.19 alt hedefi görevlerin bir bütün olduğu konusu derslerde, yaşanmış tecrübelerden örnekler verilmesi suretiyle vurgulanarak kazandırılabilir.
7.19 alt hedefi eğitici ve yönetici personelin kendi görev ve sorumlulukları dışında kalan alanlarda da duyarlı davranışlar sergilemeleri ve model olmaları yöntemiyle kazandırılabilir.
7.19 alt hedefi verilen görev ve nöbet hizmetleri haricinde ortaya çıkan her türlü durum ve olaya duyarsız kalmadan müdahalede bulunma ve ilgisini haberdar etme hususunda eğitici ve yönetici personel tarafından sık sık yapılan uyarı ve ikazlarla kazandırılabilir.
7.20 alt hedefi doğal hayatı koruma, çevre ve önemi konusunda konferanslar verilerek kazandırılabilir.

ETKİNLİK

7.20 alt hedefi eğitsel kol faaliyetleri kapsamında mevcut/oluşturulacak çevre kolu ile okulun çevresinde bizzat öğrencilere yaptırılacak ağaç dikim ve bakım, çevre temizliği/düzenlemesi kampanyaları icra edilerek kazandırılabilir.

7.21 alt hedefi ilgili derslerde emniyet ile ilgili konulara vurgular yapılarak kazandırılabilir.

7.21 alt hedefi ortak yaşam mahallerine emniyet ve kaza önleme ile ilgili panolar, resimler ve afişler asılmak suretiyle kazandırılabilir.

8.1 alt hedefi örnek olayları içeren okulda uyulması gereken kurallar el kitabı hazırlanarak öğrenciye dağıtılması suretiyle kazandırılabilir

8.1,8.9 alt hedefleri zorda kaldığı durumlarda bile doğruyu söylemekten çekinmeyen öğrenciler pekiştirilerek kazandırılabilir.

8.1,8.9 alt hedefleri eğitici ve yönetici personelin model olma yöntemini kullanmasıyla kazandırılabilir.

8.2 alt hedefi öğretmenler tarafından derslerde grup çalışması tekniği kullanılarak, ortak projeler verilerek ve grubu değerlendirmek suretiyle kazandırılabilir.

8.2,8.13 alt hedefleri muhtelif ambar, lab., kütüphane, derslik vb.nin nete batarya sorumlulukları ilgililerin gözetiminde öğrencilere verilerek kazandırılabilir.

8.3,8,10 alt hedefleri yönetici ve eğitici personelin davranış ve tutumlarında tutarlı ve doğru olan şeyleri yapmada ısrarlı olmaları ile kazandırılabilir.

8.3 alt hedefi muayene/müracaat taburlarında kılık/kıyafet/temizlik kontrolleri yapılarak kazandırılabilir.

8.3 alt hedefi öğrencilerin günlük vakit çizelgesine uyup uymadıkları kontrol edilerek ve uymayan öğrenciler uyarılarak kazandırılabilir.

8.3 alt hedefi ders ve konuların uygulama safhasında ders öğretmenleri tarafından ileride karşılaşılabilecekleri durumlar öğrencilere uygulamalı olarak yaşatılarak kazandırılabilir.

8.4 alt hedefi aynı suçlara farklı ceza, aynı başarılarla farklı mükafat verilmeyerek ve standart uygulamalarla model teşkil edilerek kazandırılabilir.

8.5 alt hedefi her sınav dönemi sonunda sınıf/ders öğretmenleri tarafından başarısızlıkları tespit edilen öğrencilere, aynı sınıfta başarılı olan öğrenciler tarafından boş zamanlarında ve etüt saatlerinde kendi boş vakitlerinden ve kişisel imkanlarından özveride bulunup ders vermeleri istenerek kazandırılabilir.

ETKİNLİK

8.5,8.6,8.7 alt hedefleri spor takımları , sosyal faaliyetler ve eğitsel kol faaliyetleri kapsamında öğrencinin izinli bulunduğu ve kendisine ayırdığı boş zamanlarından feragat etmesi suretiyle çalışmasına yönelik planlar yapılarak kazandırılabilir.

8.8 alt hedefi spor müsabakalarında öğrencilerin hakemlik yapmaları sağlanarak kazandırılabilir.

8.8 alt hedefi yemek dağıtım işini yapan öğrencilerin her gün değiştirilmesi suretiyle kazandırılabilir.

8.8 alt hedefi verilecek ceza ve mükafatlarda adil olunması suretiyle kazandırılabilir.

8.8 alt hedefi ders içerisindeki tartışma ortamlarında her öğrencinin konuşma hakkına saygı duyulması sağlanarak kazandırılabilir.

8.9 alt hedefi okulda hileli yollardan aldığı notlar değil öğrendiği bilgilerin meslek hayatı boyunca işine yarayacağı öğretmenler tarafından vurgulanarak kazandırılabilir.

8.11 alt hedefi eğitsel kol, spor, boru/trampet vb. etkinliklerde görevlendirilen öğrencilerin çalışmalara içtenlikle iştiraki sağlanarak kazandırılabilir.

8.12 alt hedefi personelin öğrenciye yerine getiremeyeceği sözler vermemesi suretiyle kazandırılabilir.

9.1,9.3,9.4,9.7,9.9,9.15,9.16,9.17 alt hedefleri Atatürkçülük ve tarihi günleri anma kolunca öğrencilerin Cumhuriyete, yurda, millete ve T.S.K.'ne bağlılık duygularını güçlendirmeye yönelik çeşitli anma ve kutlama faaliyetleri düzenlenmesi ve bu çalışmalarda öğrencilere rol verilmesi yoluyla kazandırılabilir.

9.1,9.3,9.10,9.11,9.17 alt hedefleri öğrenci teneffüshanelerindeki Atatürk köşelerinin zenginleştirilmesi (dergi, kitap vb. ile) ile kazandırılabilir.

9.1,9.3,9.10,9.11,9.17 alt hedefleri öğrenci teneffüshanelerindeki panolara Atatürkçülük ve tarihi günleri anma kolu öğrencileri tarafından gazete, dergi ve bilgisayarlardan alınacak yazı, şiir, resim, makale vb. asılmak suretiyle kazandırılabilir.

9.2,9.8 alt hedefi bölücü, yıkıcı ve irticai faaliyetler ile bunlara karşı silahlı kuvvetler mensubuna düşen sorumluluklarla ilgili düzenlenecek olan konferanslarla kazandırılabilir.

9.2,9.8 alt hedefi tasarruf bilinci ile ilgili verilecek konferans ve uygulama görevleri ile kazandırılabilir.

9.3,9.4,9.14,9.15,9.16 alt hedefleri /tarihimize ait filmlerin ders haricinde toplu halde izlettirilmesi ve müze gezileri düzenlenmesi ile kazandırılabilir.

ETKİNLİK

9.5,9.16 alt hedefleri öğrencilerin icra ettikleri spor faaliyetleri sırasında diğer kuvvet takımları ile kurulan ilişkiler kapsamında sevgi bağı oluşturulması ile kazandırılabilir.

9.5,9.6 alt hedefleri her sınıf için oluşturulacak sınıf birliği organizasyonunun birlik ve beraberlik ruhunu pekiştirecek şekilde, tabur/bölük komutanları ile sınıf astsubayları kontrolünde işletilmesiyle kazandırılabilir.

9.5,9.6 alt hedefleri bölük komutanları/sınıf astsubaylarınca her sınıf öğrencilerinin birbirlerini en iyi şekilde tanımaları amacıyla çeşitli zamanlarda öğrenci teneffüshanelerinde küçük çaplı sosyal faaliyetler düzenlenip öğrencilerin bir araya getirilmesi ve birbirleriyle iletişim kurabilecekleri sohbet ortamları yaratılması yoluyla kazandırılabilir.

9.12 alt hedefi en az beşer kişilik gruplar halinde ve belirli bir plan dahilinde, öğrencilerin deniz subayı/ astsubayının aile yapısını tanımalarına yönelik olarak söz konusu subay/astsubayların evlerine kahve/ çay içme, sohbet, akşam yemeği türü faaliyetler düzenlenerek kazandırılabilir.

9.12 alt hedefi /subay/astsubay aileleri ve istekli öğrencilerin bir arada katılımıyla her sene bahar döneminde piknik/gemicilik günü (kuzu günü) tertiplenerek kazandırılabilir.

EK-I :”Ali Şeker” Adlı Öykü

ALİ ŞEKER

Sonunda istediği olmuştu. Deniz tutkusuydu onu buraya getiren. Küçüklüğünden beri her yaz tatile götürürdü babası onları. Kız kardeşi güneşlenirken o hep denizdeydi. Her türlü atlayışı öğrenmişti: balıklama, kaşık, kırlangıç, ters balıklama, amuda kalkıp atlama, takla... İskeleden dubaya kadar yapılan yarışlarda arkadaşları onun arkasında ikincilik için uğraşırlardı. Dubada biraz dinlenir, sonra dubanın sağından atlar, altından dolaşarak solundan çıkardı. Çevresindekilerin, özellikle kızların, onu ilgiyle izlemeleri hoşuna giderdi.

Daha ilk günden Deniz Harp Okulu onu büyülemişti. O kadar büyüktü ki insan kendini böcek gibi hissediyordu. İntibak kampı başlayınca Deniz Lisesi mezunları da geldiler. Sivil lise kaynaklı on iki erkek, on kız öğrencinin; ayrıca sekiz tane de yabancı ülkelerden gelen konuk öğrenciler vardı; dört senelik arkadaş iki yüz altmış erkek öğrenciyeye kendilerini kabul ettirmeleri zor olabilirdi. Her geçen gün bu zorluk onun için azalıyordu; çünkü o sevecen tavrı, güler yüzü ve hafif saflığıyla sempati topluyordu. Günde on beş, yirmi kişiyle tanışmak iyiydi de bunların isimlerini aklında tutmayı bir türlü beceremiyordu. En çok canını sıkan da buydu zaten.

Kamp hızlı başlamıştı. Sabah 6.15’te kalkıyorlar, 6.45’te eşofmanlarını giymiş olarak tabura geçiyorlardı. Sabahın köründe deli danalar gibi koş babam koş. Kan ter içinde yatakhaneye gel, gemici duşu al, eğitim elbiselerini (işbaşlarını) giy, doğru kahvaltı taburuna. Kahvaltıdan sonra eğitim başlıyordu: piyadecilik, gemicilik, temel askeri deniz eğitimi ve nazari (teorik, kuramsal) eğitim. İki hafta içinde finlerle, piratlarla açıldı; futaya, kike, filikaya binip kürek çekti; liman savunma ve avcı botlarıyla seyir yaptı; kaportasından lumbuzuna, iskelesinden sancağına bir sürü gemici terimi öğrendi. Anfilerde istihbarat dersleri aldı, ne kadar önemli biri olacağını gördü.

Yaşamının düşlediği gibi oluşu ve çok hızlı gelişmesi onu şaşkına çevirmişti. Hafta da iki defa eve telefon eder, evleri Ankara’daydı, yaşadıklarını kısa kısa ama heyecanla anlatırdı: “Anne ya...” dedi bir gün telefonda “... bir görseyen, garsonlar bana

'efendim' diyorlar!" O garsonlar ki vatani görevini yapan erlerdi ve çoğu intibak kampı öğrencilerinden yaşça daha büyüklerdi. "Dün gece iki-dört nöbetim vardı. Seni düşündüm, seni çok özledim Aysun." dedi kız kardeşine; oysa eskiden iki günde bir bağrışırıldardı. "Geçen gün Harp III'ler geldi. Cezayirli Hasan Paşa gemisiyle İtalya, Fransa, İspanya'ya gitmişler. Bir sürü eşya almışlar. Eee ne de olsa devlet dört yüz küsür dolar harcırah vermiş. Üç yıl sonra ben de gideceğim. Ne isterseniz alırım." Henüz yurt dışına çıkmamış olan babası bir şişe Fransız şarabı ısmarladı gülererek.

O gün G-3 piyade tüfekleriyle atış eğitimi (talimi) vardı. Hayatında ilk defa gerçek silah ve mermilerle atış yapacaktı. Sabah "muayene ve müracaat taburu"na geçmeden önce alay nöbetçi öğrenci yanına geldi: "Seni bölük komutanı çağırıyor." dedi. Ali bölük komutanının odasının önüne geldiğinde kısa bir süre soluğunun düzelmesini bekledi, sonra zaten açık olan kapıyı çaldı ve selam vererek: "İntibak sınıfı öğrencisi ŞEKER," diye kendisini rapor etti. "... beni emretmişsiniz komutanım." Yüzbaşı kapıyı kapatıp oturmasını rica etti. Ali kapıyı kapattı, kepini çıkardı, oturdu. O anki merakı koşarak gelirkenkinden çok daha fazlaydı. Böyle oturup konuşacak ne olabilirdi ki? "Yoksa geçen geceki nöbetimde tuvalete gittiğim sırada nöbetçi subay gelip numaramı mı aldı? Ayvayı yedik. 'Daha ilk nöbetinde bu herif uyumuş. Bundan bize hayır gelmez.' deyip ya beni postalarlarsa?" diye düşündü korkuyla. Nasıl ispatlayacaktı çişini tutamayıp tuvalete gittiğini? Özür dilese, "Bir daha olmayacak." dese onu affederler miydi? "İnşallah başka bir şeydir Allah'ım." diye son bir umutla dua etti, başka bir şeyse ömür billah bir daha nöbetinde uyumayacağına yemin etti.

"Bak oğlum!" dedi Nihat Yzb.. "Biraz önce kız kardeşin aradı." Ali derin bir oh çekti içinden, neyse ki başkaydı. Maalesef başkaydı.

"Donanmamızın gözbebeği Deniz Harp Okulu son sınıf öğrencileri cumhurbaşkanımızın da katıldığı görkemli bir törenle kılıç kuşanarak meslek hayatına atıldılar." dedi sunucu. Haber özetinin ilk cümlesiydi bu, Ali'yi dört yıl öncesine götürdü. Babasının baş ucunda geçirdiği geceleri hatırladı. İki ay bitkisel hayatta

’
’

kaldıktan sonra ölmüştü zavallı. Ne sancılı günlerdi o günler Ali için. Ne çok ağlamıştı. Her derdin devası olarak bilinen zaman onda onulmaz yan etkiler bıraktı: Şu anda teğmen olamayışının tek sorumlusu, sarhoş sarhoş direksiyon başına geçen babasıydı. Hatalı sollayarak ve aşırı hızla sürmüştü arabayı Ali'nin düşlerinin üzerine. Annesini sakat bırakmıştı. Ya karşıdan gelen arabanın içindeki suçsuz günahsız yeni evli çift, anne babalarının evlat acısıyla yanan yürekleri?

Özetlerden sonraki görüntülerde isimlerini ezberleyemediği eski arkadaşlarını gördü. Dayanamayıp televizyonu kapattı, balkona çıktı gözleri dolu dolu. Gökyüzünün mavisinde denizi aradı. Kader diyemedi Ali, babasını affedemedi.

Özgür Can KAYGISIZ

KAYNAKLAR

1. "Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu (4752 S.K.)" Resmi Gazete, 24735; 24 Nisan 2002.
2. "Milli Eğitim Temel Kanunu (1739 S.K.)" Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran 1973.
3. Bacanlı, Hasan. Duyuşsal Davranış Eğitimi, 1. Baskı, İstanbul:Nobel Yayın Dağıtım, 1999.
4. Baykul, Yaşar. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme : Klasik Test Teorisi ve Uygulaması, 1. Baskı, Ankara, ÖSYM Yayınları, 2000.
5. Berberoğlu, Dilek. 2001 "Assesment of Affective Characteristics of Students and Their Relations to Achievment in English: A Case Study", ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 2001, Ankara).
6. Bloom, Benjamin S.. **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**, 2. Baskı, Milli Eğitim Basımevi, 1995
7. Boyacıoğlu, Işıl. "İlköğretim 6-7-8. Sınıflar Resim-İş Dersinde Duyuşsal Alanın Etkililiğine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri", Gazi Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 2000, Ankara).
8. Büyüköztürk, Şener. **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, 1. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2002.
9. Çapar, Keziban. "Din Öğretiminde Duyuşsal Giriş Özelliklerinin Başarıya Etkisi", Ankara Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 2001, Ankara).
10. Deniz Eğitim ve Öğretim Komutanlığı **Duyuşsal Alan Niteliklerini Kazandırma Rehberi** Nisan, Yalova, 2003.
11. Deniz, Levent. "Bilgisayar Tutum Ölçeği (BTÖ-M) Geçerlik, Güvenirlik, Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama" Marmara Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1999, İstanbul).
12. Dündar, Can. "Hayır Diyebilen Çocuklar", Milliyet Gazetesi, 14 Ağustos 2004 Cumartesi, s.13.
13. Efe, Hikmet. "Duyuşsal Yoğunluklu Amaçların Gerçekleşme Düzeyleri", Ankara Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 1992, Ankara).

- 14.Ertürk, Selahattin. **Eğitimde “Program” Geliştirme**, 8. Baskı, Meteksan A.Ş., Ankara, 1994.
- 15.Goleman, Daniel. **Duygusal Zeka**, 21. Baskı, Varlık Yayınları, İstanbul, 2001.
- 16.İzgi, İlhan. “*Savaş Ay'a Mektup*”. Sabah Gazetesi, 28 Ağustos 2004 Cumartesi.
- 17.Karasar, Niyazi. **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**, 6. Baskı, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti., Tekışık Matbaası, Ankara, 1994.
- 18.Kılıç, Abdurrahman. “Duyuşsal Alan Özellikleri ve Bireye Kazandırılması”, Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı 7, Ağustos 2002.
- 19.Koç, Gürcü. “*Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Duyuşsal ve Bilişsel Öğrenme Ürünlerine Etkisi*”, Hacettepe Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2002).
- 20.Kurnaz, Ahmet. “*İlköğretim IV. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Duyuşsal ve Bilişsel Giriş Davranışlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*”, Selçuk Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 2002, Konya).
- 21.Mentiş, Ayşe. “*İlköğretim I. Aşama Sosyal Bilgiler Dersi Duyuşsal Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*”, Çukurova Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 1997, Adana).
- 22.Okumuş, Arzu “*İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersinin Duyuşsal Hedeflerinin Değerlendirilmesi*”, Afyon Kocatepe Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 2001, Afyon).
- 23.Otluoğlu, Rahmi “*İlköğretim Okulu 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yazılı Edebiyat Ürünlerini Ders Aracı Olarak Kullanmanın Duyuşsal Davranış Özelliklerini Kazanmaya Etkisi*”, Marmara Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 2001, İstanbul).
- 24.Özçelik, Durmuş Ali. **Eğitim Programları ve Öğretim**, 4. Baskı, ÖSYM Yayınları, Ankara, 1998.
- 25.Öztürk, Şenay. “*Duyuşsal Alanın Bir Objektivasyon Olarak Çocuk Resimlerine Yansması*”, Gazi Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 1994, Ankara).
- 26.Paykoç, Fersun A. “*Okul Öğrenmelerinde Duyuşsal Alanın Rolü*”, TED Ankara Koleji Vakfı Antalya Semineri, 1995, Side.

- 27.Sönmez, Veysel. **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**, 7. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara, 1994.
- 28.Taymaz, Haydar. **Okul Yönetimi**, 5. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2000.
- 29.Tekindal, Satılmış. **Duyuşsal Özelliklerin Ölçülmesi İçin Araç Oluşturma**, 1. Baskı, Kocaeli Kitap Kulübü Yayınları, Kocaeli, 2002).
- 30.Yeşilkayalı, Emel. *“İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Problem Çözme Yönteminin Öğrencilerin Okul Başarısı ve Duyuşsal Özellikleri Üzerindeki Etkisi”*, Dokuz Eylül Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, İzmir, 1996).